

Actua sociaal overleg 2024

Een eigenzinnig weekoverzicht van min of meer opvallende feiten en ontwikkelingen op het vlak van sociaal overleg, werknemersinspraak, sociale conflicten en collectieve arbeidsverhoudingen in de brede zin van het woord. Elke week schuimen we de media af op zoek naar tendensen, feiten en cijfers. Soms met wat vertraging op de actualiteit, een zeldzame keer aangevuld met commentaar, nooit met de pretentie volledig te zijn. Reacties zijn altijd welgekomen.

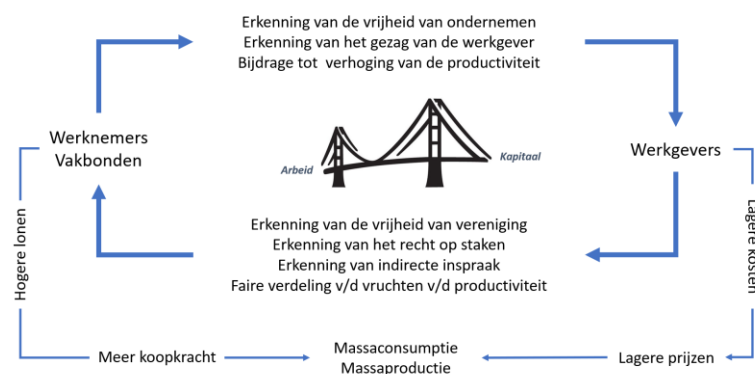
Door Manou Doutrepont en Paul Soete

WEEKOVERZICHT 2024/18 VAN 30 APRIL TOT 5 MEI 2024

PRO MEMORIE: 5 MEI 1954

Op 5 mei 1954 ondertekenden de sociale partners de eerste **'Gemeenschappelijke Verklaring over de Productiviteit'**. Daarin erkende de vakbeweging het gezag van de werkgever en verklaarde zich bereid om mee te werken aan de productiviteitsstijging, naar voorbeeld van de Amerikaanse economie. In ruil zijn de werkgevers bereid de vruchten van de productiviteit te delen in de vorm van hogere lonen die de consumptie aanwakkeren en van werktijdverkorting die de verhoogde werkdruk compenseert.

Deze verklaring werpt een brug tussen kapitaal en arbeid en geeft vorm aan een samenwerkingsmodel dat het fordistisch groeimodel genoemd wordt.

Figuur 1: Het fordistisch model in een oogopslag (Bron: Manou Doutrepoint (2022), Survivalgids van het ondernemingsoverleg. Lannoo Campus, p.106 (met dank aan Stan De Spiegelaere).

De verklaring werd, net zoals het Sociaal Pact, gepubliceerd in het Arbeidsblad, het tijdschrift van het ministerie van arbeid, en [herbevestigd in 1959](#).

1 MEI

135 JAAR GELEDEN

Voor het ontstaan van 1 mei als de Dag van de Arbeid moeten we terug gaan naar het eerste congres van de 'Tweede Internationale' in **1889** in Parijs. Toen werd besloten het jaar erop op 1 mei te demonstren voor de achturedag. Dat idee van internationale manifestatie ontstond een paar jaar voordien in de Verenigde Staten. Tijdens het congres van de 'Tweede Internationale' van 1891 werd beslist er een jaarlijks terugkerende traditie van te maken. Daarna werd 1 mei een officiële feestdag in talrijke landen zoals België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje en Polen, maar niet in Denemarken, Ierland, Nederland en ... de Verenigde Staten. ([Wikipedia](#))

HOGER MINIMUMLOON

Het viel op tijdens de speeches op 1 mei dat Vooruit gaat voor een minimumloon van 2.500 euro.

Commentaar.

In België leggen de sociale partners het minimumloon in de vorm van een cao gesloten in de Nationale Arbeidsraad. De laatste verhoging van het minimumloon dateert nog maar van 1 april en bedraagt 2030 euro per maand. Het Belgisch minimumloon behoort hiermee tot de hoogste van Europa.

Vooruit duwt hiermee schaamteloos de sociale partners van het podium.

Deze aanval op de onderhandelingsvrijheid van de sociale partners kan tellen, na de even schaamteloze bewering van minister Dermagne dat hij het minimumloon verhoogd heeft. (zie weekoverzicht 2024/13)

De werkgeversorganisaties en vakbonden verdedigden niet hun territorium. Het leek zelfs dat ABVV-topvrouw Miranda Ulens het voorstel van Vooruit applaudisseerde.

We zijn nieuwsgierig naar de technische gevolgen van een verhoging van het minimumloon met 25 procent, zoals het effect op hogere lonen, de fiscaliteit, de sociale zekerheidsbijdragen en de sociale tarieven voor talrijke dienstverleningen.

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De **Nationale Arbeidsraad** keurde op 30/4/2024 het eenparig [advies Nr. 2418](#) goed over de vrijwillige terugkeer naar werk van personen met een gezondheidsprobleem.

Het **ABVV** organiseert op maandag 3 juni een actiedag tegen de Europese bezuinigingsmaatregelen. Afwezige werknemers die deelnemen aan deze actie worden beschouwd als stakers. (Brief ABVV gericht tot de interprofessionele werkgeversorganisaties dd. 3 mei)

ONDERNEMINGSOVERLEG

De drie vakbonden ACV, ACOD en ACLVB beschuldigen de topman van de **Nationale Loterij** van toxisch leiderschap.

Commentaar.

Onaanvaardbaar verbaal geweld heeft niets te maken met sociaal overleg, zal je zeggen. Toch besteden we er aandacht aan omdat er bemiddeld wordt tussen het vakbondsfront en de ceo. In de pers klinkt het als een collectief conflict. Als we wat dieper graven dan zien we dat er eigenlijk bemiddeld wordt tussen de vakbonden en de voorzitter van de raad van bestuur met behulp van een externe bemiddelaar. Dit is dus geen muiterij of revolte omdat het gezag van de bedrijfsleider op zich niet in vraag gesteld wordt.

OVERHEIDSDIENSTEN

Bpost heeft een akkoord gesloten met de Vlaamse uitgevers en kan garanderen dat er geen ontslagen zullen vallen onder de Vlaamse werknemers met een vast contract. ([HLN](#))

Door een staking van vakbond VSOA is de **afvalophaling in meerdere Brusselse gemeenten** verstoord en dit tussen 2 en 5 mei, en op 10 mei. 40 tot 50 procent van het personeel legde het werk neer. Aan de basis ligt een conflict over niet-uitgekeerde vakantiedagen. ([VRT](#))

Het protest van de **cipiers** tegen de overbevolking, het personeelstekort en de opvoeding van personeel vanaf de eerste stakingsdag heeft na een maand stakingen nog niets opgebracht. De onderhandelingen zitten muurvast. Dinsdag 7 mei zitten de onderhandelaars opnieuw rond de tafel. Ondertussen zijn de leden van de socialistische en liberale bonden weer aan het werk gegaan maar de christelijke vakbond staakt “voorlopig” verder tot dinsdag. Woensdag organiseren alle vakbonden een federale solidariteitsactie met mogelijkheid dat er 24-urenstakingen plaats vinden. De algemene staking wordt afgeblazen omdat de personeelsleden geen verlofdagen toegekend krijgen door de stakingsaanzegging van onbepaalde duur. Dus schakelt ACOD vanaf week 20 over tot 48-urenstakingen per provincie die telkens apart betekend worden: 13 mei in Vlaams-Brabant, 14 mei in Limburg, 15 mei in Oost-Vlaanderen. VSOA roept zijn leden niet op om te staken maar steunt de acties van ACOD. ([Nieuwsblad](#), [VRT](#), [Le Vif](#))

Commentaar.

We stellen vast:

- dat er na een maand stakingen er nog geen akkoord gevonden is,
- dat de vakbonden zeggen de basisrechten van de gedetineerden te verdedigen zonder bewijs van de steun van dezelfde gedetineerden,
- dat de vakbonden zeggen de situatie van de gedetineerden te willen veranderen door de aangeklaagde situatie door de staking tijdelijk te verergeren (een toppunt van dialectisch discours),
- dat er geen gecoördineerde stakingen in Wallonië plaats vinden en de situatie in het Brusselse onzeker is,
- dat de drie vakbonden blijkbaar momenteel niet op dezelfde lijn zitten,
- dat een staking van onbepaalde duur de werkgever een reden geeft om de aanvraag van vakantiedagen te weigeren,
- dat de mogelijkheid om personeel op te vorderen gepaard gaat met onzekerheid bij de werknemers,

- dat de pers geen aandacht besteedt aan de financiële gevolgen voor de gezinnen van de cipiers.

EUROPESE LUCHTVAART

De stakingen in het eerste kwartaal van 2023 kostte **Brussels Airlines** 14 miljoen euro. Voor de moedermaatschappij **Lufthansa** bedraagt de impact van collectieve acties 350 miljoen euro. ([DS](#))

Commentaar.

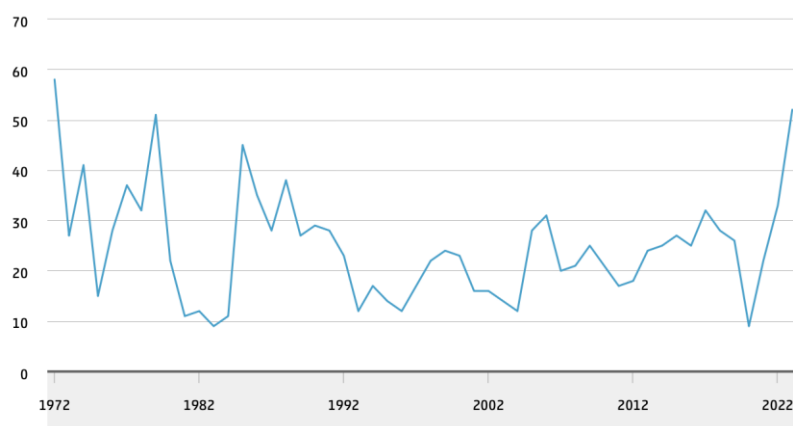
Het is meteen duidelijk wat de financiële vernietigingskracht is van enkele dagen staking en zo kan iedereen de vergelijking maken met de eisen van de stakers.

650 werknemers op de **luchthaven van Charleroi** dreigden om op donderdag 2 mei het werk voor 24 uur neer te leggen. Vluchten zouden geschrapt worden, een streep door de rekening van 17.500 reizigers. ([Nieuwsblad](#)) De staking werd afgewend. Directie en vakbonden bereikten een akkoord. ([VRT](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

In 2023 waren er in Nederland 52 **werkstakingen**. Dat is het grootste aantal in meer dan 50 jaar en iets lager dan in 1972. 142.000 arbeidsdagen gingen verloren waarbij 17.000 werknemers betrokken waren. ([CBS](#))

Figuur 2: werkstakingen in Nederland 1972-2022

Gemeten over een langere periode zijn de verdiende lonen meer toegenomen dan de cao-lonen. Voor de periode 2010-2023 komt de stijging van de verdiende lonen uit op 32,8 procent, terwijl de cao-lonen

30,4 procent toenames. Ter vergelijking: de inflatie, op basis van de consumentenprijsindex, bedroeg in deze periode 37,7 procent. ([CBS](#))

Commentaar.

Bekeken met een Belgische bril zijn deze nationale cijfers niet indrukwekkend. Maar we moeten rekening houden dat het hier uitsluitend om bedrijfsstakingen gaat. Nederland kent het fenomeen niet van de nationale acties dat tot ons cultureel erfgoed behoort.

Buschauffeurs in de regio Twente mogen maandag niet staken. Dat heeft de rechtbank Midden-Nederland bepaald in een kort geding dat vervoersbedrijf Arriva had aangespannen tegen vakbond FNV. De motivering van het bevel van de rechter is nog niet gekend. ([NOS](#))

Na een eerste actieweek met talrijke stakingen in 6 provincies gaat FNV volgende week door met stakingen in de sector van de **Metaal & Techniek** werkers in de provincie Groningen en Limburg. ([FNV](#)) (Zie ook weekoverzicht 2024/17)

DUITSLAND

Er is een voorakkoord bij **Deutsche Postbank** (12000 werknemers) met onder meer loonsverhoging van 7 % op 1 juni 2024 (minimum 270 €) , en 4,5 % op 1 juli 2025. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om loon in te ruilen voor vrije dagen tot maximum 4 weken en om over te schakelen naar een vierdagen week van 36 uren ([Ver.di](#))

RECHTSPRAAK. RECHTEN EN PLICHTEN AAN DE ONDERHANDELINGSTAFEL. VERGELIJKING NEDERLAND-BELGIË

Mag een werkgever weigeren om met een vakbond aan de onderhandelingstafel te zitten? Antwoord van een Nederlandse en een Belgische rechter.

De **Nederlandse Hoge Raad** heeft op 26 april 2024 over die vraag een uitspraak gedaan. Het geschil ontstond wanneer **TUI** een onderhandeling over loon- en arbeidsvoorwaarden wou opstarten met alleen de ondernemingsraad¹ en zonder vakbond FNV. FNV dagvaardde de werkgever.

De Hoge Raad bevestigt het uitgangspunt dat een werkgever niet verplicht is om met een vakbond te onderhandelen over collectieve arbeidsvoorwaarden. Een partij is vrij te bepalen of, en zo ja met wie, zij wil

¹ In Nederland heeft de ondernemingsraad het recht akkoorden te sluiten over niet primaire arbeidsvoorwaarden. ([SBI](#))

overleggen. Maar in bepaalde gevallen kan de weigering van een werkgever om met een vakbond een cao te onderhandelen maatschappelijk gezien onzorgvuldig en dus onrechtmatig zijn. Dat hangt af van de concrete afweging van de belangen en omstandigheden, zoals de representativiteit van een vakbond. De rechter mag dat controleren. ([Uitspraken](#))

In België kenden we een soortgelijke zaak. In 2016 oordeelde de **arbeidsrechtbank van Brussel in de zaak KBC** dat de werkgever te goeder trouw alle fracties dient uit te nodigen om te onderhandelen, ook als hij beslist heeft dat hij geen akkoord kan sluiten met een of andere vakbond.²

² Rechtbank eerste aanleg Brussel, 26 oktober 2018, AR 2017/3371/A.

PRO MEMORIE: HET “SOCIAAL PACT” VAN 1944 (DEEL II)

Hoe kwam het [Sociaal Pact](#) tot stand? Of beter gezegd, hoe komt het dat het draagvlak tot stand kon komen om een nieuw systeem van sociale zekerheid op touw te zetten? En waarom is dit Pact uniek?

Er waren twee doorslaggevende factoren: (1) de sociaaleconomische en politieke crisissituatie en (2) een merkwaardige rolverdeling tussen sociale partners en overheid.

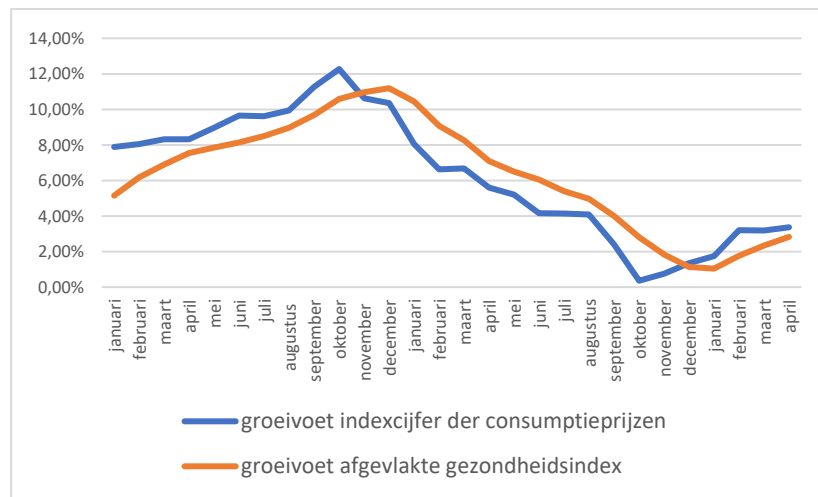
- (1) Kort door de bocht zag de crisissituatie er als volgt uit. De Belgische economie was ontwricht en moest heropgebouwd worden. Gelukkig was de haven van Antwerpen vrij intact en zorgde het uranium uit Congo voor belangrijke inkomsten. De koopkracht van de gezinnen was enorm achteruit gegaan. Fabrieksvakbonden, hadden macht verworven. Het beeld van het opkomend communisme was een gemeenschappelijke vijand en schrikbeeld voor de gevestigde orde.
- (2) Het proces van onderhandelingen in de clandestiniteit tot de publicatie van de wet van 28 december 1944 is merkwaardig. Net zoals de rolverdeling onder de actoren. Hoe verliep dat proces? Fuss, een hoge ambtenaar, nam de leiding van de gesprekken van bezorgde leiders die de wereld van de werkgevers en vakbonden door en door kenden. Die tripartiete gesprekken monden uit op een compromis dat voorgesteld werd als een ontwerp van paritair akkoord tussen de sociale partners. De onderhandelaars van werkgevers en vakbonden hebben hun nek uitgestoken maar werden teruggefloten door hun instanties. Toch heeft Minister Van Acker het onbekrachtigd akkoord verheven tot een politiek statement door het te laten publiceren in het Arbeidsblad, het tijdschrift van het Ministerie van Werk. Men zegt dat hij het graag in het Staatsblad zag verschijnen maar een informele tekst publiceren kon natuurlijk niet. En dan heeft hij de volmacht van de regering gebruikt om de wet van 28 december 1944 door te duwen, zonder de inbreng van het parlement maar met de discrete hulp van werkgeversorganisaties en vakbonden om draagvlak te hebben voor de technische modaliteiten. Eigenlijk was dit een volwaardig tripartiet overleg dat gepaard ging met leiderschap en gedeelde verantwoordelijkheidszin van alle actoren.

Ook later werd dit concept van rolverdeling tussen de politieke macht en de sociale partners in een of andere vorm en met min of meer succes toegepast om crisissituaties aan te pakken, zoals bij de devaluatie samen met de loonblokkering uitgevaardigd door de Regering Martens (1982), het

Globaal Plan van Jean-Luc Dehaene (1993), het Generatiepact onder de regering-Verhofstadt II (2005), de aanpak van de financiële crisis met op de achtergrond een “uitzonderlijk akkoord” (2008) en, voor het laatst, de wet op het eenheidsstatuut die de ontslagregeling en carensdag van arbeiders en bedienden harmoniseerde (2013).

INFLATIE

De **inflatie** stijgt in april van 3,18 procent naar 3,37 procent. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex** stijgt van 3,09 procent naar 3,28 procent. De **afgevlakte gezondheidsindex** bedraagt in april 128,32 punten, d.i. een stijging van 2,86 procent op jaarbasis. ([Statbel](#))

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De sociale partners benadrukken in een [verslag van de Centrale Raad van het Bedrijfsleven](#) de noodzaak voor België om extra inspanningen te leveren om op lange termijn haar overheidsschuld te stabiliseren.

Commentaar.

Dit unaniem verslag is onder de radar gebleven terwijl meerdere economen en opiniemakers van diverse signatuur een hevig debat voeren over de overheidsfinanciën.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Tijdens de online bijzonder ondernemingsraad van dinsdag 23 april bij **Decathlon** kondigde de werkgever het voornemen aan de logistieke

activiteiten van Willebroek te stoppen en 132 jobs te schrappen. De betrokken werknemers zouden elders aan de slag kunnen, in andere vestigingen of bij de overnemer van de site. Vakbonden verwijten de werkgever dat de regionale secretarissen niet werden toegelaten tot het lokaal van de videoconferentie. Donderdag volgde dan voor de eerste keer een fysieke bijeenkomst. Een grote overwinning zeggen de vakbonden die wel moeten toegeven dat de vergadering geen resultaat gaf. Op 7 mei zitten de partijen opnieuw samen. (alle media)

Commentaar.

Dit is een verhaal met vele dimensies.

Een online vergadering van de ondernemingsraad is op zich betwistbaar. In principe kan dat op voorwaarde dat deze wijze van vergadering door beide zijden van de OR wordt goedgekeurd. ([FOD WASO](#)) In de praktijk roept een digitale vergadering om een herstructurering aan te kondigen vanzelfsprekend commentaar en emoties op.

Regionale secretarissen kunnen uitgenodigd worden als expert en dat gebeurt meestal ook bij aankondiging van een herstructurering, maar het hoeft niet. Alleen de leden van de ondernemingsraad, zijnde werknemers- en werkgeversafgevaardigden, kunnen in principe zetelen in de vergaderingen. Deskundigen, zoals de regionale secretarissen, kunnen een vergadering bijwonen als de verschillende partijen hierover akkoord zijn. ([FOD WASO](#))

Een eerste vergadering dient voor de aankondiging van een herstructurering en hoeft, volgens alle adviezen over slechtnieuwsgesprekken, niet lang te duren. Vragen en antwoorden kunnen perfect op de agenda van de volgende vergaderingen staan. Het is wettelijk.

De vraag wordt gesteld of de Wet Renault van toepassing is. Het depot wordt gesloten maar de betrokken mensen kunnen elders aan de slag. De vraag wordt voorgelegd alsof de werknemers verplicht kunnen worden op een andere locatie in een andere functie of bij een andere werkgever te werken. Alsof de werkgever niet het ontslag overwogen heeft als werknemers weigeren. (zie ook Actua 2024/15).

De bonden klagen al jaren het bedrijf aan wegens het chronisch niet respecteren van de regels van het sociaal overleg. Begin van de maand was de onrust onder het personeel groot en wou de burgemeester van Willebroek de plaats innemen van het verzoeningsbureau. ([HLN](#)) Eind vorig jaar dienden de bonden een strafklacht in tegen de top drie van het bedrijf. ([DS](#)) Het jaar voordien was het afblokken van de vakbonden een van de redenen om te staken in het depot van Willebroek. ([Retail](#)) Wie

geïnteresseerd is in de sociale strategie van Decathlon in Frankrijk kan terecht op [LinkedIn](#).

Het is opvallend stil rond het faillissement van **Van Hool**.

Het Brusselse koeriers-collectief La Maison des Livreurs, gesteund door ACV, roept de **maaltijdverzorgers van Uber Eats** op volgende week dinsdag en woensdag te staken voor een loonsverhoging. ([DS](#))

ExxonMobil heeft onlangs de delocalisatie van de Tradingactiviteiten aangekondigd met ontslagen tot gevolg. De onderhandelingen voor een sociaal plan en een “meer menselijk reorganisatiebeleid” liep op de klippen. De vakbonden stuurden een stakingsaanzegging op. ([BBTK](#))

PUBLIEKE SECTOREN

Bpost is in onderhandelingen met de Vlaamse en Franstalige uitgevers voor de krantenbedeling. Het plan van Bpost was om die door te schuiven naar AMP, een dochteronderneming, die werkt met freelancers die anders betaald worden en minder sociale rechten genieten. Het is niet de bedoeling de betrokken werknemers van Bpost te ontslaan. Zij zouden nieuwe taken kunnen uitvoeren.

De Franstalige christelijke CSC en socialistische CGSP verzetten zich tegen dit plan. De krantenbedeling zal met Bpost medewerkers zijn of zonder Bpost, zo klinkt het. Gedurende vier dagen verstoorden de werknemers de postbedeling door het werk achtereenvolgend neer te leggen in de grote sorteercentra, de regionale verdeelcentra en in sommige kantoren.

Donderdag kwam een akkoord uit de bus. in Franstalig België blijft de krantenverdeling in handen van de postmedewerkers mits “efficiëntiewinsten” in de distributiecentra. In Vlaanderen wordt de verdeling van de kranten wel doorgeschoven naar AMP. Een compromis dat helemaal niet naar de zin is van de Vlaamse vakbonden en ook niet van de Franstalige uitgevers. (alle media)

Commentaar.

Dit compromis, Belgischer bestaat niet, komt neer op een regionalisering van het businessmodel en van het sociaal overleg binnen een federaal overheidsbedrijf.

Bpost is nu officieel een federaal overheidsbedrijf met twee snelheden in een land met twee snelheden ([Patrick Claerhout](#)). Dit conflict is een open deur voor politieke partijen die naast de regionalisering van spoorwegen de regionalisering van Bpost op hun partijprogramma zullen zetten. Of voor hen die aan de zijlijn van onderhandelingen pleiten voor regionaal overleg.

En nog een woordje over de organisatie van de staking. Een afdeling van een bedrijf plat leggen met de bedoeling de volledige activiteit onmogelijk te maken heet een staking met mandaat. Als werknemers t.g.v. een staking van andere werknemers van hetzelfde bedrijf niet kunnen werken is de werkgever bevrijd van de verplichting om arbeid te geven en loon te betalen.

De staking in de **gevangenissen** is praktisch verdwenen uit de actualiteit. We vonden twee artikels die wezen op klachten en spanningen binnen de gevangenis muren. ([Nieuwsblad](#) en [HLN](#)) Een derde artikel meldde dat er een nieuwe stakingsaanzegging volgde nadat een gevangene drie cipiers van de gevangenis van Marche-en-Famenne met een mes had aangevallen. ([Nieuwsblad](#))

De **onderwijsbonden** verzamelden dinsdag 23 april in Brussel voor een nationale betoging (de eerste sinds 1996). Ze willen onder meer de hoge werkdruk en structurele onderfinanciering aanklagen. De bonden organiseren nog vijf verschillende actiedagen in verschillende steden in mei. ([VRT](#))

IN DE BUURLANDEN

NEDERLAND

FNV Metaal riep zijn leden in de **Metaal & Techniek** in verschillende regio's op tot een 24-uurs staking "voor een goede cao". Dit nadat de werkgevers een ultimatum hadden afgewezen (zie Actua van vorige week) ([FNV](#))

Groene arbeidsvoorwaarden maken de nieuwe trend in de loononderhandelingen. We spreken hier over fietsen als alternatief voor de auto en klimaatbudget om woningen te verduurzamen. ([AWVN](#))

Commentaar

In Nederland ondersteunen de sociale partners de fietsenindustrie en de bouwnijverheid, in België zijn de eco-cheques een steunmaatregel voor de Belgische kleinhandel.

ProRail, verantwoordelijk voor het Nederlandse spoorwegnet, zet onderhandelingen met de vakbonden in met de ambitie om een verbeterde en vernieuwende cao af te sluiten, met ruimte voor persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit en aandacht voor iedereen. ([SpoorPro](#))

De lopende cao voor huisartsen in dienst van een huisarts wordt verlengd tot einde juli 2024. Zo krijgen de partijen meer tijd om de inflatiecorrectie en andere loonafspraken voor **huisartsen in loondienst** af te spreken en het beroep weer aantrekkelijk te maken. ([Skipr](#))

Vakbond FNV heeft een ultimatum gesteld aan **brancheorganisatie van slagers**. Zonder akkoord voor donderdag volgen vanaf 1 mei stakingen. ([Nieuwe Oogst](#))

Voor de onderhandelingen voor de **metalektro** (grootmetaal- cfr Actua 2024/12) geraken de partijen het niet eens en hebben een nieuwe onderhandelingsdatum afgesproken. ([CNV](#))

FRANKRIJK

De productie in drie fabrieken van Stellantis, twee in Frankrijk en een in Groot-Brittannië, is voor meerdere dagen stilgelegd als gevolg van een staking in een fabriek van leverancier **MA France**. ([Reuters](#)). MA France is een divisie van het Italiaanse CLN, dat gespecialiseerd is in de productie van geperste metalen onderdelen. De vakbonden organiseren er een staking sinds 17 april voor het behoud van de tewerkstelling. ([Le Parisien](#))

De lijst van de aangekondigde stakingen is goed gevuld. De Franse burger bereidt zich best voor op stakingen van de **openbare diensten, de RATP, treincontroleurs, apotheken, privéziekenhuizen en privé artsen**. ([C'estlagrève](#))

DUITSLAND

In Baden-Württemberg is een akkoord bereikt tussen Verdi en de werkgevers in het loonconflict in het **openbaar vervoer**. Ondertussen is een staking van onbepaalde duur in het lokale openbaar vervoer in Saksen voorlopig uitgesteld. ([Focus](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Op donderdag 25 april staakten de 4.000 **Franse luchtverkeersleiders** om 25 procent loonsverhoging en 18 inhaalrustdagen te eisen. Het is hun 249ste staking sinds 2005. ([CNews](#)) Een van de gevolgen is dat Ryanair 300 vluchten over Frankrijk schrapt. ([Spanje vandaag](#))

Problemen inzake arbeidsorganisatie hebben de vakbonden van de **luchthaven van Charleroi** (650 werknemers) ertoe geleid op vrijdag 26 april een aanzegging van staking “tot” 15 mei in te dienen. ([RTBF](#) en [Le Soir](#))

Commentaar.

Eigenaardig. Een stakingsaanzegging is een verwittiging dat er “vanaf” een bepaalde datum gestaakt kan worden. Hier geven de vakbonden het signaal dat er gestaakt kan worden vanaf een de dag van indienen van de aanzegging tot een bepaalde datum, zonder dat er al effectief gestaakt wordt.

ELDERS IN DE WERELD

De **Italiaanse staatsomroep RAI** zal op 6 mei staken vanwege de verstikkende controle door de radicaal-rechtse regering. ([De Morgen](#))

Nadat drie kwart van de werknemers van Volkswagen te Cattanooga gestemd hebben voor een vakbondsafvaardiging, een primeur in het Zuiden van de VS (zie Actua van vorige week), bereiden de werknemers van **Mercedesfabriek in Alabama** zich voor op een referendum in de maand mei. ([IndustriAll](#))

ARBEIDSVERHOUDINGEN IN BEELD (EN ZONDER WOORDEN)

PRO MEMORIE: HET "SOCIAAL PACT" VAN 1944 (DEEL I)

Tachtig jaar geleden, op 20 april 1944, ondertekenden de onderhandelaars van werkgevers en vakbonden, [*le projet d'accord de solidarité sociale*](#), beter gekend als het Sociaal Pact. Het wordt herdacht in artikels en debatten over het verleden, heden en toekomst van onze sociale zekerheid. Terecht.

Deze tekst, tot stand gekomen onder impuls van Henri Fuss, een hoge ambtenaar, werd nooit bekrachtigd. De socialistische vakbond BVV (de A kwam later) en de werkgeversorganisatie Comité Central Industriel weigerden dat.

Maar toch, dit ontwerp van akkoord was het informeel draagvlak van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders. Een betwist compromis werd de rotsvastе basis van onze sociale zekerheid. Dankzij het doorzettingsvermogen van Achilles Van Acker, toen Minister van Werk. ([VRT](#); [Dirk Luyten](#))

In de schaduw van deze kathedraal van de sociale zekerheid blijven de passages over het sociaal overleg zelf in de schaduw. Ten onrechte. Het Sociaal Pact is het standvastig fundament van het overleg tussen werkgevers en vakbonden in België. Dat vinden we terug in de volgende plechtige verklaring:

De werknemers eerbiedigen het wettig gezag van de hoofden der ondernemingen en stellen er een eer in, hun werk plichtsgetrouw uit voeren.

De werkgevers eerbiedigen de waardigheid der arbeiders en stellen er een eer in hen met rechtvaardigheid te behandelen. Zij

*verplichten zich er toe, hun vrijheid van vereniging en de uitbreiding van hun organisatie, direct, noch indirect te hinderen.*³

Deze passage vinden we quasi letterlijk terug in artikel 2 en 3 van de [collectieve arbeidsovereenkomst nummer 5](#) betreffende de vakbondsafvaardiging gesloten in 1971 in de Nationale Arbeidsraad.

Deze tekst heeft de waarde van een Magna Charta, een grondwet, een sociaal contract tussen werkgevers en werknemers en hun vakbonden. Zij opteerden voor overleg i.p.v. open conflicten om sociaaleconomische problemen op te lossen. Misschien wel de basis van onze cultuur van compromissen.

In het Sociaal Pact lezen we ook hoe men in 1944 dacht over de organisatie van de sociale democratie op interprofessioneel vlak, de structuren van sectoraal overleg en de noodzaak van een werknemersvertegenwoordiging op ondernemingsvlak, vanaf 20 werknemers nota bene. Hierover schrijven we later maar verklappen nu al dat we verwonderd zijn dat er toen geen sprake was van een vakbondsafvaardiging in de ondernemingen en men vorm gaf aan de idee van representatieve werknemersorganisaties.

OVERHEIDSDIENSTEN

Het is sociaal onrustig bij **Bpost** (25.000 werknemers). Twee Waalse vakbonden dreigen met lange stakingen, waardoor het opsturen van de oproepingsbrieven voor de verkiezingen in het gedrang kan komen. Ze vrezen voor banenverlies, nu het krantencontract niet langer exclusief voor het overheidsbedrijf is. Er waren reeds lokale acties op zaterdag 13 april. Militanten blokkeerden een krantendrukkerij in Nijvel en een distributiecentrum in het Luikse. ([De Tijd](#)) De onderhandelaars zijn al samen gekomen op maandag 22 april, ([De Tijd](#)) wat niet wegneemt dat in Wallonië de post niet verdeeld werd. (Alle media)

³ Een woordje uitleg voor wie van theorie houdt. Sociologen kwalificeren dergelijk benadering van de arbeidsverhoudingen als het pluralistisch model, d.i. een model dat vertrekt van de vaststelling dat werkgevers en werknemers aparte belangen hebben wat aanleiding kan geven tot open conflicten. Toch hebben de sociale partners voordeel om samen te werken rond gemeenschappelijke belangen. Daar tegenover staat de unitaristische visie met de basistelling dat alle partijen dezelfde belangen hebben. Winst en ontplooiing gaan hand en hand. Samenwerken is de boodschap. Open kritiek is bewijs van gebrek aan loyaleit. De werkgever draagt zorg voor zijn personeel. Vakbonden zijn niet nodig. Een derde benadering is de radicale visie dat vertrekt van de tegenstelling werkgevers – vakbonden. Het is wij tegen zij. Dat zet aan tot permanente strijd door open contestatie, strikte controle en regelmatige conflicten, in afwachting van zelfbestuur. De actoren van het overleg worden gesprekspartners genoemd.

Vorige week heeft het gemeenschappelijk front ACOD, ACV en VSOA geen acties in het **gevangeniswezen** georganiseerd. Na een week van stakingspauze (hier betekent pauze dat er gewoon gewerkt wordt) vindt vanaf maandag 22 april elke dag van de week ergens in Vlaanderen een staking plaats. ([GVA](#)) Bovenop komt er allicht een nationale staking, maar nu naar aanleiding van de sluiting van de gevangenis in Hoogstraten. *Als gevolg van de sluiting krijgen gevangenen minder kansen om te re-integreren en neemt het risico op recidive toe*, klinkt de reden van de staking. ([RTBF](#))

Commentaar

Wat moeten wij ons daarbij voorstellen? Dat de cipiers de gedetineerden geconsulteerd hebben? Dat de gedetineerden mandaat gegeven hebben aan hun cipiers om te staken en hen in de steek te laten om hun belangen te verdedigen?

EUROPA

Op 17 april hebben de Europese instanties, de sociale partners en de vertegenwoordigers van het middenveld de [Verklaring van Terhulpen](#) ondertekend. Deze verklaring bevat de twintig beginselen van sociale rechten voor een sterk sociaal, rechtvaardig en inclusief Europa. Een tiental daarvan hebben betrekking op de [arbeidsverhoudingen](#), nl. veilige en flexibele werkgelegenheid, billijke lonen, recht op informatie en bescherming bij ontslag, sociaal overleg, evenwicht tussen werk en privéleven en veilige arbeidsomstandigheden. Deze verklaring is de basis voor een actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten.

BUURLANDEN

NEDERLAND

De vakbonden hebben stakingen aangekondigd bij **kleinere metaal- en techniekbedrijven** na het stuklopen van de cao-onderhandelingen. ([De Telegraaf](#)) De acties zullen beginnen in Friesland op maandag, daarna volgen Twente, Noord Brabant, Rotterdam, Noord Holland en Utrecht. ([MetaalNieuws](#)) De vakbonden willen de actie een beetje uitstraling geven door een betoging bij De Fabriek in Leeuwarden. ([FNV](#))

Bij **chipmaker NXP** is er eindelijk een akkoord gesloten (cf. week 12), na 4 stakingsrondes, met gespreid over 26 maanden loonaanpassingen van 5 procent op 1 mei 2024, en 2,75 procent op 1 maart 2025. Komt daarbij een premie in mei 2024 van 1,5 % van het basisloon met minimum van 1000 euro. Er is ook in een extra vakantiedag voorzien vanaf 2025 naast aanpassingen in het kader van het generatiepact. ([RN7](#))

Commentaar

Een eenmalige premie kort na een staking, wat we hier en elders vaak tegen komen in een akkoord na een open conflict, komt eigenlijk neer op de betaling van loon voor de stakingsdagen.

Werkgeversorganisaties FTN en Netex bereikten een akkoord met vakbond FNV over een nieuwe cao. Daarin gaan de lonen omhoog met 4,5 % op 1 mei 2024 en met 3,6 % op 1 januari 2025. Daarmee komt een einde aan de stakingen bij diverse **industriële wasserijen**. ([FNV](#))

Op 1 juli 2024 wordt het **minimumloon** geïndexeerd met 3,1 procent. Het minimumuurloon stijgt hiermee van 13,27 euro naar 13,68 euro. ([AWVN](#))

De **loonafspraken** blijven dalen. In maart 2024 kwamen de nieuwe loonafspraken uit op een gemiddelde van 5,3 procent. ([AWVN](#))

DUITSLAND

Na waarschuwingsacties (warnstreiks) kwamen werkgevers en vakbonden tot een akkoord in de **hout en kunststoffensector regio Saksen**. Dat

akkoord loopt tot eind november 2025. De lonen stijgen in vier stappen met 11,5 % en in mei wordt het eerste deel van een inflatiepremie van 2300 € betaald. ([IG Metall](#)).

FRANKRIJK

De *Fédération de l'Hospitalisation Privée* en *syndicats des médecins libéraux* hebben op 3 april aangekondigd dat de **privé ziekenhuizen** vanaf 3 juni in staking zullen gaan uit protest tegen de ontoereikende ziekenhuistarificatie. ([FHP](#))

Commentaar

De actie wordt aangekondigd als “une grève totale”. D.w.z. dat niet alleen de geneesheren zullen staken maar dat blijkbaar ook de ziekenhuizen hun deuren zullen sluiten. Zoals wij het verstaan zouden we moeten spreken van een lock-out.

EUROPESE LUCHTVAART

Directie en vakbonden van de **luchthaven van Charleroi** zaten dinsdag 16 april aan de onderhandelingstafel voor de verbetering van de arbeidsomstandigheden onder dreiging van een staking. ([RTL](#)) Geen spoor van de uitslag te lezen in de pers.

ELDERS IN DE WERELD

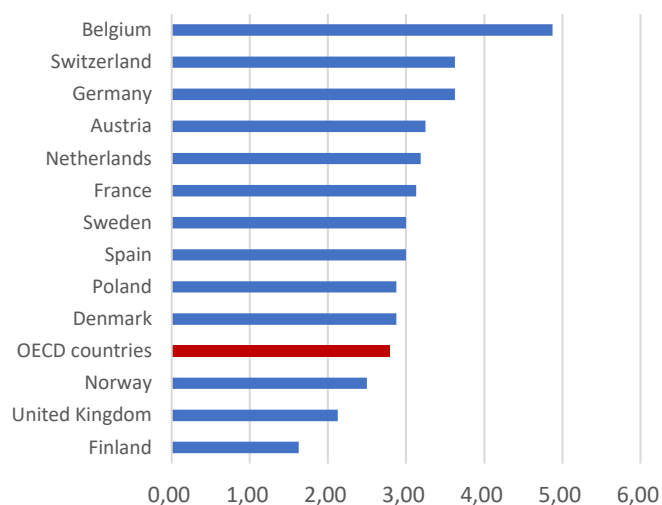
75 procent van de werknemers van een **Volkswagenfabriek in Chattanooga, Tennessee**, hebben voor toetreding tot de vakbond United Auto Workers gestemd. Dit is een primeur en een precedent voor autowerkers buiten de Big Three en in het Zuiden van de States waar de politiek gekant is tegen vakbonden. ([CBS](#))

COLLECTIEF ONTSLAG: FEITEN EN CIJFERS

Bij elke grote herstructurering of sluiting van onderneming klaagt men de ‘strengere’ Renaultwet aan. Het is een symbooldossier geworden, voor de ene om het gebrek aan flexibiliteit van onze arbeidsmarkt en bemoeizucht van de politiek aan te klagen, voor de andere om de wet nog strenger te maken.

Om je toe te laten zelf een opinie over die stelling te kunnen vormen zetten we enkele feiten op een rijtje:

- 1) Er bestaat een [Europese richtlijn](#) die werkgevers verplicht werknemers te consulteren van zodra ze een collectief ontslag overwegen. De Wet Renault afschaffen is dus geen optie.
- 2) De Belgische regeling is de strengste in Europa, volgens de [OESO](#).

Figuur 3: strickness of employment protection - collective dismissals in some European countries (2019) (OECD)

- 3) Hieronder een overzicht van het aantal opgestarte procedures en betrokken werknemers zoals de [FOD WASO](#) optekende.

Jaar (kwartaal in 2024)	Aantal technische bedrijfseenheden dat een procedure heeft opgestart	Aantal betrokken werknemers bij de procedure
2021	79	5.762
2022	61	3.705
2023	83	7.339
Q1 2024	16	2.551

- 4) In vergelijking met de grosso modo 3 miljoen werknemers tewerkgesteld in de privésector was dat in 2023 minder dan 0,25 procent.
- 5) Ter vergelijking: in 2023 werden 5,4 procent van de werknemers ontslagen ([Securex](#)).
- 6) De duur van de informatie- en raadplegingsprocedure zag er in 2023 als volgt uit: 20 procent van de procedures werd beëindigd binnen de maand, 52 procent binnen de twee maanden, 75 procent binnen de drie maanden. Slechts een op de vier procedures (lees 20 bedrijven) duurde langer dan drie maanden. Het gemiddelde bedroeg 72 dagen, de mediaan 55 dagen. ([FOD WASO](#))
- 7) Bij ons weten bestaat er geen internationale vergelijking betreffende collectieve ontslagen die toelaat te zeggen of de Belgische strikte reglementering, naar OESO-normen, een invloed heeft op de arbeidsmarkt.

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De sociale partners in de schoot van de Nationale Arbeidsraad tekenden op 8 april [cao nummer 19/11](#) om de **financiële bijdrage van werkgevers in de prijs van woon-werkverkeer via het openbaar vervoer** te verhogen tot 71,8 procent van de abonnementskosten. De verhoging is van toepassing vanaf 1 juni 2024. ([NAR](#))

Commentaar.

Vraag aan onze lezers: van waar komt die 71,8 procent? (Wij zullen het antwoord publiceren.)

Een andere vraag is wat het effect is van deze verhoging van de tussenkomst van de werkgever in de kosten van het gebruik van “andere vervoermiddelen”. Het antwoord hangt af van wat bedongen is in de sectorale cao’s. Zo staat in [de cao van 18 november 2021 gesloten in het aanvullend paritair comité voor bedienden](#) (PC 200) dat de bijdrage van de werkgever in de kosten voor het transport met een privé wagen gelijk is aan 50 procent van de prijs van een treinkaart. Hoe zal de reactie zijn van de bedienden zonder bedrijfswagen die met eigen auto en niet met het openbaar vervoer naar het werk gaan? Zullen zij dit rechtvaardig vinden? Wat waarschijnlijk bedoeld is als een aanmoediging van het gebruik van het openbaar vervoer kan de druk op bedrijfswagens verhogen.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Na drie weken economische werkloosheid zijn de werknemers van **Audi Vorst** terug aan de slag. De stakingsaanzegging van ABVV en ACLVB blijft van kracht maar er wordt niet gestaakt. Er wordt nog verder onderhandeld, zij het in een slechte sfeer. De regering heeft een taskforce in het leven geroepen om een toekomst te verzekeren aan de productiesite. ([De Tijd](#))

Einde februari kondigde **Barry Callebaut** de intentie aan om 250 jobs van bedienden en 40 voor de arbeiders te schrappen. Donderdag 15 maart lieten de productiemedewerkers hun ongenoegen over het overleg blijken door spontane vertragingsacties. Op dinsdag 9 april kon ACLVB, de grootste vakbond binnen Barry Callebaut, aan de pers mededelen dat door constructief overleg het aantal ontslagen van arbeiders beperkt zal worden tot vijf. ([HLN](#))

OPENBARE DIENSTEN

GEVANGENISSEN

De stakingen van de cipers halen nog nauwelijks de nationale pers.

De productie van houten paletten die normaal doorgaat met gedetineerden in de **gevangenis in Hoogstraten en Merksplas** kan niet doorgaan door staking van de cipers. Het is niet mogelijk hen tewerk te stellen zonder bewaking. Het werk wordt nu overgenomen door uitzendkrachten. ([Nieuwsblad](#))

COLLECTIEF ONTSLAG EN SOCIAAL OVERLEG

Het Europees Hof van Justitie heeft onlangs verduidelijkt en bevestigd dat krachtens de Europese richtlijn de werkgever de informatie- en consultatieprocedure op gang moet trekken van zodra hij een plan *overweegt* dat eventueel een **collectief ontslag** inhoudt. De verplichting ontstaat dus in een fase nog voor de *intentie*. ([Curia](#)) Een woordspeling die erop wijst dat de procedure verplicht is nog voor de werkgever in zijn gedachten tot het besluit gekomen is dat een collectief ontslag noodzakelijk is.

Nu **Van Hool** failliet verklaard wordt is het voor iedereen duidelijk dat er geen geld is voor een sociaal plan voor de werknemers die niet overgenomen worden. (alle media)

Commentaar

Het faillissement van Van Hool met 2.500 betrokken werknemers zal de geschiedenis ingaan als het tweede grootste in termen van tewerkstelling. Na overname zou er nog werk zijn voor 650 à 950 personeelsleden. Het faillissement van SABENA in 2001 had betrekking tot 7.500 banen. Bij Makro gingen in 2023 1.800 jobs verloren.

Er zijn natuurlijk nog grotere banenverlies geweest door sluiting van onderneming zonder faillissement, m.n. Ford Genk in 2014 (4.300 jobs), Caterpillar in twee tijden, 2014 en 2016 (3.500 jobs), Renault Vilvoorde in 1997 (3.100 jobs), GM Antwerpen (2.600 jobs in 2010).

De grootste collectieve ontslagen zonder sluiting waren Volkswagen in Vorst in 2007 (3.500 jobs), ING in 2016 (3.150 jobs) en Carrefour in 2010 (1.700 jobs) en in 2018 (1.200 jobs).

De geciteerde cijfers zijn niet met een korrel zout te nemen. Ze houden geen rekening met de tewerkstelling bij onderaannemers en leveranciers. Bij faillissement kan een deel van de werknemers aangeworven worden door een overnemer, wat niet het geval is van een sluiting van onderneming of collectief ontslag zonder sluiting.

BUURLANDEN

NEDERLAND

Einde maart bereikten vakbond CNV en werkgeversorganisaties een akkoord over een nieuwe cao **industriële textielverzorging** (7.000 werknemers). ([Textielservice](#)) Vakbond FNV haakte halverwege de onderhandelingen af en kondigde begin april een reeks stakingen aan om kracht te zetten achter een looneis van 9 procent en tegen de flexibiliteit die werkgevers willen bedingen. ([FNV](#)) De werkgevers reageerden met een eis in kortgeding om de staking te laten stoppen. ([ND](#))

Na twee onderhandelingsrondes lag een sociaal plan klaar voor de 40-tal werknemers van **Paques Biomaterials** in Balk die ontslagen worden. ([FNV](#))

Vakbonden zijn teleurgesteld in de onderhandelingen met **ABN AMRO** om het koopkrachtverlies van de afgelopen twee jaar te herstellen. Zij consulteren de werknemers via digitale bevraging. ([Unie](#))

Van de onderhandelingen voor de **metalektro/grootmetaal** die de tweede ronde ingingen op 12 april hebben we nog geen nieuws, maar de huidige cao loopt nog tot einde mei (cfr onze weekberichten 12).

Maar in **Metaal en techniek/kleinmetaal** (360 000 werknemers en 36 000 werkgevers), waar de vorige cao is afgelopen, zijn de onderhandelingen nu vastgelopen. Vakbond dreigt met een ultimatum . De eisen voor een cao van 12 maanden vanaf 1 april zijn stevig: loonsverhoging met 10,1 % ter compensatie inflatieachterstand plus loonsverhoging 100 € per maand , invoering automatische prijscompensatie (APC), minimumloon naar 16 € per uur , verlenging RVU (vervroegd uittreden) ...- ([FNV](#))

Bij **Albert Heijn** zijn de vakbonden en de directie het eens geworden over een nieuwe cao voor de medewerkers van de distributiecentra. Het akkoord voorziet in een loonsverhoging van 4 % en een maandelijkse verhoging van 25 €. ([welingelichte kringen](#))

Nadat een vorige versie was weggestemd ([Greenkeeper](#)) is er een definitief akkoord 2024-205 voor de **golfbranche** goedgekeurd. Het akkoord dat wellicht geldt voor enkele duizenden golfmedewerkers is zoals voordien sterk uitgewerkt en past de arbeidsvoorwaarden en lonen aan van de verschillende categorieën medewerkers (soorten functies : ballenrapers, greenkeepers, keuken- en restauratie-personeel, administratieven en

leidinggevend). De lonen stijgen minimum met 5 % in 2024 en 3 % in 2025. Door de impact van de stijging van het wettelijk minimumloon kan dit voor lagere lonen in 2024 oplopen tot 15 %. ([De Unie](#))

DUITSLAND

De onderhandelingen in de **bouwsector** (900.000 werknemers) zijn in een impasse geraakt. De bonden blijven een maandelijkse verhoging van 500 euro eisen terwijl de werkgevers een bod hebben gedaan van 3,3 procent in 2025 en 3,2 procent in 2025.

FRANKRIJK

Een 50-tal medewerkers van de **Monnaie** de Paris, het Franse muntbedrijf leggen al sinds 19 maart het werk neer. Ze eisen betere loonvoorwaarden. Door de stakingsactie loopt de productie van de medailles voor de Olympische Spelen mogelijk grote vertraging op. ([Le Parisien](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Het cabinepersoneel van **Lufthansa** (19.000 stewardessen) zal dank zij een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst in de komende drie jaren tot 17,4 procent meer loon verdienen. Dit betekent dat er geen stakingen meer te vrezen zijn in de zomer. ([Tagesschau](#)) Met dit akkoord is er nu voor alle grote beroepsgroepen - het cabinepersoneel, de piloten en het grondpersoneel - een akkoord gesloten over de lonen. ([VRT](#))

Vakbond Verdi en werkgevers hebben na tussenkomst van een bemiddelaar een akkoord bereikt over een nieuwe CAO voor zo'n 25.000 **beveiligers van de Duitse luchthavens**. ([Zakenreis](#))

Het **cabinepersoneel van de Franse vliegmaatschappijen** legden het werk neer gedurende twee dagen, maandag 15 en dinsdag 16 april, om te protesteren tegen een [wetsvoorstel](#) om het stakingsrecht te beperken tot 60 dagen per jaar. De piloten waren dat ook van plan maar hebben ervan afgezien. ([c'estlagrève](#))

ELDERS IN DE WERELD

ITALIË

Op donderdag 11 april organiseerden de (vele) vakbonden een **algemene nationale stakingsdag**. Deze staking is een verwarrend mozaïek van acties. Emilia-Romagna werd geconfronteerd met een algemene vier-urenstaking. Het spoorwegpersoneel van Trenitalia doet niet mee op 11 april en legde het werk neer op 12 april, maar het personeel van Trenord in Lombardije

hield het toch op 11 april. Het stedelijk vervoer in Roma rukte niet uit tussen 20 en 24 uur. De verkeersleiders staakten van 13 tot 17 uur. De werknemers van de bouwsector en de energiesector staakten acht uren. Men kan moeilijk spreken van een gemeenschappelijk front van de vakbonden. Overal werd de minimum dienstverlening gerespecteerd. De stakers protesteren tegen het hoog aantal arbeidsongevallen en onderaanneming tegen de achtergrond van verzet tegen de hervormingen van de belastingen en gezondheidszorgen door de rechtse regering. (eigen spuurwerk)

ZWEDEN

De **Tesla**-monteurs blijven doorgaan met hun maandenlange staking, ook na het bericht van Elon Musk dat er geen leveringsproblemen zijn. De staking van de monteurs wordt omzeild door de auto's naar Zweden te brengen via vrachtwagen en trein. ([Welingelichte bronnen](#)) De storm is over gewaaid, meent Elon Musk. ([Business Insider](#))

WERKNEMERSAANDEELHOUDERSCHAP IN EUROPA

Recente gegevens over **werknemersaandeelhouderschap** in Europa bevestigen de belangrijkste trends van de afgelopen tien jaar. Het aandeelhouderschap van werknemers in grote Europese bedrijven gaat erop achteruit. De belangrijkste factor in deze achteruitgang is nu duidelijk geïdentificeerd. Het effect van fiscaal beleid in de Europese landen ter ondersteuning in de verschillende landen is uitgeput. Aan de andere kant lijkt werknemersaandeelhouderschap toe te nemen in KMO's. ([EFES](#))

Vakbond ACLVB stelt vast Barry Callebaut tezelfdertijd stevig snoeit in het personeelsbestand en flinke winstcijfers voorlegt. Werknemers, aldus de vakbond, verdienen een eerlijke beloning voor hun inzet en bijdrage in de winst. Dat kan door **werknemersdividenden** uit te keren. ([HLN](#))

DIXIT

Le bon sens méprise l'autorité quand elle ne fait pas son boulot.

François Michelin.

WEEKOVERZICHT VAN 2024/14 VAN 2 TOT 8 APRIL 2024

LOONVORMING EN COLLECTIEF OVERLEG

Volgens de HR dienstverlener Liantis zouden 6 procent van de werknemers in 2023 een **eenmalige collectieve bonus (cao 90)** gekregen hebben. Het gemiddeld voordeel zou 1.770 euro bedragen. Beide cijfers zouden hoger liggen dan de vorige jaren. Liantis baseert zich daarvoor op de loonberekeningen van 330 000 werknemers die vooral aan de slag zijn bij kmo's. ([De Tijd](#))

Commentaar.

Deze gegevens wijken sterk af van de cijfers van het jaar 2021 gepubliceerd door de [FOD WASO](#) o.b.v. RSZ gevalideerde gegevens. Die cijfers leren ons dat ongeveer 20 procent van de werknemers van de privésector een bonus gekregen hebben dat gemiddeld genomen 1.277 euro in 2021.

Het meer recent rapport van de [Centrale Raad van het Bedrijfsleven](#) doet vermoeden dat het aandeel werknemers gestegen is in 2022 en in 2023.

Wij komen hier op terug wanneer de nieuwe gevalideerde cijfers door de RSZ worden vrijgegeven.

FEDERAL LEARNING ACCOUNT

De tool om opleidingen van werknemers te beheren is nu online. ([FOD WASO](#))

OPENBARE DIENSTEN

Maandagavond 1 april, om 22 uur, startte de staking van onbepaalde duur in de **gevangnissen**. Vanaf de eerste dag laat de minister van Justitie personeel opvorderen om de minimale dienstverlening te waarborgen zoals de internationale rechtspraak eist. Vanaf maandag 8 april zal niet meer elke dag in elke gevangenis tegelijkertijd gestaakt worden. De vakbonden organiseren een estafettestaking volgens een schema met telkens vier stakingen van 24 uren per provincie. (alle media)

Commentaar.

Wie de staking van de cipiers observeert en wil becommentariëren moet rekening houden met vele dimensies van het conflict.

De fundamentele redenen van het conflict zijn (1) de overbevolking (met een link naar de toepassing van het straf- en strafvorderingsrecht), (2) de onderbemanning (met een link naar de arbeidsmarkt) en (3) de gebrekkige infrastructuur (met een link naar de financiën). De staking zelf roept vragen op die verband

houden met (4) de grenzen van de stakingsvrijheid (met een link naar de rechten van gedetineerden), (5) het recht (of is het een plicht?) van de overheid om personeel op te vorderen (met een link naar de aard van de minimumdienstverlening, erkend door de Internationale Arbeidsorganisatie) en (6) de machtsverhoudingen.

Er is een gelijkenis met een dobbelsteen. Een teerling heeft zes vlakken maar je kan er hoogstens drie van tegelijkertijd zien.

Dit is een lange inleiding om uit te leggen waarom onze opmerkingen beperkt blijven tot de uitoefening van het stakingsrecht als één aspect van het conflict. Dat betekent niet dat we de complexiteit, die wij als niet specialisten niet kunnen vatten, negeren.

De minister van justitie zocht tevergeefs een compromis rond de wijziging van de wet van 2019 die de overheid toelaat cipiers na 48 uren, en niet onmiddellijk, op te vorderen. Nu doet hij het zonder consensus. En het valt op dat de vakbonden relatief weinig in de pers komen om de opvordering te contesteren. Dat is ook een manier om zich neer te leggen bij een maatregel die nodig is voor het naleven van de mensenrechten van de gedetineerden. Wel zou er misbruik van gemaakt worden, zo zeggen ze, omdat cipiers taken moeten uitvoeren die verder gaan dan het wettelijk minimum. De opmerking klinkt ironisch in onze oren omdat de vakbonden zelf als eerste meer eisen dan het minimum als de toepassing van een regel soms “onmenselijk” is.

Waarom de vakbonden overschakelen van een algemene staking naar een estafettestaking wordt uitgelegd in de pers. Het is een tactiek om de druk op de ketel te houden zonder dat te veel cipiers te veel inkomens derven, ([De Tijd](#)) en om de organisatie van de opvordering moeilijker te maken.

Tip voor geïnteresseerden: het interview van Laurens Claes, expert strafrecht aan de Universiteit van Antwerpen. ([Radio1](#))

In Gent reden er op zaterdag 6 april nauwelijks bussen en trams. De bestuurders en controleurs gingen spontaan in staking na twee gevallen van agressie. De actie is niet gericht tegen **De Lijn** maar moet gezien worden als een signaal naar de maatschappij (sic) en de stad Gent. ([VRT](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Decathlon wil het logistiek centrum in Willebroek sluiten. ACV Puls klaagt het totaal gebrek aan sociaal overleg aan, maar van een staking is er geen sprake. ([Pulsmagazine](#))

Het vakbondsfront bij **Audi Vorst** is verdeeld. ABVV en ACLVB reageerden met een stakingsaanzegging op het nieuws dat het contract van 371

uitzendkrachten niet verlengd wordt (zie Actua van vorige week). ACV meent verder te kunnen springen met overleg zonder het werk neer te leggen. ([De Tijd](#))

Bij zuivelbedrijf **FrieslandCampina** hebben de vakbonden en de directie een sociaal akkoord bereikt over de geplande herstructurering in de vestigingen van Lummen en Aalter. ([VRT](#))

De prijs van de kleinste staking in 2024 is reeds gekend. Het vermaarde **café Ranonkel** in Turnhout bleef zondagochtend dicht vanwege staking. ([GVA](#))

SOCIALE VERKIEZINGEN

Zoals geweten vinden de sociale verkiezingen plaats tussen 13 en 26 mei. Ongeveer 4.000 werkgevers hebben de procedure opgestart voor de ondernemingsraad en rond de 7.150 voor het comité voor preventie en bescherming op het werk.

Volgens HR-dienstverlener Acerta zijn 32 procent van de **sociale verkiezingen** stilgelegd omdat er te weinig kandidaten zijn, d.w.z. geen of minder kandidaten dan het aantal voorziene mandaten in OR of CPBW. Dat is vooral het geval in middelgrote bedrijven en voor de kandidatenlijsten voor jongeren, bedienden en kaderleden. Bij de arbeiders zijn er wel meer dan voldoende kandidaten. De vakbonden trekken deze cijfers in twijfel. ([DS](#))

Commentaar.

Het gebrek aan voldoende kandidaten met de stopzetting van de verkiezingen als gevolg betekent nog niet dat er geen OR of CPBW ingesteld wordt. Als het aantal kandidaten lager is dan het aantal zetels worden ze automatisch aangesteld. In sectoren met zeer gespreide tewerkstellingsplaatsen, zoals de bouw en de bewaking, komen de werkgevers en de vakbonden overeen dat de vakbonden geen kandidatenlijsten indienen maar de werknemersvertegenwoordigers benoemen.

Het cijfer dat Acerta citeert mag dus niet tot het besluit leiden dat in bijna een derde van de bedrijven groter dan 50 werknemers de werknemers geen interesse hebben in het ondernemingsoverleg en dat er geen sociaal overleg plaats vindt.

BUURLANDEN

FRANKRIJK

Voor de derde keer in drie maanden tijd protesteren de **leraren** tegen het groeperen van de scholen volgens leerniveau en voor hogere lonen en meer werkingsmiddelen. ([Le Monde](#))

De loketbedienden van de **Post** legden op dinsdag 2 april het werk neer om hun arbeidsvoorwaarden te verdedigen. ([Le Monde](#))

UK

Dat het **treinverkeer** over het Kanaal regelmatig verstoord wordt door staking blijkt uit de lijst van werkonderbrekingen die [News](#) en [iNews](#) bijhouden.

NEDERLAND

Vakbonden CNV en BVPP hebben ingestemd met de cao voor ongeveer 15.000 postbezorgers van **PostNL**. Zij krijgen, gespreid over twee jaar, een stapsgewijze loonsverhoging van 19 procent. ([FD](#))

DUITSLAND

In de sector van de drukkerijen (meer dan 110 000 werknemers) liep de socialevredeplicht af op 31 maart. De vakbonden vragen een loonsverhoging van 12 procent De werkgevers bieden 3 procent aan. Er vonden al twee onderhandelingsrondes plaats, de volgende is gepland op 16 april . Vakbond Ver.di roept op tot warnstreiks om de druk op te voeren. ([Ver.di](#))

EUROPESE LUCHTVAART

In Italië plannen de **luchtverkeersleiders** in Brindisi en Bari en het personeel van **Air Dolomiti** een staking op 8 april om hun eisen voor een nieuwe cao te ondersteunen ([Crisis24](#))

ELDERS IN DE WERELD

ITALIË

CGIL (Italiaanse vakbondsconfederatie met ongeveer 5,8 mio leden) en UIL (ongeveer 2,2 mio leden) plannen een nationale staking van vier uren op 11 april voor hogere lonen en tegen de hervormingen op vlak van de gezondheidszorg en fiscaliteit. ([Crisis24](#))

ZWEDEN

Soms is geen nieuws even opvallend als nieuws. Het laatste bericht dat in de pers verschenen is over het conflict tussen **Tesla** en de Zweedse vakbonden dateert van 15 maart II. Toen werd het bericht verspreid dat de Tesla zonder problemen auto's kon leveren aan zijn klanten. ([Sveriges radio](#))

FINLAND

De vakbond SAK hebben beslist de stakingen in havens, weg en spoorgoederenvervoer na vier weken te schorsen. (zie overzicht 2024/13) Dat was een voorwaarde van de regering om de onderhandelingen op 18 april te openen. ([Loadstar](#) en [Le Figaro](#))

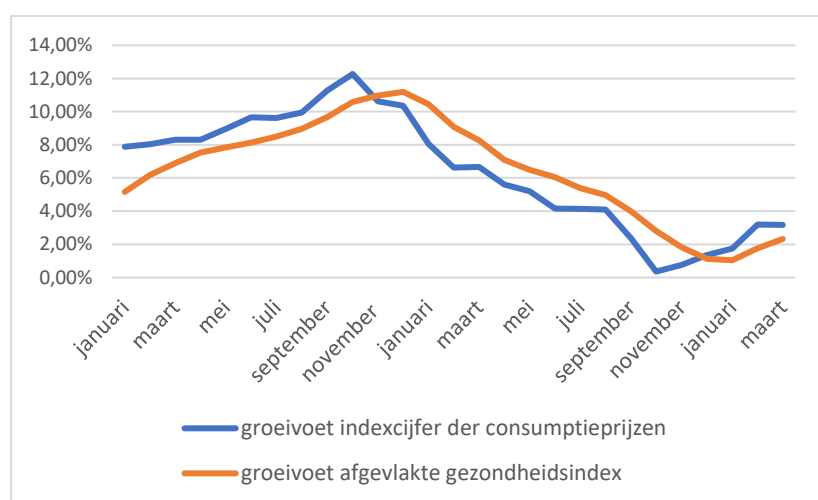
QUOTE VAN DE WEEK

A strike is not a crisis ([IndustriAll](#))

WEEKOVERZICHT 2024/13 VAN 27 MAART TOT 1 APRIL 2024

INFLATIE EN INDEXERING

In maart bedraagt de inflatie op jaarbasis 3,18 % tov 3,20 % in de voorbije maand. Op basis van de gezondheidsindex daalt de inflatie van 3,22 % naar 3,09 %. De afgevlakte gezondheidsindex, gebruikt voor de indexering van de lonen, bedraagt in maart 127,99 punten een stijging met 2,33 % op jaarbasis.

Figuur 4: groeivoet indexcijfer der consumptieprijsen en afgevlakte gezondheidsindex sinds 2022

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

DRUKKE ACTIVITEIT IN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD:

Op 26 maart werd een nieuwe cao gesloten over het nationaal minimumloon (cao 43/17). Vanaf 1 april zal dit 2.029,88 € per maand bedragen (*cfr rubriek fake news hieronder*) of een verhoging met 35,70 euro. (Door een lastenverlaging komt de verhoging uit op 50 euro netto.)

Die cao is een uitvoering van de afspraken op 25 juni 2021 in de groep van 10 waarbij een programmatie van het minimumloon werd voorzien over de periode van 2022 tot 2026. ([NAR](#))

De Raad bracht ook op 29 maart [advies nummer 2.414](#) uit over de gedeeltelijke omzetting via wet van de EU richtlijn van 19 10 22 over het minimumloon. Het belangrijkste punt van dit advies is dat de Raad erop aandringt dat de sociale partners wat het minimumloon betreft hun volledige autonomie behouden. ([NAR](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Bij **Van Hool** (2.400 werknemers) lijkt een faillissement onafwendbaar. Op één na, Sabena (7.500 werknemers), is dit het grootste faillissement dat uitgesproken zal worden. Positief is dat een aantal kandidaten zich hebben gemeld voor al dan niet gedeeltelijke overname. De vakbonden plannen geen acties en hebben de belofte gekregen dat de lonen van de maand maart zouden worden betaald (dagelijkse pers)

Audi Vorst heeft aangekondigd het contract van 371 uitzendkrachten niet te verlengen omdat de productiesnelheid verlaagd wordt van 20 auto's er uur naar 15. Na de bekendmaking heeft ABVV een stakingsaanzegging ingediend, die ingaat op 8 april, de dag dat de tijdelijke werkloosheid eindigt. ([Bruzz](#))

Commentaar

De titels in sommige kranten zijn verkeerd. Het stopzetten van uitzendcontracten wordt op zeer verschillende onjuiste manieren voorgesteld. Het gaat van "ontslag" ([De Standaard](#), [HLN](#)), en "de laan uitzuren" ([Nieuwsblad](#)). Het wordt tijd voor een speedcursus arbeidsrecht voor journalisten zodat zij het verschil kunnen leren tussen contracten van onbepaalde duur en uitzendovereenkomsten.

Even in herinnering brengen dat Audi Vorst in oktober vorig jaar, na een staking, verzekerd heeft dat er geen collectief ontslag komt in 2024. ([De Tijd](#)) Reeds in februari werd het duidelijk dat het productieritme van 24 auto's per uur verlaagd moest worden maar met een garantie van 20 wagens per uur. ([Vroom](#)) Vakbonden beschuldigen de directie haar woord niet te houden. ([ACLVB](#))

Het sociaal klimaat bij **SW WEB-Kringwinkel** in Turnhout, Hoogstraten en Retie loopt al een tijdje uit de hand. Na een staking van negen dagen in december heeft het personeel dinsdag opnieuw het werk gedurende een dag neer gelegd. Nu was de aanleiding het ontslag van een leidinggevende. ([Made in Kempen](#))

OPENBARE DIENSTEN

Tijdens het overleg tussen de minister van justitie en de cipersvakbonden om het probleem van de overbevolking en personeelstekort van de **gevangnissen** op te lossen is er iets misgelopen. Het laatste agendapunt was de minimale dienstverlening. Dat schoot de vakbonden in het verkeerde keelgat. Vrijdag ochtend gingen cipers 'spontaan', in een tiental gevangnissen, precies om zes uur 's morgens, in staking. De vakbonden

recupereerden de staking door een formele aanzegging van een [staking van onbepaalde duur](#) vanaf maandag 1 april. (alle media)

Commentaar.

Op 1 april, oh ironie, startten de cipiers een staking tot de finish tegen een minimum dienstverlening in de gevangenissen. Dit is geen banale staking maar een die aanzet tot nadenken over de grenzen van het stakingsrecht. Een debat dat de vakbonden nu net willen vermijden.

Tot nu confronteerden de cipiers de minister van justitie met wilde stakingen van korte duur. Voor het eerst sinds lang betekenden de vakbonden de staking (van onbepaalde duur). Maar de (wettelijke) opzeggingstermijn is zeer kort en de aangekondigde staking bijzonder lang.

De (mislukte) onderhandeling legde de wonde open die met moeite genezen is na de discussies rond de wet van 23 maart 2019 betreffende de minimale dienstverlening in de gevangenissen. Deze wet verplicht het personeel bij een staking van meer dan 24 uur de directie 72 uur op voorhand te verwittigen. Een wet die grondwettelijk is geoordeeld ([Grondwettelijk Hof](#)) en conform de internationale rechtspraak van de Internationale Arbeidsorganisatie ([IAO](#)).

Hoe gevoelig de minimale dienstverlening en opvoeding ook zijn in het licht van de stakingsvrijheid, hoe belangrijker deze maatregelen zijn voor de veiligheid en de waarborg van menswaardige levensomstandigheden voor de gedetineerden. [Gedetineerden zijn mensen](#). Zij betalen de prijs van het conflict. Delinquenten, van hun vrijheid beroofd (ooit komt 99 procent vrij), worden gegijzeld en beroofd van basisrechten.

De zorgsector heeft een evenwicht gevonden tussen stakingsvrijheid, opvoeding en verzorging van zieken en opvang van hulpbehoeftigen. Waarom kan dit niet in de penitentiaire sector? Omdat de cipiers weten dat ze vervangen worden door politieagenten en dat België, niet de cipiers, veroordeeld kan worden voor het verwaarlozen van de rechten van gedetineerden? ([VRT](#)) Omdat zij niet geven om de leefomstandigheden van de gevangenen i.g.v. wilde staking? Omdat gedetineerden geen tegenmacht kunnen uitoefenen? Omdat zij het onwaarschijnlijk vinden dat gevangenen in kortgeding om hulp roepen bij een rechter?

Hoe kunnen de cipiers uitleggen dat de wantoestand die ze terecht aanklagen een reden kan zijn om de situatie nog te verergeren? Is het drukkmiddel evenredig met het menselijk leed?

De hamvraag luidt: volstaat de procedure bepaald in de wet van 2019 om het rechtmatig doel, de menswaardige

leefomstandigheden van de gedetineerde burgers, te handhaven vanaf de eerste tot de laatste dag staking? Het antwoord zal gegeven worden door de staking zelf. Indien de toestand in de gevangenissen door de staking onhoudbaar wordt zal blijken dat de cipiers ongelijk hebben.

Drie van de vier **onderwijsvakbonden** gaan vijf dagen actie voeren tegen het rapport van de Commissie van Wijzen. Zij kunnen niet leven met de aanbevelingen in dat rapport. ([VRT](#))

Commentaar

Staken tegen een rapport. Is dat evenredig?

Opnieuw vond een wilde staking plaats in de stelplaats van **De Lijn** in Hasselt na geval van agressie. ([HLN](#))

Commentaar

Staken tegen agressie heeft geen effect. De tientallen (we zijn de tel kwijt) wilde stakingen in het openbaar vervoer hebben het aantal agressies tegen chauffeurs niet verminderd. Het wordt wachten op zelfrijdende autobussen.

BUURLANDEN

DUITSLAND

Deutsche Bahn en minderheidsvakbond van de machinisten Gewerkschaft Deutscher Lokomotivführer (GDL), bereikten een akkoord voor het grondpersoneel over een geleidelijke invoering van de 35-urenwerkweek met behoud van loon en verhoging van het maandloon met 420 euro. ([DS](#))

NEDERLAND

Vakbonden en de werkgever **Rijksoverheid** hebben een onderhandelaarsresultaat voor een nieuwe CAO Rijk bereikt. Onderdeel daarvan is een gemiddelde loonsverhoging van 9,7 procent. Samen met andere voordelen bedraagt de inkomensverbetering voor de jaren 2024 en 2025 gemiddeld 11,2%. Bovenop komen drie eenmalige uitkeringen om de inflatie te compenseren. Samen zijn die goed voor 2.350 euro.

([Rijksoverheid](#))

Er komt een nieuwe cao voor de **provincies** met looptijd tot 1 juli 2025. De salarissen worden met ingang van 1 januari 2024 nominaal verhoogd met een vast bedrag van 25 euro en procentueel met 4,25%. Op 1 september 2024 vindt een nieuwe salarisverhoging van 2,5% plaats.

([Binnenlandsbestuur](#))

De **loonafspraken in maart** bedragen 5,8. Daarmee zet de dalende trend voort. ([NU](#))

De **Regeling Vervroegd Uittreden** (RVU) is een maatregel die werknemers met een 'zwaar beroep' toelaat om drie jaar voor de pensioenleeftijd (67 jaar) te stoppen met werken. Er bestaat geen algemene definitie van 'zwaar beroep'. Het begrip wordt bepaald door cao's. Tussen het ontslag en de pensioenleeftijd betaalt de werkgever een overbruggingsuitkering gelijk aan het basispensioen van de Rijksoverheid (bruto 2.182 euro). Een 300-tal cao's hebben het systeem geactiveerd zoals voor de medewerkers van de metaal- en bouwsector, de provincies, ambulancediensten, machinisten, politieagenten, De regeling loopt af einde 2025. De vakbonden zetten zich al anderhalf jaar in om die te verlengen en te verruimen. Werkgevers willen meer aandacht voor duurzame inzetbaarheid van werknemers, maar die worden ongerust en betogen. Stakingen dreigen. ([NU](#))

FRANKRIJK

Sinds 22 december vorig jaar zitten de sociale partners aan de onderhandelingstafel voor een **pacte de vie au travail**. Het was een manier om het conflict rond de pensioenen te kanaliseren. De deadline was eerst einde 2023, dan einde maart 2024. Maar zelfs na tien vergaderingen zijn de onderhandelaars er nog niet uit. Werkgeversorganisaties en vakbonden

hebben elk hun standpunten geformuleerd. Naar verluidt zou de situatie duidelijk moeten worden op 8 april. (diverse bronnen, e.a. [helloworkplace](#), [aef](#), [Le Monde](#))

EUROPEES LUCHTVERKEER

Lufthansa heeft een cao gesloten met de vakbond VERDI van het grondpersoneel en vermijdt daardoor stakingen in de paasvakantie. Blijft nog een oplossing te vinden voor het salarisconflict met het cabinepersoneel. ([NOS](#))

Na 17 gespreksrondes deed **Austrian Airlines** een eindbod van 18 procent extra salaris voor het cabinepersoneel. De vakbond ging niet akkoord en organiseerde vorige week twee dagen staking. ([Luchtvaart Nieuws](#))

ELDERS IN DE WERELD

De **Finse vakbonden** hebben hun stakingen in havens, spoorvervoer, procesindustrie, chemie, energie en bosbouwindustrie tegen de hervormingen (zie weekoverzicht 2024/7) met een derde week verlengd. ([Marketscreener](#))

FAKE NEWS

Pierre-Yves Dermagne, minister van werk, laat in een Franstalig bericht op X (voorheen Twitter) met een tevreden blik verstaan dat hij (en niemand anders) het interprofessioneel minimumloon heeft verhoogd tot boven de 2.000 euro per maand.

Commentaar.

Je l'ai dit. Je l'ai fait. Hoezo? Wat heeft de minister gedaan? In ieder geval niets voor wat de privé sector betreft. De minister zou moeten weten wat op de website van zijn eigen administratie staat, nl. dat in België de minimumlonen niet bepaald worden door de wet. ([FOD WASO](#)) Hij had ook [het advies nummer 2.197](#) van de NAR kunnen (laten) lezen. Het zijn de sociale partners die in de Nationale Arbeidsraad het gemiddeld minimummaandinkomen gewaarborgd in cao nummer 43 hebben verhoogd met 35,7 euro tot 2.029,88 euro. ([NAR](#)) Dit werd afgesproken in een sociaal akkoord in 2021 en geldt voor 96 procent van de werknemers.

Een minister van werk wordt geacht het sociaal overleg te borgen. Maar deze minister eigent zich zonder een minimum aan schaamte het lovenswaardig werk toe van de sociale partners.

Hoe komt dat dat de sociale partners zelf nagelaten hebben om fier te melden dat zij, en niet de minister, het minimumloon hebben opgetrokken tot een van de hoogste van Europa?

QUOTE

Wanneer er geld is om te herverdelen, kunnen we deals sluiten, maar tijdens grote crises kunnen we niet onze verantwoordelijkheid opnemen. Danny Van Assche (Unizo) over de Groep van Tien. ([Nieuwsblad](#))

PRO MEMORIE

Van 1 april tot 18 april 1964 ging bijna 95 procent van de Belgische artsen in staking tegen de wet Leburton met grondige hervormingen van de ziekte- en invaliditeitsverzekering. ([De artsenstaking van 1964](#); [Vlaams tijdschrift voor Gezondheidsrecht](#)).

OVERHEIDSDIENSTEN

Een staking bij overheidsdiensten treft, net zoals bij privé dienstverleners trouwens, onvermijdelijk de gebruiker van die diensten hoewel die geen directe invloed hebben op de beslissing die stakers willen afdwingen. Een staking van **cipiers** bijvoorbeeld treft in de eerste plaats de gevangenen omdat er te weinig personeel is om de basistaken in de gevangenis uit te voeren. ([VRT](#))

De drie vakbonden, ACV, ACOD en VSOA hebben een stakingsaanzegging ingediend voor alle **Belgische gevangenen** om een 'deftig' overleg over de overbevolking af te dwingen. De bedoeling is om de staking te laten starten op maandag 1 april om 22 uur. ([HLN](#))

Meer dan 20 **Vlaamse scholen in Brussel** zullen volgende woensdag staken om het lerarentekort aan te klagen. Het is een initiatief van schooldirecties en leerkrachten met de steun van de Nederlandstalige schepenen van de betrokken gemeentes. ([Bruzz](#))

Een examenvraag voor studenten in de rechten.

Als de woorden 'op initiatief van schooldirecties en leerkrachten' alleen betekenen dat directeurs en leraren staken, heeft dan niemand die onder hen staakt recht op loon?

Of moet men de woorden 'op initiatief van directie en leerkrachten' interpreteren als zou de directies de leraren de richtlijn geven om te staken? Is staken op aanzet en dus onder toezicht van een directie wel een staking dan wel de uitvoering van de arbeidsovereenkomst? In het eerste geval verliezen de werknemers hun recht op loon. In het laatste geval behouden de leerkrachten hun loon.

En wat met de directeurs? Ze mogen staken, natuurlijk, maar aanzetten tot staking is dit verenigbaar met de uitoefening van het gezag van de werkgever of is het een fout?

Laat ons dan terugkeren naar de vraag naar de situatie van de werknemers. Als zij foutloos het werk neerleggen in uitvoering van een foutieve richtlijn van de directie, werken zij of staken zij?

Of hebben wijzelf het verkeerd begrepen en is de actiedag niet meer dan een pedagogische studiedag?

Het Antwerpse stedelijk busnet werd woensdag in de war gestuurd door een wilde staking in de stelplaats van **De Lijn** in Zurenborg. De actie kwam er deze keer niet vanuit de vakbonden maar van het personeel dat de buitenwereld wil tonen dat er zoveel bussen niet kunnen uitrijden omdat

ze defect zijn. ([GVA](#)) Daardoor waren er dinsdag 25 chauffeurs onder bus. ([GVA](#))

Commentaar.

Een staking van werknemers die willen werken maar niet kunnen werken. De merkwaardige paradox van werkwillige stakers.

EUROPEES SOCIAAL OVERLEG

Op 20 maart vond de Europese tripartiete **sociale top** plaats. ([Europese Raad](#)) De EU-leiders en de sociale partners bespraken de volgende onderwerpen:

- een industriële strategie opgebouwd rond hoogwaardige banen als aanvulling op de Green Deal
- een eengemaakte markt waarvan ondernemingen en werknemers de vruchten plukken
- de aanpak van de tekorten aan vaardigheden en arbeidskrachten.

MULTINATIONAAL OVERLEG

Een aantal multinationale ondernemingen hebben **Global Framework Agreements** gesloten met internationale vakbonden. ([IndustriAll](#) en [Uni](#)) hebben die akkoorden opgelijst.

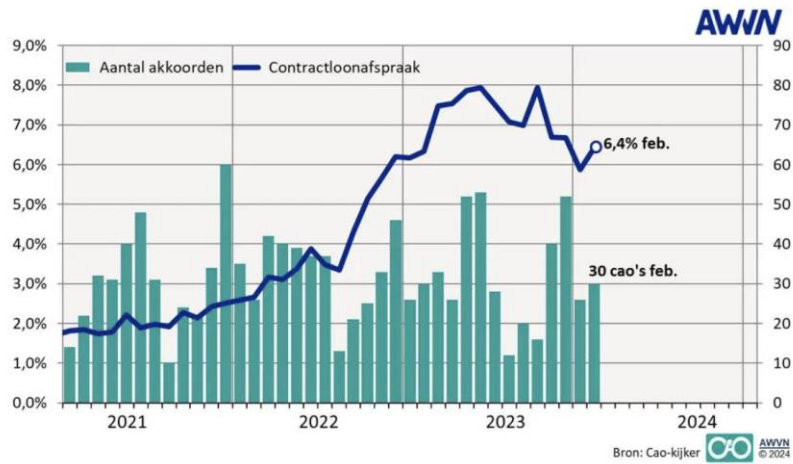
BIJ DE BUREN

NEDERLAND

Deze week werpen we een blik op de recente loonvorming bij onze Noorderburen.

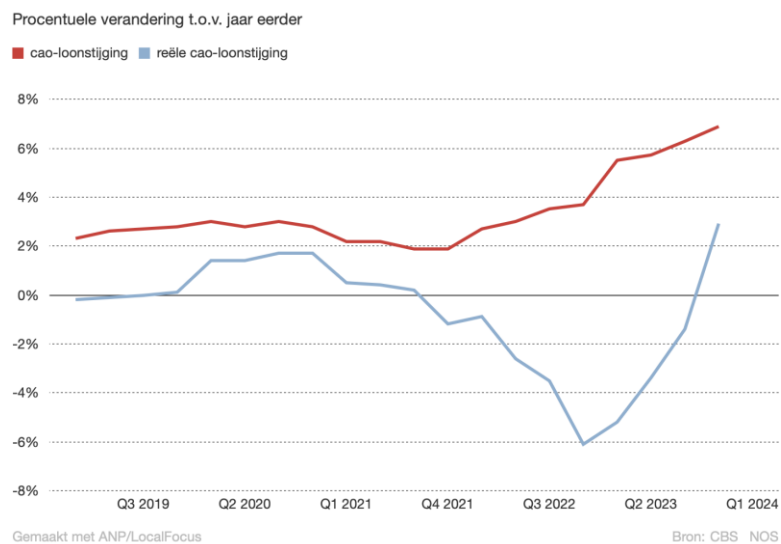
De Nederlandse wetgever heeft de regeling inzake **minimuminkomen** fundamenteel veranderd. Waar vroeger sprake was een minimum maandloon ongeacht de wekelijkse arbeidsduur, is sinds 1 januari 2024 een **minimumuurloon** van kracht, ongeacht de wekelijkse arbeidsduur. De vaste minimum maand-, week-, en daglonen zijn verdwenen. ([Salure](#)) Het minimumuurloon voor werknemers van 21 jaar en ouder bedraagt na de verhoging van 3,2 procent in 2022, 13,6 procent in 2023 en 3,75 procent per 1 januari 2024 13,27 euro. Per 1 juli gaat het nogmaals met 1,2 procent omhoog en wordt het bovendien geïndexeerd. ([Rijksoverheid](#))

De **loonafspraken** begin dit jaar liggen historisch gezien hoog maar de trend in vergelijking met vorig jaar blijft dalend, schrijft [AWVN](#). We lezen ook dat de vakbonden de druk van hoge looneisen aanhouden. ([NOS](#))

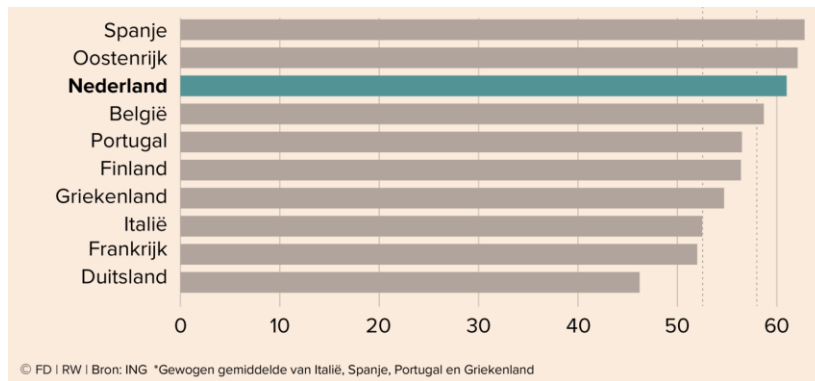
Figuur 5: loonontwikkeling 2021-2024

De recente loonstijgingen hebben intussen de inflatie ruimschoots bijgebeeld.

Figuur 6: cao-loonstijging en reële loonstijging (gecorrigeerd voor inflatie)

Uit ING-berekeningen blijkt Nederland te behoren tot de landen met de hardst stijgende arbeidskosten per eenheid product. ([FD](#))

Figuur 7: Stijging loonkosten per eenheid product sinds 1999, in %

De onderhandelingen voor de sector **grootmetaal** (metalektro +/- 150 000 werknemers) zijn gestart. De lopende cao loopt af op 31 mei 2024.

Vakbond FNV metaal en werkgeversvereniging FME hebben hun voorstellenbrieven uitgewisseld. Vakbond vraagt een loonverhoging van 7,5 % om de voorbije inflatie bij te benen en een APC (automatische prijscompensatie ofte indexering) vanaf 2025 . Daarnaast stelt FNV voor het minimum uurloon op 16 € te bepalen, het vervroegd uittreden te verlengen en te verruimen (recht na 45 jaar carrière), het pensioenstelsel te verbeteren en 2 extra vacantiedagen. De eerste onderhandelingsronde vindt plaats op 26 maart ([FNV](#))

Om kracht te zetten achter de loononderhandelingen bij **chipmaker NXP** gaan de medewerkers voor een tweede keer in een week staken. De eerste keer duurde de staking 24 uren. Deze keer is dat 48 uren. Het water is nog diep. De directie biedt een loonsverhoging aan van vier procent voor 14 maanden terwijl FNV Metaal negen procent eist en een bonus van acht procent. ([FNV](#))

Er is een akkoord bereikt over een sociaal plan bij **ijzergieterij VDL Castings** op de Koumen in Hoensbroek. Daarmee is een staking onder het personeel voorkomen. De ijzergieterij gaat na de zomer dicht en daardoor komen 120 medewerkers op straat te staan. De vakbonden wilden een hogere ontslagvergoeding, maar dat gaat niet gebeuren. Wel komt er een hogere doorwerkbonus en een transitievergoeding van minimaal twee maandsalarissen. ([ZNWS](#))

De leden van vakbond FNV hebben het sociaal plan bij Accell (zie vorige week) goedgekeurd. ([De Telegraaf](#))

FRANKRIJK

Sinds 4 maart zijn de technici van de nieuwszender **France24** in staking tegen de toegenomen druk op het werk zonder financiële tegemoetkoming. ([Le Monde](#))

De vakbonden van de **overheid** organiseerden op 19 maart 2024 een protestmars om een algemene loonsverhoging, indexering van de lonen en aanwervingen te eisen. ([Le Monde](#)) De vakbond FO diende een stakingsaanzegging in die loopt van 19 maart tot 8 september. ([FO](#)) CGT

betekende een reeks specifieke stakingen in de **gezondheidszorg** aan van 29 maart tot 4 april. ([CGT](#))

De redactiedirecteur van het regionaal dagblad **La Provence** werd geschorst omwille van een artikel met kritiek over de passage van President Macron in Marseille. Daarop ging het personeel van het dagblad vrijdag 22 maart in staking. ([Le Monde](#))

DUITSLAND

Stakingsgekte, zo omschrijft [The Newyork Times](#) de stakingsgolf in Duitsland. Terwijl de economie hapert (Duitsland kent de laagste economische groei in de Eurozone) en de burgers de inflatie voelen (de hoogste in 50 jaar) is het aantal stakingen in de laatste 25 jaren nooit zo hoog geweest. De kosten lopen op tot honderden miljoenen.

Producent van raamprofielen **Deceuninck** bereikte een sociaal plan voor zijn personeel in Bogen en Hunderdorf. ([Aandeelhouder](#))

EUROPESE LUCHTVAART

De directie van **Brussels Airlines** en de vakbonden hebben een voorakkoord bereikt met vier procent loonsverhoging voor al het **cabinepersoneel** dat in 2020 loon moest inleveren. Er moet nog verder onderhandeld worden over de verlaging van de werkdruk. ([VRT](#))

Het zijn woelige en harde onderhandelingen voor de **piloten** van **Brussels Airlines**. De inzet is de indexering van de voordelen gevat in het cafetariaplan en rusttijden. [Flightlevel.be](#) Tegen de verwachtingen in, want een akkoord leek binnen handbereik, zijn de besprekingen vorige week afgesprongen met als gevolg een stakingsaanzegging van vier dagen vanaf woensdag 27 tot en met zaterdag 31 maart. ([VRT](#)) Deze staking zou 20 miljoen euro of ruim een derde van de winst van Brussels Airlines kosten. ([De Tijd](#)) Maar zondagavond kwam witte rook uit de schoorsteen. De partijen bereikten een evenwichtig akkoord, waarmee de stakingsdreiging van de baan is. ([VRT](#))

De reeks luchthavenstakingen in **Duitsland** lijkt niet af te nemen: vooral passagiers van Lufthansa dreigen tot Pasen vluchten te moeten annuleren. ([DW](#))

ELDERS IN DE WERELD

Na de succesvolle Stand Up Strikes van de autovakbond UAW vorig jaar hebben de arbeiders van de **Volkswagenfabriek in Chattanooga** (USA) - de enige Volkswagenfabriek ter wereld zonder enige vorm van

werknemersvertegenwoordiging - een vakbondsverkiezing aangevraagd.
([IndustriAll](#))

QUOTE VAN DE WEEK

« We (nvdr, werkgeversorganisaties en vakbonden) staan voor vijftien cruciale jaren, met de klimaatverandering, de geopolitieke situatie, de handelsoorlog, AI, de vergrijzing en onze staatsschuld. Daar raken we alleen door als we samenwerken. Onze verantwoordelijkheid is te groot om elkaar hier te zitten uitkaffen.» Hans Martens, in [Humo](#) .

OPENBARE DIENSTEN

Door een staking van het **onderwijspersoneel** waren twintig scholen in **Gent** op dinsdag 12 maart gesloten. De actie was voorhand aangekondigd om te protesteren tegen “de verschuiving van de budgetten van administratief werk naar extra zorgleerkrachten”. ([DS](#))

Grote hinder op dinsdag 12 maart bij de **MIVB** door vakbondsacties in het kader van een breder protest “tegen het blinde Europese bezuinigingsbeleid”. ([VRT](#))

De **Brusselse sociale sector** heeft woensdagmiddag het werk symbolisch een uur neergelegd als noodkreet voor de kritieke situatie van de daklozen. ([DS](#))

Een vierentwintiguursstaking is donderdagavond losgebroken in talrijke **gevangnissen**. De reden is het ontbreken van adequate maatregelen om de overbevolking te bestrijden en de veiligheid te garanderen. ([VRT](#)) Dit is de twintigste staking in twee jaar tijd, hoorden wij vrijdag op de radio. ([Radio 1](#)) Sindsdien is er een bij gekomen. Zondagavond legde het personeel van de gevangenis van Lantien het werk neer voor 24 uren. ([RTBF](#))

ONDERNEMINGSNIVEAU

Maandagochtend heeft de directie van **Van Hool** (bouwer van bussen en industriële voertuigen) op een bijzondere ondernemingsraad de intentie van een ingrijpend herstructureringsplan meegedeeld. Daarop legden de werknemers het werk neer. Dinsdag ging zo goed als iedereen weer aan de slag. De vakbonden zijn ook niet van plan om op korte termijn acties te voeren. (dagelijkse pers)

Commentaar.

Net zoals bij Makro valt het op dat het voor iedereen duidelijk is dat een staking geen drukingsmiddel is als de werkgever (virtueel) failliet is.

Bij **ArcelorMittal** (5.000 werknemers) is de dagenlange staking van een 300-tal personeelsleden van de onderhoudsploeg (zie bericht 2024/10) niet overgeslagen naar een algemene staking. ([AVS](#))

Vakbond ACV-BIE voert acties om het gebrek aan overleg aan te klagen n.a.v. de sluiting van de vestiging van **Saint Gobain in Eupen**. ([IndustriAll](#))

Een deel van de werknemers van **Skytanking**, een bedrijf dat een deel van de vliegtuigen van brandstof voorziet op Brussels Airport, is in staking gegaan. De werkgever had meegedeeld zich onder een ander paritair comité te scharen. Daarop verspreidden de vakbonden de idee dat de werknemers minder zullen verdienen. De staking brak los zonder aanzegging. ([Nieuwsblad](#)) De dag nadien was de actie voorbij. “De overgang van het ene paritair comité naar het andere gaat wel gewoon door, maar aan de loon- en arbeidsvoorwaarden verandert niets.(...)” “De actie is geslaagd.” ([HLN](#))

Commentaar.

Geslaagd? Dat is maar de vraag.

De vakbondsleiders hebben zich vergist. Zij stelden de situatie voor alsof de werknemers bij overgang van paritair comité (PC) zullen moeten inleveren. De vrees is niet terecht en getuigt van gebrek aan kennis. Artikel 27 van de cao-wet bepaalt dat wanneer de werkgevers en de werknemers van een PC overgaan tot een ander PC zij gebonden blijven door de in voorheen bevoegde PC gesloten overeenkomsten.

De staking was dus overhaast. De werknemers hebben onnodig het loon van een dag verloren.

Het was een wilde staking. De vakbonden leefden de procedure niet na die inhoudt dat zij pas na verzoening en stakingsaanzegging een staking mogen organiseren. Een procedure die, nota bene, de vakbonden zelf onderhandeld hebben in de cao betreffende de syndicale delegatie.

De rust is terug gekeerd bij **Ivago** na een wilde staking (zie weekoverzicht 2024/09) Directie en vakbonden bereikten na twee weken onderhandelen een akkoord over een visietekst. ([HLN](#))

EUROPESE ONDERNEMINGSRAAD

Het was aan onze aandacht ontsnapt. Op 24 januari 2024 bracht de Europese Commissie een voorstel naar voor tot wijziging van de Richtlijn betreffende de Europese ondernemingsraad (EOR). ([EC](#))

De belangrijkste voorgestelde wijzigingen hebben betrekking op:

- vrijstellingen om een EOR op te richten,
- de definitie van *transnationaal*,
- de consultatieprocedure met de EOR,
- de vertrouwelijkheidsbepalingen,

- de sancties,
- de genderdiverse EOR-samenstelling.

Commentaar.

Het initiatief van de Europese Commissie is gebaseerd op een lang voorbereidend proces met ondermeer een belangrijke rol van het Europees parlement. Er is veel weerstand van de werkgeversorganisaties. De samenloop met de nationale wetgeving is onzeker.

We zijn benieuwd welk effect de voorziene wijziging kan hebben op [cao nummer 101](#) van de Nationale Arbeidsraad betreffende de instelling van een Europese ondernemingsraad.

EUROPESE LUCHTVAART

De piloten bij **Brussels Airlines** hebben beslist vanaf 23 maart te staken, en dat voor vier dagen aan een stuk en een tot twee keer per maand. Zoals vorige week werd vermeld draait het conflict rond het herstel van de loon- en arbeidsvoorwaarden die van toepassing waren voor de coronacrisis. ([DS](#))

Tip voor toeristen en andere reizigers. Wie van plan is in Europa een vliegtuig (of trein) te nemen en niet verrast wil worden door een staking kan terecht op de website van [euronews travel](#). Deze pagina wordt geopend met de zinsnede: *Strikes are a regular occurrence in Europe ...*

BUURLANDEN

NEDERLAND

Er is een ontwerp van akkoord tussen fietsenfabrikant **Accell** te Heerenveen en de vakbonden over de vergoeding van de ontslagen werknemers. Stakingen zijn voorlopig van de baan. ([Omrop Fryslân](#))

De loononderhandelingen bij telecombedrijf **Delta Fiber** (850 werknemers) lopen stroef. FNV eist niet alleen een cao voor een jaar met een loonsverhoging van 8,5 procent, maar ook de automatische prijscompensatie. ([Schiedam24](#))

Het cao-overleg **Metaal & Techniek** (zie weekoverzicht 2024/09) is in een impasse terechtgekomen. De derde onderhandelingsronde leverde niets op

tot ergernis van de vakbonden. De volgende onderhandeling vindt plaats op 28 maart. ([CNV](#))

De vakbonden blijven in diverse ondernemingen acties voeren voor handhaving van de **Regeling Vervroegde Uitreding** (RVU). ([FNV](#))

FRANKRIJK

SNCF in zwaar weer. De agenten die tickets verkopen aan de reizigers hebben gestaakt op woensdag 13 maart voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden. ([Libération](#)) Na de acties in februari heeft vakbond Sud op donderdag 14 maart een stakingsaanzegging betekend voor de ganse maand mei om druk te zetten op de onderhandelingen over einde loopbaan ([OuestFrance](#))

De Franse burgers zijn verwittigd dat de **ambtenaren** op dinsdag 19 maart het werk zullen neerleggen om druk te zetten op de looneisen. ([SNFOLC35](#))

De vakbond CGT heeft te kennen gegeven gebruik te maken van de Olympische Spelen in Parijs om collectieve acties te voeren. ([Le Monde](#))

DUITSLAND

Nieuwe **spoorwegstakingen** zijn voorlopig van de baan. Vakbonden en Deutsche Bahn melden dat ze er vertrouwen in hebben dat ze volgende week een resultaat zullen bereiken. De inzet is vooral de arbeidsduurvermindering. ([NOS](#))

De inwoners van **Bremen** mogen zich voorbereiden op een staking van het **streekvervoer** op 19 en 20 maart. ([Crisis24](#))

ELDERS IN DE WERELD

Een besluit van de raad van bestuur van de **Internationale Arbeidsorganisatie** (IAO) maakt de weg vrij voor verdere werkzaamheden van de IAO met betrekking tot het schatten en operationaliseren van het leefbaar loon en het nemen van initiatieven op het gebied van leefbaar loon. ([ILO](#))

Van maandag 11 tot maandag 25 maart organiseren de **Finse vakbonden** politieke stakingen gedurende veertien dagen. ([NCS](#)) Zij verzetten zich tegen de decentralisatie van het sociaal overleg, de beperking van politieke stakingen, besparingen in de welvaart en versoepeling van het ontslagrecht. ([Reuters](#)) De acties zouden het land 320 miljoen euro's kosten. ([Zonebourse](#))

INTERNATIONALE VROUWENDAG

De Internationale Vrouwendag is door de Verenigde Naties erkend als feestdag die elk jaar op **8 maart** plaats vindt. ([Amnesty](#))

Die dag is een unieke gelegenheid om alle actieve vrouwen te feliciteren. Zeker zij die zich inzetten voor de sociale dialoog en specifiek ook deze die meewerken aan onze wekelijkse rubriek.

Opvallend is wel dat die dag op verschillende wijze wordt beleefd en belicht in de pers. Voor sommigen is het de gelegenheid vrouwelijke Nobelprijswinnaars in beeld te brengen. ([HLN](#)) Voor anderen een reden om aan te zetten tot staken. ([ABVV](#))

Commentaar. De pers besteedde de dagen voordien veel meer aandacht aan de waarschuwingen voor de mogelijke stakingen op 8 maart dan achteraf aan een inventaris van de van de effectieve acties.

FEDERAL LEARNING ACCOUNT

De verzamelde federale en regionale werkgeversorganisaties (**Beci, Boerenbond, UCM, Unisoc, Unizo, UWE, VBO en Voka**) reageren in een gemeenschappelijke verklaring met scherpe bewoordingen tegen de wet die de Federal Learning Account (FLA)⁴ invoert. Zij verwijten de administratieve uitvoeringsmaatregelen die ze als onuitvoerbaar bestempelen. Levenslang leren is een prioriteit maar de FLA heeft daarbij geen toegevoegde waarde. ([VBO](#)) Inmiddels raakte wel bekend dat de plicht om opleidingen te registreren uitgesteld zou worden tot 30 november. ([SD](#))

Commentaar.

Waarom we deze reactie van de werkgevers opnemen in ons weekbericht?

Omdat het heel uitzonderlijk is dat alle werkgeversorganisaties op interprofessioneel vlak, nationaal en gewestelijk, samen reageren. Omdat werkgeversorganisaties in de eerste plaats reageren met argumenten en niet met protesten op straat. En omdat we aan dit

⁴ Wet van 20 oktober 2023 betreffende de oprichting en het beheer van een elektronische toepassing "Federal Learning Account", BS 1 december 2023. Voor een samenvatting: <https://www.law.kuleuven.be/arbeidsrecht/nieuwsbrieven/nieuwsbrief2023/nieuwsbrief-arbeidsrecht-2023-10>.

protest aandacht schenken net zoals we hebben bericht over vakbondsacties zoals de acties tegen het wetsontwerp met het betogingsverbod voor relschoppers. Dat ontwerp werd na betoging ingetrokken. Wat zal het resultaat zijn van deze geargumenteerde werkgeversreactie zonder betoging?

Een tweede reden voor onze aandacht voor deze wet is de regel van “naming and shaming”. De lijst van werkgevers die hun verplichting niet nakomen zullen online gepubliceerd worden op de website van de FOD WASO en overgemaakt worden aan de Nationale Arbeidsraad en de paritaire comités. Wat deze overlegorganen daarmee zullen doen is nog niet voorspelbaar.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Bij **Decathlon** hebben de vakbonden actie gevoerd, zonder te staken, aan het verdeelcentrum in Willebroek. Ze vrezen dat een deel van het depot zal verhuizen naar Nederland. Het conflict sleept al jaren aan. ([VRT](#), [SETCa](#) en [BBTK](#))

De staking (zonder vooropzeg) bij chemiebedrijf **Oleon** in Oelegem afgelopen na 10 dagen staking. Werkgever en vakbonden vonden een akkoord over de koopkracht. ([Nieuwsblad](#))

Bij **ArcelorMittal** Gent legden een 300 arbeiders van de onderhoudsploeg het werk neer. Het gaat over een spontane actie over de vergoedingen, aflossing en vakantie. Mensen van de productie sloten zich aan. ([AVS](#)) "Het blijft een spontane actie. Een officiële staking is misschien de volgende fase." ([VRT](#))

Commentaar.

De wereld van de staking is een wondere wereld vol met valse nuances. Zo proberen deze week de vakbonden het verschil uit te leggen tussen een spontane actie en een officiële staking. Paroles, paroles, paroles.⁵

Tip voor journalisten: juridisch bestaat alleen het verschil tussen stakingen met of zonder aanzegging. Wilde stakingen kunnen al dan niet erkend worden door de vakbonden. Reguliere stakingen, d.i. met aanzegging, zijn per definitie erkend.

OPENBARE DIENSTEN

⁵ Liedje van Alain Delon en Dalida.

Bij een onderaannemer van de **Lijn** Antwerpen was er een spontane kortstondige staking na agressie tegen chauffeur. ([HLN](#))

In afwachting van de aangekondigde staking op 10 en 11 maart weigerden de **cipiers** vorige week nieuwe gevangenen op te nemen in de Antwerpse gevangenis in de Begijnenstraat, om na enkele dagen met mondjesmaat nieuwe gedetineerden toe te laten. ([VRT](#))

EUROPEES LUCHTVERKEER

Sociale onvrede bij **Lufthansa**. De maatschappij wordt geconfronteerd met opeenvolgende korte stakingen, ofwel van het grondpersoneel ofwel van het veiligheidspersoneel ofwel van het cabinepersoneel. De ene keer wordt de luchthaven van Frankfurt plat gelegd, de andere keer Düsseldorf en München. Het overzicht is verwarrend maar telkens gaat het om druk te zetten achter de looneisen van 12 à 15 procent om de looninleveringen overeengekomen tijdens de corona terug te draaien en de koopkracht te herstellen na de hoge inflatie, nu de maatschappij winst maakt. ([Hessenschau](#))

Brussels Airlines kampt met sociale spanningen. De onderhandelingen voor het herstel van de loon- en arbeidsvoorwaarden van voor de corona schieten niet op. De directie wijst op de fragiele winstcijfers. De vakbonden sluiten nieuwe acties tijdens de Paasvakantie niet uit. ([Tijd](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

Bij chipmaker **NXP** in Nijmegen is een staking aangekondigd vanaf dinsdag 12 maart nadat de onderhandelingen over meer loon zijn vastgelopen. FNV vraagt 9 % meer loon plus bonus. De werkgever wil voorlopig niet verder gaan dan 2,5 %. (FNV 8 3)

De cao **Open Teelten** voorziet in een verhoging van de minimumlonen zonder verhoging van de feitelijke lonen. ([AGF](#))

Volgens de rechtbank vallen **e-commercebedrijven** die levensmiddelen leveren onder de toepassing van de supermarkt-cao. ([salarisvanmorgen](#))

Geen nieuws is soms nieuws. De **onderhandelingen tussen rennersvakbond VVBW en de profploegen** voor een nieuwe cao duren al 7 jaar. ([Wielerflits](#))

De vakbonden hielden op 6 maart acties bij zeven metaalbedrijven voor het behoud van de **Regeling Vervroegd Uittreden voor zware beroepen**. ([X](#))

Voor het jaar 2024 bedraagt de gemiddelde cao-loonstijging in de marktsector 7,3 procent. ([AWVN](#))

FRANKRIJK

De zeelieden van de **ferrymaatschappijen** La Méditerranée en Corsica Linea zijn opgeroepen om het werk neer te leggen van zondag 11 maart 2024 tot dinsdag 13 maart 2024. Vakbond CGT reageert hiermee tegen de geplande opening in april van een concurrerende dienst tussen Toulon en L'Île-Rousse door La Méditerranée. ([cestlagrève](#))

DUITSLAND

Treinstaking bij het personenvervoer vanaf donderdagochtend tot vrijdagmiddag. De staking duurde 35 uur als ondersteuning van de eis van de machinisten vakbond voor een 35-urige werkweek voor werknemers in ploegen. [Vakbondsleider Weselsky](#) kondigt nieuwe brutalere stakingstactiek aan, met **Wellenstreiks** zonder vooropzeg van 48 uren. ([Tagenschau](#))

Onderhandelingen in de **Bouwsector** (930 000 werknemers). Vakbonden vragen 500 € loonsverhoging voor alle medewerkers. Werkgevers beperkten tot nu hun aanbod tot 3 % ([igbau.de](#))

Bij **Ford Saarlouis** de fabriek waarvan de sluiting is gepland. IG Metall en werkgever sloten eind februari een pact met (1) verschuiving van de productie van Ford Focus met zes maanden naar november 2025, (2) werkzekerheid tot einde 2032 voor 1000 van de 3750 werknemers, (3)

afscheidsvergoedingen en (4) opleiding. ([wsws](#)) Nu volgt een stakingsaanzeg ingediend bij vijf toeleveranciers: Magna, Benteler, Tenneco, Rhenus, LMS and Lear. Daardoor ligt de fabriek van de autofabrikant stil. ([welingelichte kringen](#)) De voorstellen aan de vakbond zijn ondermaats volgens IG Metall. ([dpa](#))

CHATGPT

Bij wijze van vingeroefening hebben we een ChatGPT gelanceerd met het woord "loonnorm". Hieronder het geautomatiseerd antwoord.

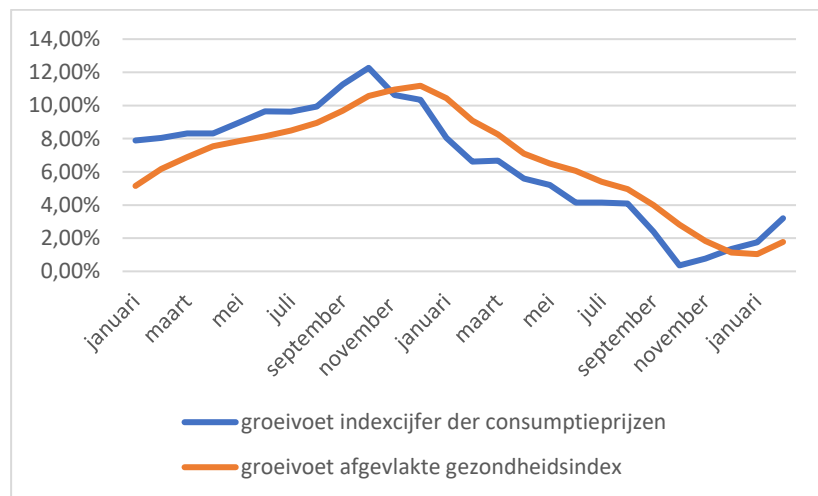
"Loonnorm" is a term used in Belgian politics referring to a policy aimed at keeping wage increases in line with productivity growth to control inflation. It's often a topic of debate among political parties, with some advocating for stricter enforcement of wage controls while others argue for more flexibility or even abolishing it altogether.

Zoek het verschil met de exacte definitie.

WEEKOVERZICHT 2024/09: VAN 27 FEBRUARI TOT 4 MAART

INFLATIE

In februari stijgt de **inflatie** van 1,75% naar 3,20%. De inflatie op basis van de **gezondheids-index** stijgt van 1,71% naar 3,22%. De **afgevlakte gezondheidsindex**, die gebruikt wordt voor de indexering van de lonen, bedraagt 127,21 punten, d.i. een stijging op jaarbasis van 1,77%. ([Statbel](#))

Figuur 8: evolutie van indexcijfer der consumptieprijzen en van afgevlakte gezondheidsindex 2022-2024

ONDERNEMINGSOVERLEG

Het is gemeen goed te stellen dat de **sociale verkiezingen** gepaard gaan met profileringsdrang van fracties en sociale onrust. Dat blijkt echter niet de berichtgeving in de pers. Deze week gaf de pers verslag uit van slechts één staking, nl. die bij **Brussels Airlines** (zie verder). Dat kan natuurlijk uitgelegd worden door het feit dat de loononderhandelingen 2023-2023 al achter de rug liggen. Als er stakingen dreigen uit te breken zal het eerder zijn n.a.v. herstructureringen.

EUROPEES LUCHTVERKEER

Ondanks het feit dat de onderhandelingen verder liepen bleven ACV Puls en CNE dreigen met een staking van het **cabinepersoneel van Brussels Airlines** op om van 28 februari tot 1 maart. Woensdag 28 februari 2024 werd er nog onderhandeld zonder dat er een akkoord uit de bus kwam.

BBTK en ACLVB sloten zich niet aan bij de actie. ([VRT](#)) De staking had een beperkt effect: acht op de tien vluchten gingen door. ([HLN](#))

Staking vrijdagmiddag bij het vliegend personeel van **Austrian Airlines** bij gebrek aan vorderingen in de cao onderhandelingen over de lonen. (Luchtvaartnieuws 1 3)

OPENBARE DIENSTEN

Vakbonden kondigen 24 uren stakingsactie aan op 14 maart in alle Belgische gevangenissen om aandacht te vestigen op de overbevolking (Dagelijkse pers 2 3)

BUURLANDEN

NEDERLAND

De onderhandelingen voor de branche van de **zuivelindustrie** worden opgestart. Vakbonden eisen o.a. een koopkrachtreparatie plus 1 procent koopkrachtverbetering per jaar en een extra feestdag. ([Unie](#))

De onderhandelingen over een sociaal plan met **Ausnutria** zijn stilgevallen. De werkgever heeft een eindbod gedaan dat de werknemers hebben afgewezen. Mogelijks zullen de vakbonden acties op touw zetten. ([Unie](#))

Tweede ronde in de onderhandelingen voor de **sector metaal en techniek** (kleinmetaal – ongeveer 330 000 werknemers) waarvan de cao op 31 maart afloopt. Nog geen concrete resultaten. Vakbond eist inzake koopkracht een loonsverhoging van 10,1 %, automatische prijscompensatie tijdens de loop van de cao en een sectorale koopkrachtverbetering van 100€ bruto per maand. Volgende onderhandelingsronde gepland op 14 maart. (FNV 1 3)

Staking bij technische groothandel **Santrade**, onderdeel van de Sandvik groep voor een aanvullende cao met 10 % loonsverhoging en automatische prijscompensatie. FNV reageert tegen de matige cao die de werkgeversvereniging van de technische groothandel met De Unie heeft gesloten, die ze als ‘gele vakbond’ beschouwt. FNV voorspelt meer stakingen in de toekomst in de technische groothandel (RODINL 29 2)

Staking bij fietsfabrikant **Accell** (met o.m. merken Batavus en Sparta) ingevolge de reorganisatie die leidt tot een vermindering van het aantal banen (100 à 150 op een totaal van 670). De onderhandelingen over het sociaal plan zijn vastgelopen. (NOS 1 3)

FRANKRIJK

De werknemers van de **RATP** hebben een stakingsaanzegging betekend van 5 februari tot 9 september. De bedoeling is om paretacties te organiseren gedurende gans die periode om druk uit te oefenen op de indexering van de lonen en een arbeidsduurvermindering tot 32 uren per week. ([Le Parisien](#))

Stemmen gaan op om de stakingen te verbieden tijdens de olympische spelen. ([Ouest France](#))

De diensten voor de weersvoorspelling blijven onderhevig aan stakingsacties, gepland tot en met 4 maart. (cestlagreve 26 2)

DUITSLAND

Staking regionaal openbaar vervoer op donderdag en vrijdag in grote delen van het land zoals in de steden Berlijn, Keulen en Hamburg. (Duitslandinsituut.nl 29 2)

WOORDSPELING

Wat gebeurt er als een collectieve arbeidsovereenkomst afloopt? Na zijn geldigheidsperiode blijft een cao in België *doorwerken* en in Nederland *nawerken*. Je zou kunnen spreken van een bijwerking maar van overwerk is geen sprake.

LOONVORMING

LOONKOSTENEVOLUTIE

Uit het tussentijds verslag van de Centrale Raad van het Bedrijfsleven over de **loonkostenhandicap** kan men afleiden dat de loonnorm, berekend volgens de bestaande loonnormwet, geen ruimte zal geven voor loonsverhogingen in 2025-2026. ([CRB](#))

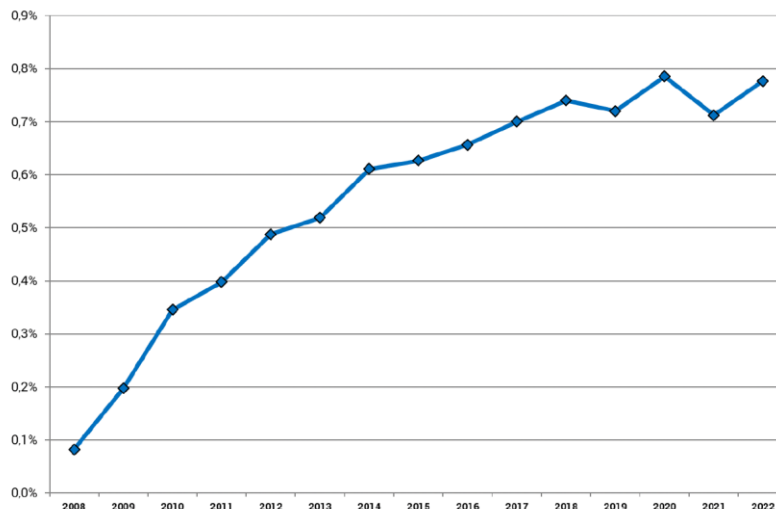
LOONKLOOF MANNEN-VROUWEN

Verrassend op hoeveel manieren men de **loonkloof tussen mannen en vrouwen** kan berekenen. Er zijn verschillende bronnen en verschillende correctiemethodes. Wat zijn de resultaten? ([CRB](#))

- De loonkloof per gepresteerd uur bedraagt 8% o.b.v. administratieve gegevens en 5% o.b.v. een enquête.
- Omdat vrouwen minder werken dan mannen bedraagt de niet-gecorrigeerde loonkloof die geen rekening houdt met de genderverschillen op vlak van de gepresteerde arbeidsduur 21%.
- Het goede nieuws is dat de loonkloof, hoe men die ook berekent, vermindert en dat België beter scoort dan de meeste andere Europese landen.
- Alternatieve verloningsvormen worden vaker toegekend aan mannen dan aan vrouwen. Bij wijze van voorbeeld krijgen meer dan dubbel zoveel mannen een bedrijfswagen ter beschikking dan vrouwen.
- De loonkloof is groter in de privésector dan in de openbare sector, in grotere ondernemingen dan in kleinere, voor oudere werknemers dan voor jongere.
- Er zijn veel verklaringen en weinig rechtvaardigingen.

NIET-RECURRENTE RESULTAATSGEBONDEN VOORDELEN (CAO NUMMER 90)

De toepassing van cao nummer 90 betreffende niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen schommelt sinds 5 jaren tussen de 0,7 en 0,8 procent van de brutolonen die aangegeven zijn aan de RSZ.

Figuur 9: aandeel van de niet-reurende resultaatsgebonden voordelen: jaarlijks gemiddelde in percentage van het RSZ-brutoloon, privé-sector.

Eind 2023 waren er 9 sectorakkoorden van toepassing over niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen. Op ondernemingsniveau telde men 2.484 bedrijfsakkoorden en 8.006 toetredingsakten. ([CRB](#))

Commentaar

Jammer dat het verslag geen melding maakt van het aantal werknemers die dergelijke bonus genieten.

KOOPKRACHTPREMIES

83 paritaire (sub)comités die samen 1,9 miljoen werknemers tellen hebben een sectorale regeling voor het toekennen van een koopkrachtpremie uitgewerkt. 98 paritaire (sub)comités, goed voor 1,8 miljoen jobs, hebben dat niet gedaan. Deze cijfers zeggen nog niets over het aantal werknemers die effectief een koopkrachtpremie genoten.

De criteria waren zeer uiteenlopend (en mag zich afvragen waarom). De vaakst weerkerende criteria waren de operationele bedrijfswinst (code 9901) en winst van het boekjaar (code 9905). Om te bepalen of deze winst hoog of uitzonderlijk hoog werd de voor de berekening gekeken naar voorgaande jaren, of naar een bepaald niveau of nog naar beide criteria. ([CRB](#))

SECTORAAL OVERLEG

De vakbonden van de **huishoudhulp** voerden vrijdag 23 februari een protestactie in Brussel voor de deuren van BNP Paribas Fortis tegen het opzeggen van de cao betreffende de eindejaarspremie en de syndicale premie. De bank werd gevisieerd omdat die aandeelhouder van het grootste dienstenchequesbedrijf is. ([Nieuwsblad](#))

Commentaar.

De vakbonden blijven de stelling verspreiden dat elke huishoudhulp gemiddeld 400 euro verliest omdat twee werkgeversorganisaties de cao hebben opgezegd. Ze doen de moeite niet om uit te leggen dat door het doorwerkingseffect van cao's enkel de werknemers die na 31 december van vorig jaar aangeworven zijn geen recht hebben op de eindejaarspremie. Het is geweten dat werkgevers van de sector op ondernemingsniveau toegezegd hebben dat ze hoe dan ook de eindejaarspremie aan al hun huishoudhulpen zullen betalen.

De Regering van het Brusselse Gewest heeft de hervorming van de **dienstenchequesector** goedgekeurd. Het regionaal kader voorziet dat vanaf 2025 de subsidiëring van dienstenchequesbedrijven afhangt van (1) voorafgaande bezoeken aan de werven en (2) een jaarlijkse opleiding van 16 uur per jaar.

Commentaar.

Opleiding in de sector wordt een hybride systeem. De federale regeling geeft de werknemer het recht op 5 dagen opleiding en de Brusselse regeling verplicht de werkgever 16 uren opleiding te organiseren.

Met deze regeling treedt Het Brussels Gewest op in de federale bevoegdheden inzake arbeidsverhoudingen en ook inzake preventie en bescherming op het werk.

ONDERNEMINGSOVERLEG

In Merksem hebben de bedienden van de productiesite veevoeder van **Aveve** op dinsdag 20 februari het werk neergelegd om hun ongenoegen te uiten over de hoge werkdruk en het uitblijven van een premie van 750 euro. ([Nieuwsblad](#))

De saga van **Delhaize** is nog niet afgelopen. De vakbonden maken zich op om sociale verkiesingen af te dwingen bij de 'grote zelfstandigen' die meerdere winkels met het merk Delhaize uitbaten. ([DS](#))

OPENBARE DIENSTEN

De werknemers van **Le service d'Aide à la Vie Journalière de Liège** zijn dinsdag 20 februari in staking gegaan tegen het HR-beleid gevoerd door een privé consultant. ([RTBF](#))

EUROPEES LUCHTVERKEER

Op verschillende Duitse luchthavens heeft het grondpersoneel van **Lufthansa** het werk neergelegd van dinsdag 20 tot woensdagavond 21 februari. De staking komt er na mislukte onderhandelingen voor meer loon voor 25.000 personeelsleden. ([VRT](#))

ACV Puls en CNE roepen het **cabinepersoneel van Brussels Airlines** op om van 28 februari tot 1 maart te staken. BBTK sluit zich niet aan bij de actie. ([DS](#))

Op de luchthaven van Zaventem is maandag 26 februari een spontane staking uitgebroken bij bagageafhandelaar **Aviapartner** uit ontevredenheid over de werkomstandigheden. ([VRT](#))

IN DE BUURLANDEN

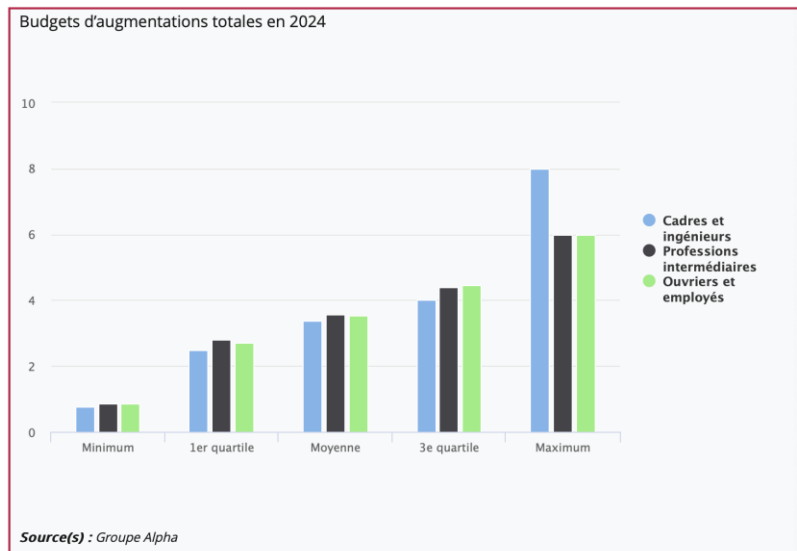
NEDERLAND

De rust komt niet terug bij **Aviko** in het Limburgse Lomm. De werknemers legden het werk neer van donderdag 22 tot zondag 28 februari om een betere loonsverhoging af te dwingen. Vakbond FNV eist een loonsverhoging van 5,3 procent en de automatische indexering van de lonen. ([NOS](#))

FRANKRIJK

Goed en slecht nieuws voor de toeristen. Na vijf dagen staking is de **Eifeltoren** weer toegankelijk. Maar de prijs voor de toegang wordt 20 procent duurder. ([La Tribune](#))

De totale verhogingen (algemeen en individueel) waarover in 2024 in de bedrijven in de steekproef wordt onderhandeld, zullen gemiddeld 3,5% bedragen, na 4,6% in 2023. ([Groupe Alpha](#))

ELDERS IN DE WERELD

De openbare ziekenhuizen en gezondheidsinstellingen van **Marokko** zijn op 23 februari getroffen door een staking. De vakbonden eisen dat de regering de afspraken nakomt die eerder zijn gemaakt. ([Marokko.nl](https://marokko.nl))

In Zuid-Korea staken de jonge artsen tegen de regeringsplannen om de instroom van artsen te verhogen met 60 procent. ([VRT](https://vrt.be))

WEEKOVERZICHT 2024/08: VAN 20 TOT 26 FEBRUARI

LOONVORMING

LOONKOSTENEVOLUTIE

In een tussentijds verslag van de Centrale Raad van het Bedrijfsleven over de **loonkostenhandicap** kan men afleiden dat de loonnorm, berekend volgens de bestaande loonnormwet, geen ruimte zal geven voor loonsverhogingen in 2025-2026. ([CRB](https://crb.be))

LOONKLOOF MANNEN-VROUWEN

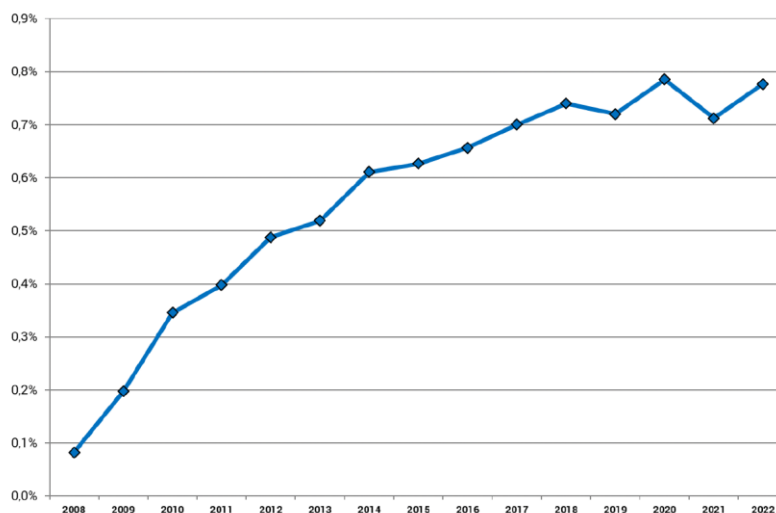
Verrassend op hoeveel manieren men de **loonkloof tussen mannen en vrouwen** kan berekenen. Er zijn verschillende bronnen en verschillende correctiemethodes. Wat zijn de resultaten? ([CRB](https://crb.be))

- De loonkloof per gepresteerd uur bedraagt 8% o.b.v. administratieve gegevens en 5% o.b.v. een enquête.

- Omdat vrouwen minder werken dan mannen bedraagt de niet-gecorrigeerde loonkloof die geen rekening houdt met de genderverschillen op vlak van de gepresteerde arbeidsduur 21%.
- Het goede nieuws is dat de loonkloof, hoe men die ook berekent, vermindert en dat België beter scoort dan de meeste andere Europese landen.
- Alternatieve verloningsvormen worden vaker toegekend aan mannen dan aan vrouwen. Bij wijze van voorbeeld krijgen meer dan dubbel zoveel mannen een bedrijfswagen ter beschikking dan vrouwen.
- De loonkloof is groter in de privésector dan in de openbare sector, in grotere ondernemingen dan in kleinere, voor oudere werknemers dan voor jongere.
- Er zijn veel verklaringen en weinig rechtvaardigingen.

NIET-RECURRENTE RESULTAATSGEBONDEN VOORDELEN (CAO NUMMER 90)

De toepassing van cao nummer 90 betreffende niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen schommelt sinds 5 jaren tussen de 0,7 en 0,8 procent van de brutolonen die aangegeven zijn aan de RSZ.

Figuur 10: aandeel van de niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen: jaarlijks gemiddelde in percentage van het RSZ-brutoloon, privé-sector.

Eind 2023 waren er 9 sectorakkoorden van toepassing over niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen. Op ondernemingsniveau telde men 2.484 bedrijfsakkoorden en 8.006 toetredingsakten. ([CRB](#))

Commentaar

Jammer dat het verslag geen melding maakt van het aantal werknemers die dergelijke bonus genieten.

KOOPKRACHTPREMIES

83 paritaire (sub)comités die samen 1,9 miljoen werknemers tellen hebben een sectorale regeling voor het toekennen van een koopkrachtpremie uitgewerkt. 98 paritaire (sub)comités, goed voor 1,8 miljoen jobs, hebben dat niet gedaan. Deze cijfers zeggen nog niets over het aantal werknemers die effectief een koopkrachtpremie genoten.

De criteria waren zeer uiteenlopend (en mag zich afvragen waarom). De vaakst weerkerende criteria waren de operationele bedrijfswinst (code 9901) en winst van het boekjaar (code 9905). Om te bepalen of deze winst hoog of uitzonderlijk hoog werd de voor de berekening gekeken naar voorgaande jaren, of naar een bepaald niveau of nog naar beide criteria.

([CRB](#))

SECTORAAL OVERLEG

De vakbonden van de **huishoudhulpen** voerden vrijdag 23 februari een protestactie in Brussel voor de deuren van BNP Paribas Fortis tegen het opzeggen van de cao betreffende de eindejaarspremie en de syndicale premie. De bank werd gevisieerd omdat die aandeelhouder van het grootste dienstenchequesbedrijf is. ([Nieuwsblad](#))

Commentaar.

De vakbonden blijven de stelling verspreiden dat elke huishoudhulp gemiddeld 400 euro verliest omdat twee werkgeversorganisaties de cao hebben opgezegd. Ze doen de moeite niet om uit te leggen dat door het doorwerkingseffect van cao's enkel de werknemers die na 31 december van vorig jaar aangeworven zijn geen recht hebben op de eindejaarspremie. Het is geweten dat werkgevers van de sector op ondernemingsniveau toegezegd hebben dat ze hoe dan ook de eindejaarspremie aan al hun huishoudhulpen zullen betalen.

De Regering van het Brusselse Gewest heeft de hervorming van de **dienstenchequesector** goedgekeurd. Het regionaal kader voorziet dat vanaf 2025 de subsidiëring van dienstenchequesbedrijven afhangt van (1) voorafgaande bezoeken aan de werven en (2) een jaarlijkse opleiding van 16 uur per jaar.

Commentaar.

Opleiding in de sector wordt een hybride systeem. De federale regeling geeft de werknemer het recht op 5 dagen opleiding en de Brusselse regeling verplicht de werkgever 16 uren opleiding te organiseren.

Met deze regeling treedt Het Brussels Gewest op in de federale bevoegdheden inzake arbeidsverhoudingen en ook inzake preventie en bescherming op het werk.

ONDERNEMINGSOVERLEG

In Merksem hebben de bedienden van de productiesite veevoeder van **Aveve** op dinsdag 20 februari het werk neergelegd om hun ongenoegen te uiten over de hoge werkdruk en het uitblijven van een premie van 750 euro. ([Nieuwsblad](#))

De saga van **Delhaize** is nog niet afgelopen. De vakbonden maken zich op om sociale verkiezingen af te dwingen bij de 'grote zelfstandigen' die meerdere winkels met het merk Delhaize uitbaten. ([DS](#))

OPENBARE DIENSTEN

De werknemers van **Le service d'Aide à la Vie Journalière de Liège** zijn dinsdag 20 februari in staking gegaan tegen het HR-beleid gevoerd door een privé consultant. ([RTBF](#))

EUROPEES LUCHTVERKEER

Op verschillende Duitse luchthavens heeft het grondpersoneel van **Lufthansa** het werk neergelegd van dinsdag 20 tot woensdagavond 21 februari. De staking komt er na mislukte onderhandelingen voor meer loon voor 25.000 personeelsleden. ([VRT](#))

ACV Puls en CNE roepen het **cabinepersoneel van Brussels Airlines** op om van 28 februari tot 1 maart te staken. BBTK sluit zich niet aan bij de actie. ([DS](#))

Op de luchthaven van Zaventem is maandag 26 februari een spontane staking uitgebroken bij bagageafhandelaar **Aviapartner** uit ontevredenheid over de werkomstandigheden. ([VRT](#))

IN DE BUURLANDEN

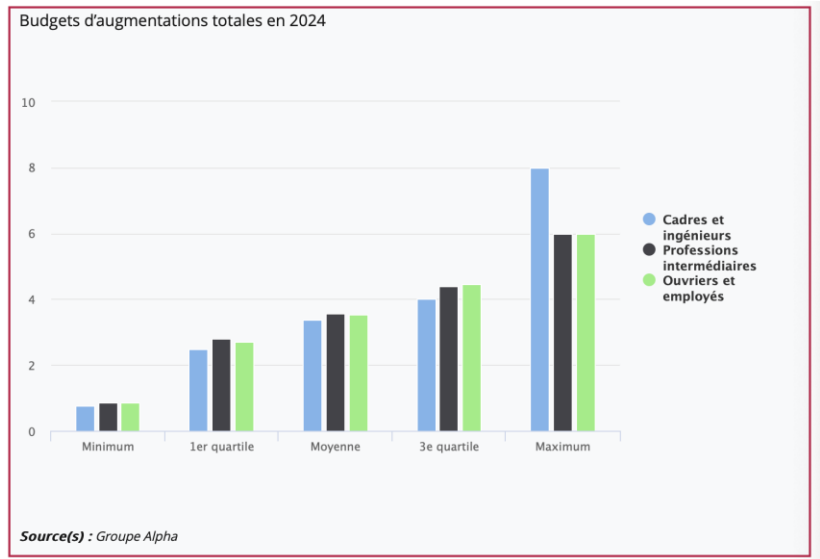
NEDERLAND

De rust komt niet terug bij **Aviko** in het Limburgse Lomm. De werknemers legden het werk neer van donderdag 22 tot zondag 28 februari om een betere loonsverhoging af te dwingen. Vakbond FNV eist een loonsverhoging van 5,3 procent en de automatische indexering van de lonen. ([NOS](#))

FRANKRIJK

Goed en slecht nieuws voor de toeristen. Na vijf dagen staking is de **Eifeltoren** weer toegankelijk. Maar de prijs voor de toegang wordt 20 procent duurder. ([La Tribune](#))

De totale verhogingen (algemeen en individueel) waarover in 2024 in de bedrijven in de steekproef wordt onderhandeld, zullen gemiddeld 3,5% bedragen, na 4,6% in 2023. ([Groupe Alpha](#))

ELDERS IN DE WERELD

De openbare ziekenhuizen en gezondheidsinstellingen van **Marokko** zijn op 23 februari getroffen door een staking. De vakbonden eisen dat de regering de afspraken nakomt die eerder zijn gemaakt. ([Marokko.nl](#))

In Zuid-Korea staken de jonge artsen tegen de regeringsplannen om de instroom van artsen te verhogen met 60 procent. ([VRT](#))

Een politieke partij die het minimumloon wil verhogen. De bevoorrechte zetel van de Boerenbond in het interprofessioneel overleg. De vakbonden van de SNCF voorbijgestoken. Nederland zet zich op om de herinnering aan de gedurfde staking in 1941 levendig te houden. De aantrekkingskracht van Valentijn op stakers.

MINIMUMLONEN

De PS gaat de verkiezingsstrijd aan met een voorstel om het minimumloon te verhogen tot 2.800 euro. ([De Tijd](#))

Commentaar.

Anderen zullen het voorstel politiek kaderen en commentaar geven over de sociale en economische gevolgen van een verhoging van het minimumloon met 40 procent. Wat ons opvalt is dat een politieke partij met een imago het sociaal overleg genegen te zijn voorstelt dat de overheid het minimumloon zou bepalen.

Loonvorming in België is traditioneel een domein van het sociaal overleg. We zijn een land met een conventioneel minimumloon. De automatische indexering staat in cao's geschreven. Zowel de Nationale Arbeidsraad als de paritaire comités hebben cao's gesloten over minimumlonen. De verhoging van het minimumloon is een van de laatste wapenfeiten van de Groep van Tien.

BOERENORGANISATIES

Zijn de boerenorganisaties representatief? De recente protesten van landbouwers bewijzen dat ze het vertrouwen van hun achterban verloren hebben. ([De Tijd](#))

Commentaar

Dit bericht was een aanleiding om een blik te werpen op de rol van de landbouworganisaties in het sociaal overleg.

Op sectoraal niveau tellen we vier erkende representatieve werkgeversorganisaties: de Boerenbond, AVBS Sierteelt- en groenfederatie, Fédération wallonne de l'agriculture (FWA) en de Nationale centrale voor ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken. Het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) behoort niet tot deze groep.

Deze vier vertegenwoordigen de werkgevers in drie paritaire comités: PC 132 voor de ondernemingen van technische land- en

tuinbouwwerken, PC 144 voor de landbouw en PC 145 voor de tuinbouw. Deze drie paritaire comités zijn goed voor 42.000 jobs.

Op interprofessioneel niveau zijn de landbouwers als enige sectorale organisatie aanwezig. De Boerenbond heeft een zetel op de werkgeversbank in de Nationale Arbeidsraad (NAR) naast het VBO, de KMO-organisaties (Unizo en UCM) en de vereniging van niet-commerciële organisaties (Unisoc). In de Groep van Tien⁶ zetelen dezelfde organisaties m.u.v. de socioprofit.

De Groep van Tien, met de Boerenbond en zonder Unisoc, hoe kan dat uitgelegd worden? Wiskundig zeker niet. De Boerenbond is een Vlaamse feitelijke vereniging die 16.000 leden telt wat goed is voor zeven op de tien land- en tuinbouwbedrijven in Vlaanderen waaronder talrijke gerund worden door zelfstandigen zonder personeel. Unisoc vertegenwoordigt de quataire sector die goed is voor één miljoen jobs.

In het interprofessioneel akkoord van de Groep van Tien voor de jaren 2007-2008 ([NAR](#)) liet de Boerenbond zijn enige zichtbare voetafdruk achter in wat ingewijden de champignonclausule noemen. Op het allerlaatste moment kon de onderhandelaar een clausule in de tekst lassen die belangrijk was voor de piepkleine champignonteelt en totaal onbelangrijk voor de andere spelers. Het ging om de oproep van de Groep van Tien om deze sector vrij te stellen van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing van de lonen van de arbeiders.

SECTORAAL OVERLEG

Op 1 januari 2024 waren in de 162 paritaire comités en subcomités 5.228 mandaten te begeben. Deze mandaten werden bezet door 2.898 personen, waarvan 1.907 mannen en 991 vrouwen. ([FOD WASO](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Als gevolg van een collectief ontslag bij **Friesland Campina te Lummen** zullen de lokale HR-diensten verdwijnen. Dat maakt de mensen ongerust, zegt ACV, omdat de ze dan geen aanspreekpunt hebben voor hun vragen. De informatie- en consultatieronde loopt nog door en de actie is beperkt tot het uitdelen van flyers. ([VRT](#))

⁶ De Groep van Tien is de groep van de toponderhandelaars van de sociale gesprekspartners. Hoewel deze groep op geen enkele juridische basis rust is dit orgaan feitelijk het beslissingscentrum voor de belangrijkste sociale vraagstukken, zoals de loonvorming. Hier worden interprofessionele akkoorden (IPA) gesloten. Deze akkoorden zijn in feite politieke akkoorden zonder juridische waarde. Ze worden omgezet in cao's gesloten in de NAR of vertaald door de wetgever in wetten of besluiten. De Groep van Tien functioneert niet meer sinds enkele jaren.

Alle 128 winkels van **Delhaize** hebben een koper gevonden. ([Le Soir](#)) Het syndicaal verzet tegen de franchisering van de winkels kostte de werkgever 250 miljoen euro. ([De Standaard](#))

Commentaar

Bij de franchisering van de 128 winkels zijn er 9.000 bedienden betrokken. De geciteerde kosten komen neer op 27.777 euro per bediende.

OPENBARE DIENSTEN

De **speciale eenheden van de federale politie** dreigen wegens hun aanhoudende onderbemanning met stakingsacties tot eind deze maand. ([Nieuwsblad](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

De automatische loonindexering mag dan geen algemeen geldende cao-afspraken zijn zoals in België, op ondernemingsniveau wordt er wel om gestreden. Enkele voorbeelden uit de actualiteit van de laatste weken. De werkgever van **Cosco Shipping Lines & Cross-Ocean** wil af van de bestaande automatische prijscompensatie (APC). ([CNV](#)) Een cao voor de werknemers van **Koole**, een tankopslagbedrijf in de haven van Rotterdam, voorziet in een APC met bovenop een loonsverhoging van 8 procent gespreid over vijf jaar. ([PZC](#)) De APC was ook de inzet in de onderhandelingen bij **Wilhems Port Services** ([CNV](#)) en **Aviko in Lomm** ([FNV](#)) en **Aviko in Steenderen** ([FNV](#)). Bij **LC Glass** is er een akkoord over een kliksysteem: als de inflatie hoger uitvalt dan 5% in 2024 dan gaan de sociale partners in overleg passende afspraken maken. ([CNV](#)) Bij **Blue Amigo** bleef de collectieve afspraak beperkt tot een eenmalige indexering. ([CNV](#))

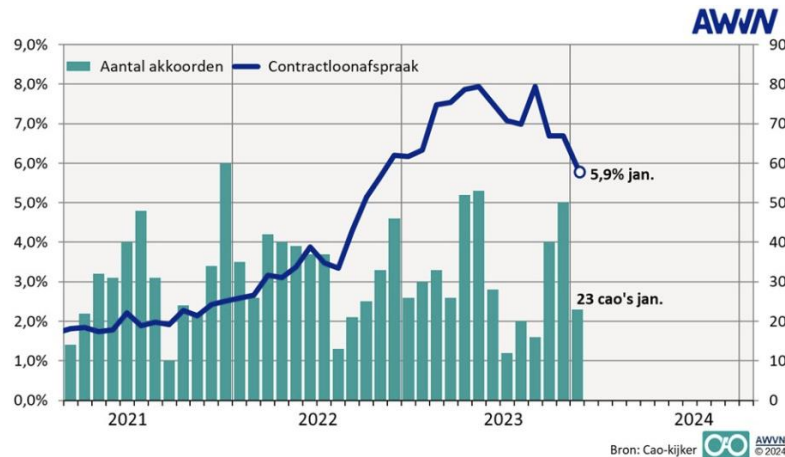
De leden van CNV en FNV hebben het eindbod van de werkgevers voor een nieuwe cao **Tuinzaadbedrijven** met een ruime meerderheid verworpen. Zij vinden een loonsverhoging van 5% te laag om de inflatie van de afgelopen jaren mee te compenseren. ([CNV](#))

Nieuws bij NS (**Nederlandse Spoorwegen**): de onderhandelaars bereikten een voorakkoord met een loonsopslag van 6,6 procent. 51 procent van de ondervraagde vakbondsleden van FNV zegt achter de nieuwe cao te staan. De leden van spoorvakbond VVMC stemden tegen. Onvoldoende draagvlak, vindt vakbond FNV en roept deze reden in om opnieuw te onderhandelen over een loonsverhoging die de inflatie compenseert. ([Treinreiziger](#))

Bij **Zeeland Refinery** is de loonsverhoging beperkt tot 6,2 procent. ([FNV](#)) De fabrieksmedewerkers van **AkzoNobel** zullen 10 procent meer verdienen, het kantoorpersoneel 9 procent. ([FNV](#))

Er is een akkoord in de **groothandelbranche van banden en wielen** (7.000 werknemers) ([CNV](#))

Volgens [AWVN](#) vallen de loonafspraken in januari wat lager uit.

De Nederlanders bereiden zich voor op de herdenking van de **Februaristaking**. In februari 1941 gingen de werknemers in staking uit protest tegen de anti-joodse maatregelen van de Duitse bezetter. ([Oost-online](#))

Commentaar. Ook in België werd er in 1941 gestaakt. Het begon op 10 mei met een betoging van vrouwen tegen het voedseltekort. Op 12 mei legden 70.000 metaalarbeiders het werk neer gedurende 21 dagen, ondanks het uitdrukkelijk verbod van staking van de militaire bezetter. Het verzet sloeg over naar het Limburgse steenkoolbekken. I.t.t. Nederland draaide het open conflict niet om de Jodenvervolgung maar om materiële eisen, nl. voldoende voedselvoorziening en lonen. Dit open verzet was het startsein voor de uitbouw van de clandestiene communistische vakbeweging, meer in Brussel en Wallonië dan in Vlaanderen. (Voor meer informatie: Dirk Luyten, [Stakingen tijdens de tweede wereldoorlog in België](#))

FRANKRIJK

De controleurs van de **SNCF** staken van donderdagavond 15 tot maandagmorgen 19 februari voor beloofde nieuwe loonvoordelen. De actie ging uit van de bestuurders zelf en niet van de vakbonden. ([Franceinfo](#)) Het gevolg is dat de vraag naar carpoolen en bussen zoals Flixbus(n.b. een filiaal van SNCF) en binnenlandse vluchten explodeert. ([Le Point](#))

Commentaar

Een staking die de treinen gedurende meer dan drie dagen doet stil staan is op zich al een bijzondere actie. Maar achter deze staking schuilt nog een opmerkelijk fenomeen: de staking die het spoorverkeer in de war stuurde werd op gang getrokken door een kleine groep controleurs (5.000 controleurs van de 145.000 medewerkers van de SNCF) en niet door de vakbonden.

Omdat werknemers het individueel recht hebben om te staken konden zij het conflict ontketen buiten de structuren van het sociaal overleg. Er kwam geen vakbond bij te pas om het verzet te coördineren. Dat kon wel via WhatsApp en Facebook. Eén vakbond, SUD Rail, recupereerde het verzet. Deze vakbond vertegenwoordigt minder dan 20 procent van de medewerkers van de SNCF.

Na de gele hesjes en het boerenprotest is deze staking een signaal voor het middenveld. In deze conflicten slagen de zgn. representatieve organisaties er niet in om belangentegenstellingen te kanaliseren in ruil voor hun erkenning als gesprekspartner. Omdat het hen niet lukt geven zij ruimte aan grotere groepen om een algemeen protest te uiten of aan kleinere groepen om op te komen voor louter eigenbelang zonder rekening te houden met het geheel.

Dergelijke corporatistische acties, zoals we ook kennen bij de Belgische spoorwegen, bezorgen hoofdbrekers voor de overheid die de plicht heeft een minimum dienstverlening van de vitale sectoren te organiseren. Ze lokken onbegrip uit bij de burgers, die de ongemakken ondergaan. Volgt de publieke opinie die sommige politici overhaalt om initiatieven te nemen om het stakingsrecht strenger te regelen.

Stakingen door een revolterende achterban volgen niet de geijkte procedures die vakbonden geacht worden te volgen vooraleer ze hun achterban oproepen om het werk neer te leggen. Elke wilde staking is een contestatie van het gezag van de syndicale leiders en ondermijnt de legitimiteit van de vakbonden zelf. Dat was het risico die de vakbonden beseften tijdens de ongecontroleerde [stakingen van de Limburgse mijnwerkers in 1970](#).

(Dit commentaar is geïnspireerd door [Le "Breaking Bad" de la SNCF](#), geschreven door Stephanie Matteudi-Lecocq en [Vers de nouvelles articulations entre syndicalisme et action politique?](#) geschreven door Michèle Tallard.)

Zo'n 10.000 werknemers in de Duitse **retailsector** hebben vrijdag het werk neergelegd om druk uit te oefenen op de loononderhandelingen. Met deze eerste waarschuwingsstaking werden vooral de landelijke warenhuisketen Edeka gevisieerd. De vakbond Verdi bereidt zich voor op stakingen in de volgende weken. ([Frankfurter Rundschau](#))

EUROPESE LUCHTVAART

De voormalige **Martinair-vliegers** die overgenomen zijn door KLM zetten hun acties door om gelijke rechten en arbeidsvoorwaarden te bekomen als hun collega's van KLM. ([Up in the sky](#))

De sociale onrust bij **Brussels Airlines** neemt weer toe. Het sociaal overleg hapert bij het cabinepersoneel. De vakbonden van de piloten hebben, zoals het moet, een verzoening aangevraagd omdat de partijen het oneens blijven over de indexering van de voordelen uit het cafetariaplan. ([Le Soir](#))

De Duitse vakbond Verdi heeft het grondpersoneel van luchtvaartconcern **Lufthansa** opgeroepen tot een nieuwe grote staking op dinsdag 20 februari. ([Ver.di](#))

ELDERS IN DE WERELD

De sociale onrust blijft aanslepen in **Finland**. Honderddertigduizend Finnen staakten op vrijdag 16 februari tegen de arbeidsmarkthervormingen van de regering. ([Crisis24](#)) Het ziet ernaar uit dat het land in transitie is. Het traditioneel tripartiet en sterk gecentraliseerd sociaal overleg, gebaseerd op samenwerking en vertrouwen, is op de helling komen te staan. ([Social Europe](#))

Staken op Valentijn, dat is bijzonder. In de States hebben de chauffeurs van Uber, Lyft en Doordash juist die dag voor een stakingsactie uitgekozen (Marketscreener 12 2) en in de UK zijn het die dag de maaltijdbezorgers en het Amazon-personeel die actie voerden (MSN 13 2). Maar een Nederlandse rechter dwingt de stakers om bloemen te leveren. (zie vorig weekoverzicht).

OP DE KEPER BESCHOUWD

Moegetergerde cipiers, revolterende poets hulpen, onrustige postbodes, ontevreden politiemensen, onbegrepen treinbestuurders, onzekerheden bij Arcelor-Mittal in Zelzate en Audi in Vorst, hopeloze boeren, wilde stakingen bij het streekvervoer. Het jaar 2024 wordt precies een woelig jaar voor de politiek, een verkiezingsjaar bovendien. ([DS](#))

SECTORAAL OVERLEG

De vakbonden van de sector van de dienstencheques wouden de aandeelhouders een poets bakken. “Tijd voor grote schoonmaak” zeggen de vakbonden. In hun nieuw actieplan zetten de vakbonden de aandeelhouders “die het meeste geld opslokken” persoonlijk onder druk, met name door hun namen en woonplaatsen te publiceren op een website. Het is ook de bedoeling om acties te organiseren op die adressen. “Ze moeten weten dat ze vroeg in de ochtend gewekt kunnen worden, dat we naar hen thuis kunnen gaan”, zo vuurden de bonden hun militanten aan. ([Nieuwsblad](#)) De adressenlijst werd na twee dagen van het internet verwijderd. (Eigen informatie)

Commentaar.

Wat is de stand van zaken van het gesubsidieerde model van profitbedrijven die 150.000 poets hulpen (80.000 voltijds equivalente jobs) inschakelen om 1 miljoen gezinnen te ontzorgen?

De werkgevers klagen aan dat ze de stijgende kosten niet kunnen doorrekenen aan de klanten. Ze zeggen een winstmarge te hebben van amper een half procent op de omzet. 37 procent van de werkgevers, vooral kleinere en sociale organisaties die samen 20 procent van de huishulpen tewerk stellen, zijn verlieslatend volgens een studie van GraydonCreditsafe. Vakbonden wijzen naar de winstcijfers op kapitaal van de grootste werkgevers.

De bevoegde inspectiediensten stellen vast dat het welzijnsbeleid bij vele werkgevers ondermaats is.

De prijs van een cheque verschilt per regio: negen euro in Vlaanderen, tien à twaalf in Wallonië en Brussel.

Administratieve kosten doorrekenen aan de klant kan in Vlaanderen, niet in Wallonië. Werkgevers stellen dat dit verbod de vrijheid van ondernemen wurgt.

De fiscale aftrekbaarheid verschilt van regio tot regio.

De werkgeversorganisaties hebben de cao opgezegd met in dezelfde tekst de modaliteiten van de eindejaarspremie en de syndicale premie (beide premies worden betaald door het sociaal fonds). Om de werknemers niet te treffen stellen ze de vakbonden voor om een nieuwe cao te sluiten met alleen de eindejaarspremie. Tot nu toe zijn de vakbonden niet ingegaan op dit aanbod.

De scène wordt bezet door drie partijen die vertegenwoordigd zijn door tien organisaties: (1) de werkgevers vertegenwoordigd door drie federaties, (2) de werknemers vertegenwoordigd door drie vakbonden en (3) de belastingbetalers, die twee derden van de factuur betalen, vertegenwoordigd door de drie regionale overheden (directe subsidie) en de federale overheid (fiscale aftrekbaarheid). De vierde partij, die minder dan een derde van de kosten betaalt, bestaat uit de klanten die geen aparte vertegenwoordiging hebben maar die wel door de politiek ontzien wordt. Elke partij vindt dat de andere partijen de factuur moeten betalen. Deze complexiteit verklaart de patsituatie die de zwakste partij, de poetshulpen, gijzelt.

De inzet is de toekomst van het model. Bij ongewijzigd beleid worden de kleinere spelers van de kaart geveegd en wordt op langere termijn het privé initiatief versmacht. De bal ligt bij de overheden die moeten bepalen wat hun (kern)taak is in dit dossier.

OPENBARE DIENSTEN

Een aanhoudend dispuut tussen het personeel en de directeur van de afvalintercommunale **Incovo** in Vilvoorde leidde tot een spontane staking. ([HLN](#))

Licence to strike bij Bpost. De vakbonden dienden een formele stakingsaanzegging in bij de directie van Bpost zonder de leden op te roepen tot een algemene neerlegging van het werk. Een signaal of oproep tot redelijkheid (sic) omdat er geen plan van aanpak is om het verlies van contract voor de verdeling van kranten op te vangen. ([DS](#)) Een derde van de postkantoren in Brussel en Wallonië gingen dicht, in Vlaanderen vijf. Bijna alle krantenrondes werden uitgevoerd. ([VRT](#)) De minister bevoegd voor de Post lanceert in een gesprek met kranten de idee om de postbodes de job van gevangenisbewaker aan te bieden. ([De Tijd](#))

De oproep tot een estafette-staking van de **cipiers** (zie vorige week) lijkt goed opgevolgd te zijn. ([Nieuwsblad](#))

Dankzij een plan van aanpak voor hun veiligheid hebben de chauffeurs van de TEC van Luik en Verviers na een staking van een week het werk weer aangevat. ([RTBF](#))

De chauffeurs van de **TEC** met stelplaats Baulers (Waals Brabant) gingen donderdag 8 februari in staking om veiligheidsmaatregelen te eisen. ([RTL](#))

NEDERLAND

Harde loononderhandelingen bij **Zeeland Refinery** ([CNV](#))

Een sociaal plan maakte een einde aan de acties bij melkpoederbedrijf **Ausnutria**. ([NOS](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Boven Europa hangt altijd een staking van piloten of cockpitpersoneel in de lucht.

Vakbond Verdi heeft p woensdag 7 februari het grondpersoneel bij **Lufthansa** opgeroepen gedurende 27 uren het werk neer te leggen om de druk op de loononderhandelingen op te voeren. ([Tagesschau](#)) De reactie van de maatschappij dat de staking onverstandig is heeft niet veel invloed gehad. ([MarketScreener](#))

Een rechter vindt dat het recht op liefdesverklaring voorrang heeft op de vrijheid van staking. De voormalige Martinair-vrachtpiloten mogen doorgaan met hun staking bij **KLM**. De rechter ging niet in op het verzoek

van de werkgever om de staking te verbieden maar hij legt wel een voorwaarde op: de vakbond moet minstens acht uren voor vertrek van betreffende vlucht de staking aankondigen. Pikant detail: de rechter oordeelde dat de staking de vluchten met bloemen tot Valentijndag niet mogen verstoren. ([De Telegraaf](#))

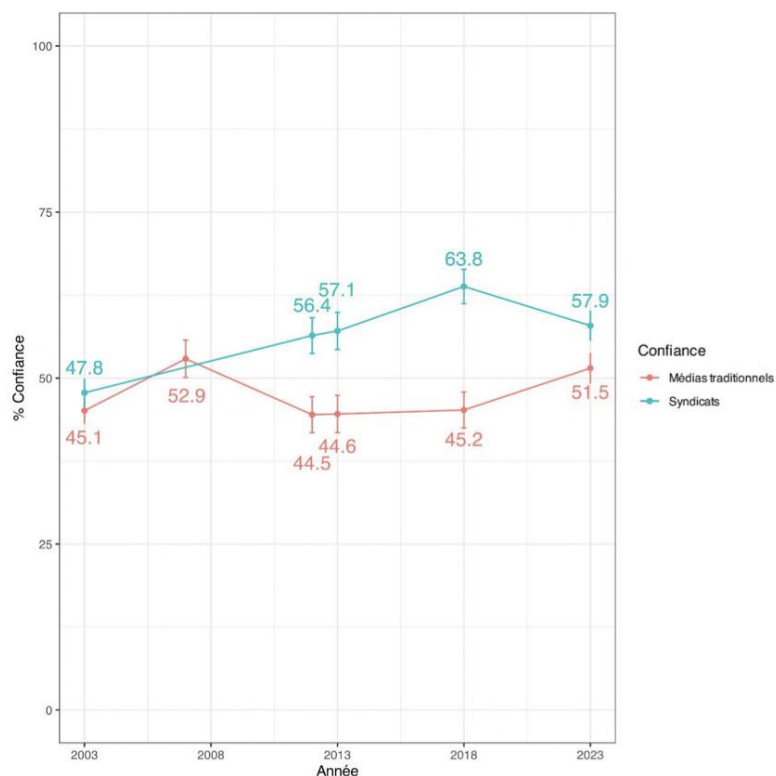
ELDERS IN DE WERELD

Werknemers van **Anheuser-Busch** die vanaf 1 maart in de VS in staking gaan kunnen rekenen op een stakingsvergoeding betaald door de Teamster-vakbond van 1.000 dollar per week. De vakbond zegt 300.000.000 dollar in kas te hebben om de staking te financieren. ([Beursduivel](#))

GRAFIEK VAN DE WEEK

Het totaal van het middelmatig en totaal vertrouwen van de Waalse burgers in de vakbonden bedraagt 57,9 procent en ligt hoger dan het vertrouwen in de politieke instellingen. Dat leert ons [Le baromètre social de la Wallonie 2023](#) uitgegeven door l'institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique.

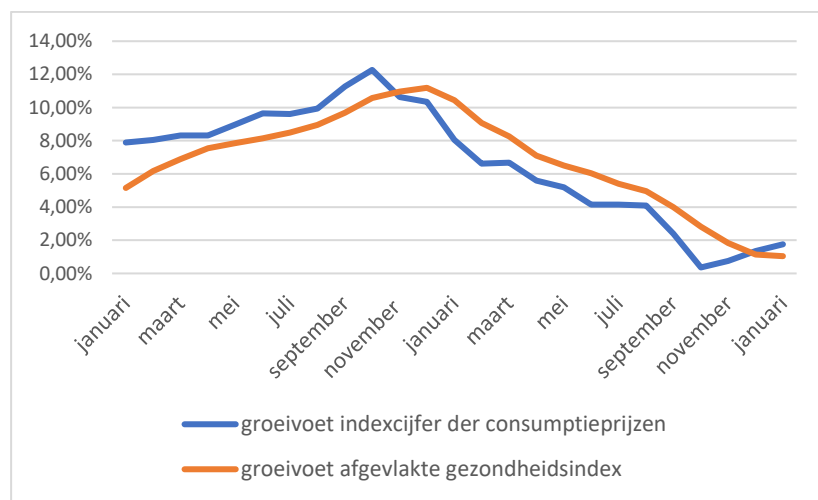
Graphique 4.9 : Évolution de confiance dans les médias et syndicats (2003-2023)

Source et calculs : Enquête BSW 2023 IWEPs

INFLATIE

In januari komt de **index der consumptieprijzen** op 130,08 punten en bedraagt de **inflatie** 1,75%. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex**, die in december 130,19 punten bedraagt, stijgt van 1,28% naar 1,71%. De **afgevlakte gezondheidsindex**, die gebruikt wordt voor de indexering van de lonen, bedraagt 126,56 punten, d.i. een stijging op jaarbasis van 1,04%. ([Statbel](#))

Figuur 11: evolutie van de inflatie in de laatste 24 maanden

EUROPA

TOP VAN DE SOCIALE DIALOOG

De Europese Commissie, het Belgische voorzitterschap van de Raad van de EU en de Europese sociale partners hebben op 30 januari in Hertoginnedal een **tripartiete verklaring voor een bloeiende Europese sociale dialoog** ondertekend. Dit is een plechtige verklaring die het belang van de sociale dialoog onderstreept om de uitdagingen voor onze economiën en arbeidsmarkten aan te pakken. ([beEU](#))

Blauw overheerst: blauwe achtergrond, mannen in blauwe pakken (m.u.v. twee Belgen, Rudi Delarue, voorzitter van de Nationale Arbeidsraad, en federaal minister Frank Vandenbroucke), blauwe dassen voor de heren en blauwe sjaal van Esther Lynch, secretaris generaal van ETUC. Ursula von der Leyen in paars (of is het magenta?) valt hiermee op.

BOERENPROTEST

Het boerenprotest domineerde de Belgische actualiteit maar is eigenlijk een Europees fenomeen. (alle media)

Commentaar. Toegegeven, de belangen van de boeren mogen dan niets te maken hebben met arbeidsverhoudingen en wijzelf zijn geen specialisten in landbouw. Maar wij vinden dat een vergelijking met collectieve acties van werknemers en vakbonden een interessante oefening is.

1. *Het boerenprotest heeft iets anarchistisch, zoals de acties van de gele hesjes. De landbouworganisaties type Boerenbond en lobbygroepen zoals het Algemeen Boerensyndicaat houden zich stil. Dat is ondenkbaar bij werknemersprotest waar de vakbonden de onmisbare schakel zijn omdat zij ofwel stakingen organiseren ofwel spontane stakingen erkennen.*
2. *Het verzet vindt tegelijkertijd plaats in heel wat Europese landen en vertaalt een diepe en breed gedragen malaise.*
3. *In België alleen al kost het protest 100 miljoen euro, schade die gedragen wordt door burgers en bedrijven die niet betrokken zijn bij het landbouwbeleid([DS](#)).*
4. *De landbouwers hebben vele en diverse redenen om te protesteren. Je vindt nergens een eisenbundel maar kan via de pers druppelsgewijs de klachten inventariseren. In Nederland komen boeren in actie om hun onvrede over de*

stikstofregels uit te spreken, in Frankrijk protesteren ze tegen een verbod op bestrijdingsmiddelen, in Spanje gaat het over watergebruik, in België laten ze van zich horen over dalende inkomsten, bergen administratie en strengere milieuregels, in Duitsland klagen ze de dieseltaks aan. Europa is overal de kop van Jut omdat de internationale handelsverdragen de import van goedkope voedingsmiddelen vergemakkelijken, het een onhaalbare bureaucratie oplegt en de boeren verplicht vier procent van de grond braak te laten liggen. Komt daarbij dat Vlaamse boeren Colruyt en voedingsbedrijven verwijten de prijs van de akkers op te drijven. Het is wachten totdat ze Natuurpunt viseren. De agro- en de voedingsindustrie en de voedingshandel worden verweten de prijzen te drukken. De consument gaat vrijuit.

5. *Het protest van de landbouwers is geen klassenstrijd maar een opstand tegen de overheid (zoals de boerenopstand tegen de hervormingsplannen van Europese commissaris Sicco Mansholt in 1971), of beter tegen overheden: de Europese Unie (die terloops gezegd 30 procent van zijn budget besteedt aan landbouw), de nationale regering en de regionale regering.*
6. *Vakbondsleiders riskeren bij blokkering van de openbare weg een strafrechterlijke vervolging en onbekende boeren bij baldadigheden een burgerrechtelijke eis tot schadevergoeding. ([De Tijd](#))*
7. *Rekken in de supermarktketens geraken leeg. Retailbedrijven stappen naar rechters om bevelschriften te bekomen tegen actievoerders die hun distributiecentra versperren. ([De Tijd](#))*
8. *Boeren protesteren niet door het werk neer te leggen of door te weigeren hun producten te verkopen.*
9. *Zij stappen niet te voet om in brede kolonnen te betogen maar rijden met indrukwekkende trekkers in lange kolonnen.*
10. *Blokkades en vuurhaarden gaan altijd samen.*
11. *Er zijn drie kleuren van trekkers: (in volgorde) groen, blauw en rood. ([DS](#))*

SECTORAAL OVERLEG

DIENSTENCHEQUES

Verschillende dienstenchequebedrijven factureren de klant hogere administratieve kosten. De gemiddelde marge per uur poetshulp bedraagt 0,55 procent. 37 procent van de bedrijven zijn verlieslatend ([De Tijd](#)) De vakbonden beraden zich over stakingen van poetshulpen, nadat opnieuw is gebleken dat 3 op de 4 gecontroleerde dienstenchequebedrijven de wettijns wet niet naleven. ([De Tijd](#)) Die vaststelling komt boven op de

opzegging van de cao betreffende de eindejaarspremie (zie weekoverzicht 2024/01).

Commentaar.

Het gebrek aan winstgevendheid, betwist door de vakbonden, wordt uitgevochten door druk te zetten op de werknemers. De poetshulpen die aangeworven worden na 31 december 2023 (en niet alle zoals in de pers staat) hebben geen recht op een eindejaarspremie. De inspectie stelt vast dat de welzijnswet op grote schaal niet wordt nageleefd. Op die manier willen de werkgeversfederaties de vakbonden aan de onderhandelingstafel brengen om het verdienmodel van de sector te herijken.

Deze sector is zwaar gesubsidieerd en is sinds vorig jaar uit de lethargie gestapt om de prijs voor de klant te verhogen in plaats van de loononderhandelingen te blokkeren en hogere subsidies te eisen. Dit lost het conflict tussen werkgevers en vakbonden niet op. Volgens de sectorale prijzencontrole mag de prijsverhoging niet dienen om de lonen te verhogen. De Regering weigert de faciale waarde van de dienstencheque te verhogen die zou toelaten de loonvoorwaarden te verbeteren.

De toekomst zal uitwijzen of de al bij al beperkte prijsverhoging en een eventuele afschaffing van de fiscale aftrekbaarheid een drempel zullen zijn voor de middenklasse om nog beroep te doen op gesubsidieerde dienstverlening. Als de prijselasticiteit groot zou blijken, dan kunnen we spreken van een subsidiëring van de hogere middenklasse en van een Mattheuseffect.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Werkgever en vakbonden van **Vasco** in Dilsen-Stokkem ondertekenden een sociaal plan voor 64 ontslagen werknemers. ([VRT](#))

Het ontslag van een werknemer die een blikje bier vanop de band pakte was de druppel die de emmer van frustraties bij de werknemers van **AB InBev in Leuven** deed overlopen. 400 werknemers gingen in twee dagen staking. ([Leuven Actueel](#))

De staking van vorige week in de brouwerij van **Hoegaarden** bloedde leeg zonder akkoord. ([Leuven Actueel](#))

OPENBARE DIENSTEN

Collectieve werkweigering. Het personeel van de Antwerpse **gevangenis** in de Begijnenstraat in Antwerpen sluit voorlopig de deuren voor nieuwe gedetineerden door overbevolking. ([Nieuwsblad](#))

Volgende week gaat elke dag het personeel in verschillende **gevangenissen** het werk neerleggen omdat een anti-agressieplan uitblijft. ([HLN](#))

De vakbonden dienen bij **Bpost** een stakingsaanzegging in voor volgende donderdag omdat ze zich zorgen maken over de toekomst van hun bedrijf en omdat de Regering geen plan van aanpak heeft. Toch is het niet echt de bedoeling om te staken (sic). ([Nieuwsblad](#))

Spontane acties op maandag 29 januari bij de stelplaatsen van de **TEC** Luik-Verviers in Robermont, Rocourt en Jemeppe. De reden is een reeks gevallen van agressie tegen chauffeurs. ([Krantenkoppen](#))

De onderhandelingen tussen de politievakbonden en de politiek verlopen moeizaam. De bonden willen een loonsverhoging afdwingen, maar de lokale besturen zien het niet zitten om in het jaar van de verkiezingen extra budget te beloven. ([De Tijd](#))

EUROPESE LUCHTVAART

1.100 vluchten vanop elf **Duitse luchthavens** werden donderdag 1 februari geannuleerd door een staking van het veiligheidspersoneel dat een hoger loon eist. ([De Tijd](#))

KLM en **Martinair** vragen de rechter in kort geding om de staking van 150 voormalige Martina-piloten uitgeroepen door vakbond AVV te verbieden. (zie weekoverzicht 2024/03) ([NU](#))

De vakbond Vereinigung Cockpit van **Lufthansadochter Discover** heeft de piloten opgeroepen zondag 4 en maandag 5 februari te staken om druk te zetten op de cao-onderhandelingen. ([MarktScreener](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

Soms zijn wij verbaasd over het aantal paritaire comités en versnippering van het sectoraal overleg in België. Wat dacht je van de sector van de Banden- en Wielenbranche in Nederland? ([FNV](#))

Wie op zoek is naar de resultaten van recent ondernemingsoverleg kan terecht op de website van [FNV](#) en [CNV](#). Deze week kan je een verslag lezen over onderhandelingen bij TUI fly, Leerdam Cristal Glass, Royal Talens, DHL, Gunvor, Ausnutria e.a.

Onderhandelaars van de branche van **woningcorporaties** bereikten een akkoord met 10 procent loonsverhoging. ([FNV](#))

De gesprekken over de verlenging van de maatregelen voor vervroegd pensioen voor zware beroepen verlopen moeizaam. ([RTL](#))

FRANKRIJK

Einde van de drie maanden durende staking in het Parijse **Centre Pompidou**: directie en twee vakbonden sloten een akkoord over de tewerkstelling in het museum, dat vanaf 2025 vijf jaar de deuren sluit voor renovatie. ([Le Monde](#))

DUITSLAND

Vakbond Verdi riep vrijdag 2 februari de 90.000 chauffeurs van het **streekvervoer** in alle deelstaten op om 24 uur lang te staken voor betere arbeidsvoorwaarden. ([NU](#))

Duitse **artsenpersoneel** staat klaar om op 8 februari te staken om de cao-onderhandelingen voor beter loon los te trekken ([De specialist](#))

UK

ASLEF, de vakbond van de **treinbestuurders**, houdt vol met de aanslepende estafettestaking (reeks van korte stakingen die elkaar opvolgen op diverse locaties) voor een hoger loon. ([ASLEF](#))

Unite en **Hitachi Rail** bereikten op 29 januari een akkoord na dagenlange staking. ([Unite](#))

ELDERS IN DE WERELD

Een loonsverhoging van 50%. De piloten van de Amerikaanse vliegtuigmaatschappij **Southwest Airlines** hebben een akkoord

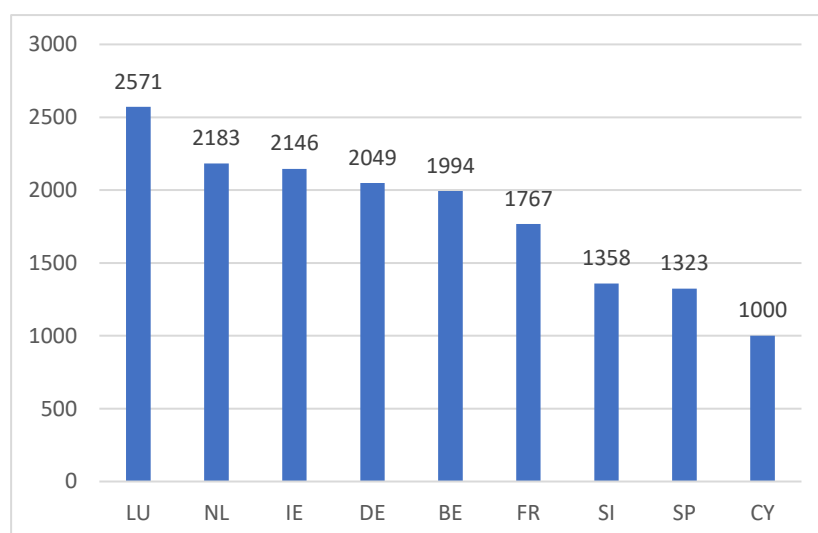
goedgekeurd met een onmiddellijke loonsverhoging van 30% en van nog eens 20% in de vijf komende jaren. ([De Tijd](#))

Staken tegen de beperking van het stakingsrecht. In **Finland** zijn woensdag grote stakingen gestart vanwege onvrede over voorgestelde wijzigingen in rechten van werknemers en bezuinigingen op uitkeringen. ([The Guardian](#))

De pers is opvallend stil rond het conflict tussen **Tesla** en de Zweedse vakbonden.

STATISTIEK VAN DE MAAND

[Eurofound](#) publiceerde de gemiddelde maandelijkse minimumlonen die van toepassing zijn in januari 2024 in de Europese Unie. In de grafiek hieronder staat de rangschikking van de negen landen die een maandelijks minimumloon kennen dat minstens gelijk is aan 1.000 euro. Voor een goed begrip van deze cijfers is het belangrijk om te weten dat vijf EU-landen geen nationaal minimumloon kennen, nl. Denemarken, Finland, Italië, Oostenrijk en Zweden.

Figuur 12 : de hoogste maandelijkse minimumlonen in de EU (januari 2024).

CITAAT VAN DE WEEK

Zonder sociale dialoog zullen we er niet in slagen onze economieën om te vormen (Nicolas Schmit, Europees Commissaris voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid).

KOOPKRACHTPREMIE

SD Worx berekende dat 26 procent van de arbeiders en 21 procent van de bedienden een koopkrachtpremie kregen. Het mediaanbedrag schommelt tussen 275 en 500 euro naargelang de provincie ([SD Worx](#))

Percentage werknemers met een koopkrachtpremie uitgereikt op 31 december 2023, met het mediaanbedrag per provincie

Provincie	% werknemers in deze regio	Mediaanbedrag
Antwerpen	20,79%	€ 375.00
Brussel Hoofdstedelijk gewest	17,10%	€ 440.00
Henegouwen	23,80%	€ 500.00
Limburg	32,51%	€ 259.62
Luik	26,53%	€ 498.00
Luxemburg	23,57%	€ 300.00
Namen	18,30%	€ 275.00
Oost-Vlaanderen	19,04%	€ 375.00
Vlaams-Brabant	25,45%	€ 350.00
Waals-Brabant	17,49%	€ 450.00
West-Vlaanderen	29,55%	€ 375.00

Bron: SD Worx • Gecreëerd met [Datawrapper](#)

ONDERNEMINGSOVERLEG

Een wilde staking in de brouwerij van **Hoegaarden** begon maandagavond 22 januari na het schrappen van een functie in het brouwproces. Tot maandag 29 januari leek het nog altijd vechten tegen de bierkaai. De onderhandelingen over de arbeidsorganisatie zitten muurvast. ([VRT](#))

SECTORAAL OVERLEG

In het Aanvullend paritair comité voor de non-profit (PC 337) hebben de sociale partners een akkoord gesloten dat de werknemers van de kleinste organisaties recht geeft op vorming. ([Unisoc](#))

OPENBARE DIENSTEN

Buschauffeurs in alle Henegouwse stelplaatsen van de **TEC** legden vrijdag 24 januari het werk neer na een agressie tegen een collega. ([RTBF](#)) Het

negatief beeld van het streekvervoer door frekwente stakingen contrasteert met de toenemende tevredenheid van de klanten ([RTBF](#)).

De vakbonden van het personeel van de **gevangnissen** in Vlaanderen klagen de escalatie van agressie aan en dreigen met een nieuwe reeks stakingen in februari. ([V-nieuws](#))

Commentaar. Je kan je de vraag stellen tegen wie de cipiers actie voeren. Een staking van cipiers treft per direct het confort van de gevangenen. Een staking na een agressie kan bekeken worden als een vergelding. Waarop de gedetineerden reageren met rechtszaken tegen de Belgische staat omdat hun rechten geschonden worden. ([DS](#))

Douaniers voerden donderdagmorgen 25 januari strenge controles op het kruispunt van de E411 met de chaussée des collines. Zo protesteerden ze tegen een nadelige vervanging van een premie door maaltijdscheques. De stiptheid van de douaniers in volle spits veroorzaakte vertraging voor honderden automobilisten. ([RTBF](#))

BUURLANDEN

DUITSLAND

De staking van de treinbestuurdersvakbond GDL (40.000 leden) zou zes dagen het binnenlands en ook het buitenlands **spoorverkeer** verstoren. De dienstverlening van Deutsche Bahn was herleid tot twintig procent van de ritten. Maar de machinisten stopten een dag vroeger na zware kritiek en omdat de onderhandelingen op 5 februari worden hervat. (alle media)

Context of enkele feiten om de in Duitsland ongeziene harde actie te situeren. De corporatistische vakbond GDL ligt al maanden in de clinch met Deutsche Bahn. De machinisten eisen o.a. een arbeidsduurvermindering zonder loonverlies die vergelijkbaar is met de 35-urenweek in de industrie. Deutsche Bahn is bereid om de werkweek te beperken tot 37 uren maar niet minder omdat compenserende aanwervingen niet mogelijk zijn. Na een aantal kortere stakingen sinds november kondigde GDL de staking van zes dagen aan. De machinisten begonnen dinsdagavond bij DB Cargo en woensdag bij het reizigersverkeer. Vijf miljoen pendelaars bleven in de kou. De logistieke keten van industrie en handel zat in de knoop, niet alleen in Duitsland maar ook in de buurlanden. Deutsche Bahn verloor 25 miljoen euro per dag. De bredere spoorwegvakbond EVG volgde niet. Er gingen stemmen op om het stakingsrecht te beperken. ([FD](#), [Le Monde](#))

NEDERLAND

De vakbonden CNV, FNV en de ondernemingsraad van **Zeelandia** hebben een akkoord bereikt met de directie over een sociaal plan. ([PZC](#))

Commentaar. Wat ons opvalt in dit bericht is de rol van de ondernemingsraad bij een sociale onderhandeling. De werkgever moest niet alleen met de vakbonden onderhandelen maar ook met de ondernemingsraad. In Nederland is de ondernemingsraad geen paritair orgaan maar autonome vertegenwoordiging van het personeel. Werknemers kunnen zich onafhankelijk kandidaat stellen voor de sociale verkiezingen wat betekent dat de vakbonden niet de exclusiviteit hebben van de kandidatenlijsten.

Het personeel van **Ausnutria**, producent van baby- en kindervoeding, in Kampen Zwolle, Leeuwarden, Heerenveen en Ommen staakte voor een goed sociaal plan voor de banen die verloren gaan. ([Vechtdalcentraal](#))

EUROPESE LUCHTVAART

De jaarlijkse cao-onderhandelingen waren aanleiding van een staking van één dag zonder voorafgaande stemming van de piloten en cabinemedewerkers van **Discover Airlines**, een dochter van Lufthansa. ([MarketScreener](#)).

Op dinsdag 23 januari kwam een nieuwe operationeel directeur van de afdeling 'maintenance en engineering' van **Brussels Airlines** (ook een dochter van Lufthansa) zich voorstellen op de werkvloer. Toen hij geen antwoord kon geven op vragen over de toekomst, zoals de vervanging van verouderd materiaal, brak een wilde staking uit. Na enkele uren ging het conflict landen. ([Nieuwsblad](#))

BOERENPROTEST

Boeren voeren actie in Europa nu hun inkomen onder druk staat door hogere prijzen voor diesel, veevoeder en meststoffen, goedkope import van graan en vlees, onaangepaste regels voor braakland, maatregelen om de stikstof te beperken en andere milieuregels. In de loop van de maand januari waren er boerenblokkades in Polen, Roemenië, Nederland, Duitsland, Frankrijk en België (eerst in Wallonië en nu ook in Vlaanderen). (alle media)

ELDERS IN DE WERELD

In Marokko staken de notarissen. Gevolg? Huwelijken moeten gedurende een week uitgesteld worden. ([Drimble](#))

In Argentinië wordt de nieuw verkozen president geconfronteerd met een nationale staking tegen zijn hervormingen. ([De Tijd](#))

In Mexico zijn de werknemers van autofabrikant Audi begonnen aan een staking voor loonsverhogingen. ([Markscreen](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

McThree Carpets gaat failliet en sluit z'n deuren zonder sociaal plan voor 278 werknemers. ([DS](#))

Delhaize heeft geen wetten of cao's overtreden wanneer zij de franchisering van de winkels in de ondernemingsraad aankondigde, aldus het arbeidsauditoraat ([Le Soir](#)).

OPENBARE DIENSTEN

De stakingsdreiging bij de **NMBS** uitgeroepen door enkel ACOD-spoor is (tijdelijk) geweken. Staken wordt gestaakt. De driedagenstaking voorzien op maandag 29 januari tot donderdag 1 februari is geschorst omdat de vakbond zich herkent in het sociaal overleg om talrijke problemen op te lossen. (alle media).

Commentaar. Waar ACOD eerst wou staken omwille van een verandering van de procedure bij de aanvang van een uurrooster, kaart hij nu andere thema's aan: welzijn op het werk, werkdruk, statutaire aanwervingen, kwaliteit van de dienstverlening en de afschaffing van 244 medewerkers die in de stations werken. Dat allemaal om de actie te verantwoorden.

Een spontane staking, *en raison d'un mouvement d'humeur*, is uitgebroken op de stelplaats van de **TEC** van Omal, Wanze en Verlaine. ([Sudinfo](#))

Hommeles bij **De Lijn**. Vanwege een conflict tussen chauffeurs en een teamcoach kwam deze week een stakingsbeweging in gang in de Vlaamse rand rond Brussel. ([RingTV](#)) Terwijl de staking uitbreidt zegt ACV het verzet van de werknemers niet te steunen ([DS](#) en [VRT](#)) De partijen kwamen tot het volgend akkoord: er zal een tweede teamcoach worden aangesteld in de stelplaats van Asse, er komt een extern onderzoek van IDEWE naar het functioneren en de bekwaamheid van de leidinggevende en de man krijgt extra ondersteuning. Als uit dit onderzoek blijkt dat de teamcoach naar behoren functioneert, zal het ACOD zich erbij neerleggen dat hij blijft werken in Asse. ([Nieuwsblad](#))

Commentaar. Af en toe gebeurt het: werknemers revolteren zich tegen een leidinggevende.

Op eerste zicht een banaal conflict. Bij nader zicht een symbolisch dossier, een conflict dat principes van het sociaal overleg op de helling zet. Het is de aanleiding voor een lang commentaar.

“Het gaat om een groepje ontevreden chauffeurs die veel vrijheden verloren hebben en waarvan sommigen al een stevig dossier bij De Lijn hebben. Nu is er een correcte teamcoach, die de mensen aanspreekt op wat kan en niet kan.” Dat zijn de woorden van de ACV-secretaris.

Duidelijker kan het niet zijn, dit is geen staking meer maar een opstand tegen het werkgeversgezag. Het werkgeversgezag dat erkend is door de vakbonden (artikel 2 van cao nummer 5).

De staking was een wilde staking. De vakbonden hadden er bedenkingen bij maar waren de controle van de achterban blijkbaar verloren. Respect voor ACV die de staking niet steunde.

In een poging om de chauffeurs weer aan het werk te zetten werden eerst drie aparte oplossingen naar voor geschoven: de aanstelling van een tweede coach, de overplaatsing of een audit. Uiteindelijk hebben werkgever en vakbonden de drie ideeën op een hoop gegooid.

Met het akkoord in de hand konden de bonden de actievoerders overtuigen om de staking te stoppen. Maar, zo beweert ACOD, als de directie de overeenkomst nalaat uit te voeren dan zal een stakingsaanzegging volgen.

Dit conflict laat een wrange nasmaak achter.

Hoe komt het dat de ‘correcte’ teamcoach niet de onvoorwaardelijke steun van de directie krijgt waarop hij zou moeten kunnen rekenen? Moest de consistente managementbeslissing wijken voor druk door stakeholders en vrees voor publieke imagoschade? Hoe komt het dat de vakbonden toch ‘een groepje werknemers met veel vrijheden’ tegemoet komen en zo feitelijk twee basisregels van het sociaal overleg niet eerbiedigen, nl. het noodzakelijk werkgeversgezag en de procedure om een staking te ontketenen? Sociale verkiezingen?

Dit is de Belgische overlegcultuur van het compromis op zijn slechtst. Dit akkoord is zelfs geen compromis meer maar een eerloos arrangement in een brutaal machtspeel. Te vergelijken met het conflict een jaar geleden bij Engie waar de directie onder druk van vakbonden de sancties voor bewezen fraude introk.

Dit is een aanfluiting van alle leidinggevenden die hun mandaat correct uitoefenen en proberen recht in hun schoenen te staan in een verwaarloosde organisatie.

De staking bij pachter **Keolis/De Reys** in Tisselt (zie vorige week) duurde drie dagen. De chauffeurs gingen terug aan het werk met de mondjesmaat herstelde bussen. ([Nieuwsblad](#)).

Dinsdag 16 januari hebben de verpleegkundigen van de dagkliniek van het **Erasmusziekenhuis** het werk neergelegd uit onvrede over de aanslepende personeelstekorten. ([BRUZZ](#))

BUURLANDEN

DUITSLAND

De **treinbestuurdersvakbond** GDL heeft voor de vierde keer opgeroepen tot een staking, nu vanaf woensdag 24 januari en gedurende zes dagen. Het voorstel van de werkgever, 4,8 procent loonsverhoging in augustus en 5 procent in april volgend jaar en een arbeidsduurvermindering van 38 naar 37 uur, vond hij onvoldoende. ([Nieuwsblad](#))

FRANKRIJK

Het personeel van de **Centre Pompidou** is nu al drie maanden in staking voor werkzekerheid gedurende werken die vijf jaren zullen duren. ([RTL](#))

Politieagenten protesteren voor betere voorwaarden als compensatie voor het extra werk dat hen te wachten staat bij de olympische spelen. ([BFMTV](#))

FSU-SNUipp en CGT éducation, twee vakbonden van **leerkrachten**, willen met een staking op 1 februari druk zetten achter de eisen voor loonsverhoging en een betere arbeidsduurregeling. Komt daar bovenop de eis tot ontslag van de nieuwe minister van onderwijs. ([SNUIPP](#), [SNES.EDU](#) en [CGT](#))

NEDERLAND

Na intensieve onderhandelingen hebben de vakbonden en de directie van de **Nederlandse Spoorwegen** (NS) een cao bereikt, waarbij NS-personeel een loonsstijging van gemiddeld 6,6% ontvangt. Voor het eerst werd een menstratieverlof afgesproken. ([Pitane.blue](#))

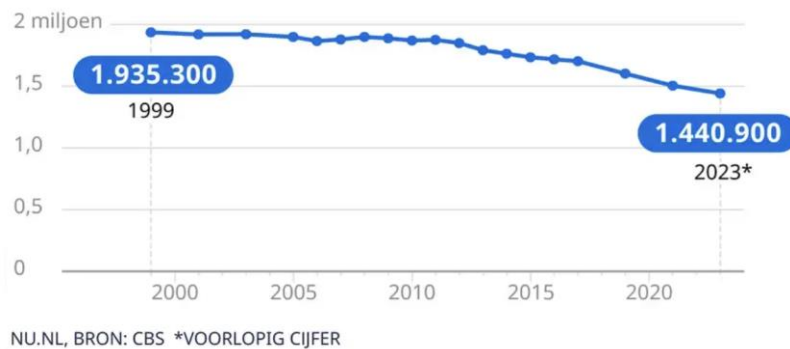
Net zoals vorig jaar gaan onderhandelingen in sectoren en ondernemingen gepaard met stakingsdreigingen. Dit was vorige week het geval bij de **woningcorporaties** ([ND](#)), **AkzoNobel** ([FNV](#)), **Ausnutria** ([De Stentor](#)) en glasfabrikant **QSIL** ([FNV](#)).

Zware beroepen moeten eerder kunnen stoppen met werken, zegt FNV. Na acties bij Scania en ASML was het de beurt aan de politie. Met een symbolische blokkade van VNO-NCW en Sociale Zaken. ([FNV](#))

De vraag of de sectorale cao van supermarkten van toepassing is op **platform- en onlinebedrijven** wordt voor de rechter uitgevochten. ([FD](#))

Sinds 2000 is het **aantal vakbondsleden** in Nederland gedaald met 25 procent. FNV is de sterkste vakbond met bijna 1 miljoen leden. In 2023 was er een stijging van het ledenaantal, voor het eerst sinds jaren. Dit

succes hadden de vakbonden te danken aan het verschil die zij maakten aan de onderhandelingstafel in de periode van hoge inflatie. ([NU](#))

Figuur 13: aantal vakbondsleden in Nederland (2000-2023)

GROOT BRITANNIË

De **treinbestuurders** aangesloten bij ASLEF zullen acties voeren bij 16 treinmaatschappijen van donderdag 30 januari tot maandag 5 februari. Elke dag zullen stakingen verschillende operators treffen. Daarnaast zullen ze weigeren overuren te presteren. De inzet zijn loonsverhogingen. ([BBC](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Voormalig Martinair-piloten die tegenwoordig in dienst zijn bij **KLM**, willen gaan staken. Vakbond AVV, die de circa 150 vliegers vertegenwoordigt, zegt dat er voor de piloten niets anders opzit dan acties, omdat de luchtvaartmaatschappij ze nog altijd niet volwaardig in dienst genomen zou hebben. ([Luchtvaartnieuws](#))

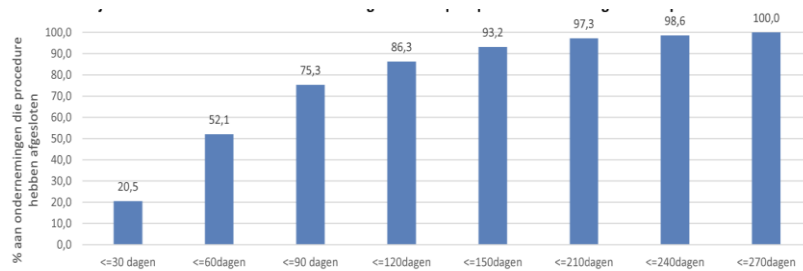
ELDERS IN DE WERELD

Noord Ierland wordt geconfronteerd met de grootste staking ooit van de ambtenaren voor hogere lonen. ([BBC](#))

HERSTRUCTERERINGEN 2023

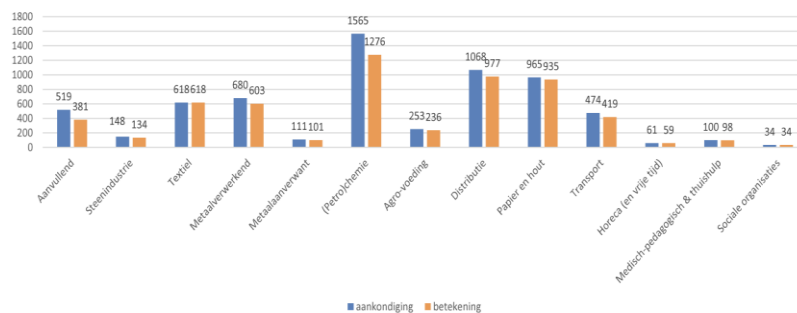
In 2023 hebben 83 technische bedrijfseenheden een informatie- en consultatieprocedure opgestart.

Wat is de duur van de informatie- en consultatieprocedure? Iets meer dan de helft van de procedures wordt afgerond binnen de 60 dagen na aankondiging van de intentie tot collectief ontslag.

Figuur 14: duur van de informatie- en consultatieprocedure in 2023

Wat is het resultaat van de informatie- en consultatieprocedure? Een manier om dat te berekenen is het verschil te meten tussen het aantal werknemers dat vermeld werd bij de aankondiging van het voornemen van het collectief ontslag en het aantal werknemers betrokken bij de betekening van het collectief ontslag.

Figuur 15: Vergelijking per sector van het aantal werknemers betrokken bij een aankondiging van het voornemen tot collectief ontslag en het aantal werknemers betrokken bij de betekening van collectief ontslag in 2023.

Van de oorspronkelijke 6.617 werknemers betrokken bij de aankondiging worden er na de informatie- en consultatieprocedure 5.892 werknemers ontslagen. Gemiddeld is dat 89 procent. ([FOD WASO](#))

PROFITSECTOR

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

Het is geweten, de vakbonden willen de loonnormwet op de schop. Zij hebben in november 2022 de Internationale Arbeidsorganisatie doen zeggen dat de Regering, in overeenstemming met de algemene principes van de vrijheid van onderhandelen, de sociale partners zelf de vrijheid moet geven om de loonnorm te bepalen ([ILO](#))⁷. Nu starten ze een procedure voor het Europees Comité voor Social Rechten⁸. ([DS](#))

SECTORAAL OVERLEG

Vorige week meldden we dat de werkgeversfederaties van de **dienstenchequesbedrijven** de cao betreffende de dertiende maand hebben opgezegd. Het was de bedoeling de vakbonden aan tafel te krijgen om in overleg de rendabiliteitsproblemen van de sector aan te pakken. Als reactie op deze “oorlogsverklaring” en “eeuwige klaagzang” kregen ze een aanzegging van een staking op 7 februari ([DS](#)).

Commentaar. Dit conflict is niet gespeend van desinformatie. De stelling dat 90.000 poetshulpen hun eindejaarspremie zullen verliezen ([HLN](#)) klopt niet. Elke cursus collectief arbeidsrecht leert ons dat cao's nog blijven doorwerken na de opzegging ervan.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De sector van de retail schiet de hoofdvogel deze week.

Arbeiders blokkeerden woensdag 10 januari het **distributiecentrum van Lidl** in La Louvière. De vakbonden hadden maandag ervoor een stakingsaanzegging betekend. Aanleiding was het ontslag op de maandag van een lid van de ondernemingsraad en het ontslag op dinsdag van een kandidaat voor de komende sociale verkiezingen ([RTBF](#)).

De werknemers van een winkel van **Action** in La Louvière gingen twee dagen in staking om te protesteren tegen het ontslag van een collega. ([Sudinfo](#))

⁷ De Centrale Raad van het Bedrijfsleven publiceerde een [advies](#) betreffende de aanbevelingen van het Comité voor Vakbondsvrijheid.

⁸ Het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR) controleert of de aangesloten landen de regels van het Europees Sociaal Handvest (ESH) respecteren. Het ESH is een mensenrechtenverdrag opgesteld door de Raad van Europa, een instelling die los staat van de Europese Gemeenschap.

Omdat de uitbetaling van de lonen vaak mis loopt hebben enkele werknemers van de **Jumbo**-supermarkt in Beveren actie gevoerd. ([VRT](#))

Twee dagen voor de herstart van de competitie weigeren vrijdag 12 januari de spelers van **KV Oostende** te trainen omdat hun loon niet betaald is ([Sporza](#)).

OPENBARE DIENSTEN

STREEKVERVOER

De buschauffeurs legden het werk neer omdat er problemen zijn met het rollend materieel bij **De Reys, een onderaannemer van De Lijn**, in de provincie Antwerpen. ([Pickx](#)) De stakers zijn vastberaden en zeggen te staken tot de bussen in orde zijn ([RTV](#)).

Commentaar.

De triestige en terugkerende ongerijmdheid: een onaangekondigde, plotse staking n.a.v. een aanslepend probleem. Vakbonden die een spontane staking steunen respecteren niet hun eigen woord dat neergeschreven staat in de cao's betreffende het statuut van de vakbondsafvaardiging.

De werknemers van De Lijn die willen staken moeten hun intentie meedelen twee dagen op voorhand volgens een [Vlaams decreet](#) goedgekeurd door het Grondwettelijk Hof (zie weekoverzicht 2023/20). Maar dit decreet is niet van toepassing op de onderaannemers, de zgn. pachters. ([Verslag plenaire vergadering van 26 mei 2021](#))

In de stelplaats van Sint-Truiden heeft een tiental chauffeurs van **De Lijn** vrijdag spontaan het werk neergelegd. Aanleiding is een nieuw geval van agressie ([VRT](#)).

GEVANGENISWEZEN

Donderdagavond 11 januari startte het personeel van de **gevangenissen** een 24-urenstaking. Die lijkt goed gevolgd te zijn ([BRUZZ](#), [WTV](#)). De redenen zijn al lang gekend: de overbevolking, het tekort aan personeel en alle gevolgen van dien zoals het geweld tegen de cipiers ([RTBF](#)). De gevangenisdirecteurs hebben nu zelf aan de minister van Justitie enkele maatregelen voorgesteld ([VRT](#))

Commentaar. Een staking verergert de volgens het Europees Mensenrechtenhof “onmenselijke en vernederende behandeling” van gedetineerden. Een wet van 2019 voorziet in een minimale dienstverlening, maar de provinciegouverneur kan personeel pas

opvorderen als een staking langer dan 48 uren duurt. Die voorwaarde is in de wet geslopen op vraag van de vakbonden. ([DS](#))

DOUANE

De pers meldde tot nu toe dat de collectieve acties sinds vorige maand van de **douaniers van de luchthaven van Luik** gingen om de vermindering van nachtarbeid (zie weekoverzicht 2023/51). Nu kunnen we lezen dat zij strijden voor de aanpassing van hun statuut om de gelijkwaardigheid te bekomen met dat van de politieagenten . ([RTBF](#) en [Todayinliège](#)).

Een stiptheidsactie van de **douaniers van de luchthaven van Charleroi** uit solidariteit met hun collega's van de luchthaven van Luik zorgde voor lange wachtrijen van passagiers. ([Le Soir](#))

Pro memorie. Een stiptheidsactie mag dan een collectieve actie zijn, zij is in België geen staking in de arbeidsrechtelijke zin van het woord. Het recht op staken is beperkt tot het neerleggen van het werk. Er bestaat geen recht om de bedongen arbeid gedeeltelijk uit te voeren als drukkmiddel. Werken of stoppen met werken, dat is de kwestie. Men kan niet een beetje staken. De stiptheidsacties en slow down lijken op stakingen maar zijn geen stakingen. Ze vinden plaats buiten alle regels. Ze zijn valse stakingen. Zij zijn een foutieve uitvoering van de arbeidsovereenkomst. De werknemers handelen te kwader trouw en negeren het gezag van de werkgever. De werkgever kan tuchtmaatregelen toepassen of zelfs overgaan tot ontslag. Kan de werkgever weigeren om loon te betalen of kan hij het loon proportioneel verminderen, het is een open vraag voor juristen.

IN DE BUURLANDEN

FRANKRIJK

De vakbonden klagen de karikatuur van het sociaal overleg bij electriciteitsproducent **EDF** aan. Zij eisen een loonsverhoging van 4 procent bovenop de sectorale loonsverhoging van 2 procent terwijl de werkgever 1,5 procent voorstelt. Het resultaat van de spanning is een stakingsaanzegging. ([20 minutes](#))

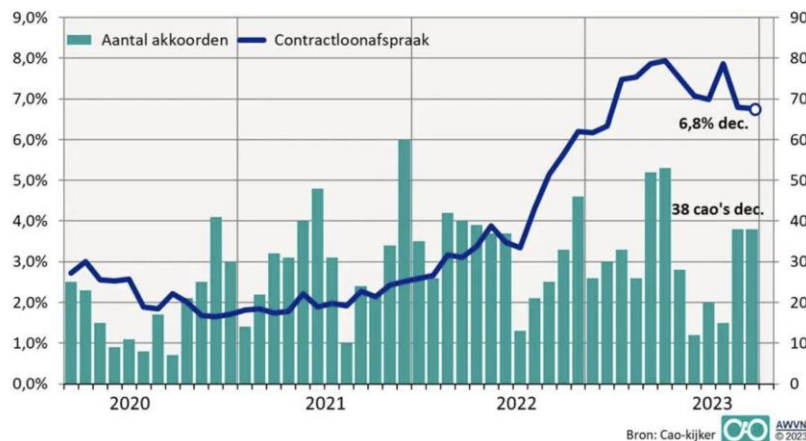
DUITSLAND

Gedurende drie dagen rijden er bijna geen **treinen** van de Deutsche Bahn en andere spoorwegmaatschappijen. Het is de derde staking van de machinisten om druk te zetten op de loononderhandelingen. Deutsche Bahn was naar de rechter gestapt om de staking tegen te houden, tevergeefs. ([Treinreiziger](#)) Tezelfdertijd blokkeren boeren overal in het

land wegen. Ze zijn boos omdat de Regering van plan is landbouwsubsidies te schrappen.

NEDERLAND

In december 2023 kwamen nieuwe loonafspraken uit op gemiddeld 6,8 procent. De gemiddelde loonafpraak in heel 2023 is uitgekomen op 7,3 procent. ([AWVN](#))

Commentaar: In Nederland slaagt AWWN erin de vinger aan de pols te houden van de loonakkoorden omdat die als dienstverlener aan werkgevers betrokken is bij ongeveer alle 800 Nederlandse cao's.

De ruim 20.000 werknemers van de **Nederlandse Spoorwegen** krijgen dit jaar een loonsverhoging van gemiddeld 6,6 procent. Dat staat in een rechte cao. De dreigende stakingen zijn van de baan. ([AD](#))

FNV dreigt met een staking van de **buschauffeurs** vanwege 'onacceptabel' hoge werkdruk van chauffeurs sinds Arriva het vervoer overnam van Keolis ([AAVisie](#))

Het zijn moeilijke onderhandelingen voor een sociaal plan voor ontslagen personeel bij **Ausnutria** ([Drimble](#)) en glasfabriek **QSIL Winschoten** ([RTV Noord](#)) en **Zeelandia** ([AD](#)).

In Nederland kan de werkgever een cao sluiten met de ondernemingsraad of de vakbond. Nu rijst de vraag of een vakbond het recht kan afdwingen - zonder een staking te moeten organiseren - om aan de onderhandelingstafel te schuiven. M.a.w. kan een werkgever weigeren om met een vakbond te onderhandelen? In de zaak **TUI** wordt de vraag aan het Hof van Cassatie voorgelegd. ([Hogeraad](#)) Het is wachten op een uitspraak.

Commentaar.

Deze zaak doet denken aan een vergelijkbare zaak in België. De arbeidsrechtbank van Brussel oordeelde in een [vonnis van 18 mei 2017](#) dat KBC te goeder trouw alle fracties dient uit te nodigen om

te onderhandelen, ook als hij beslist heeft dat hij een akkoord kan sluiten met slechts één vakbond.

Blijft de vraag of de overheid wel een partij kan verplichten om met een andere partij te onderhandelen. Het antwoord is niet evident na lectuur van de internationale principes van vrije onderhandelingen (Alinea's 1313 e.v. van [Freedom of association. Compilation of decisions of the Committee on Freedom of Association](#)).

GROOT BRITTANIË

De zesdaagse staking onder **jonge artsen in Engeland** en later ook Wales die dinsdag afliep, heeft nog geen doorbraak geforceerd. Wel is de stemming grimmiger geworden, zowel tussen de nationale gezondheidsdienst NHS en de vakbonden, als tussen de regering en de artsenvakbond BMA. ([Medisch contact](#))

De onderhandelingen over een loonakkoord voor de werknemers van de Londense metro dreigden te ontsporen maar de situatie is weer genormaliseerd. ([MSN](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Een vertrouwensbreuk tussen piloten en directie van **Brussels Airlines** leidde zaterdag tot een 24 urenstaking zonder naleving van de verzoeningsprocedure. Hoe is het zo ver gekomen? Een meningsverschil over de indexering van het cafetariaplan overeengekomen in een cao werd voorgelegd aan de rechter. Volgens de vakbonden heeft de directie gezegd het vonnis in eerste aanleg te respecteren, d.w.z. niet in beroep te gaan. De rechter oordeelde in het voordeel van de stelling dat de voordelen van het cafetariaplan volgens de cao geïndexeerd moeten worden. Nu de directie zegt in beroep te gaan zegt de vakbond dat de werkgever zijn woord niet houdt (alle media).

INTERNATIONAAL OVERLEG

Het internationaal sociaal overleg gebeurt in de schaduw. Op vraag van lezers hebben we in het begin van het nieuwe jaar het goede voornemen er meer aandacht aan te besteden.

Internationale fora zijn voortrekkers om de rol van het sociaal overleg te benadrukken voor de **groene transitie van de economie en de arbeidsmarkt**. Enkele voorbeelden van teksten met internationaal gezag:

- De Internationale Arbeidsorganisatie en de OESO benadrukken het als volgt: *A strong social consensus is crucial for transformative change and avoiding disruptions of social fabric.* ([ILO](#))

- Eén van de thema's van het Europees semester 2024 is *Green collective bargaining for a fair green transition*. ([Raad van de Europese Unie](#))
- De vertegenwoordigers van de regeringen en de sociale partners van de Scandinavische landen onderschreven op 1 december 2023 het principe van de tripartite dialoog voor de groene transitie van de arbeidsmarkt. ([Memorandum](#))

WETGEVING

BESCHERMDE WERKNEMERS WORDEN LANGER BESCHERMD

Om rekening te houden met de verhoogde pensioenleeftijd past een wet van 3 december 2023 de leeftijd aan tot wanneer de bijzondere ontslagbescherming van kandidaten bij de sociale verkiezingen van toepassing is. De nieuwe leeftijd wordt 66 jaar vanaf 2025 en 67 jaar vanaf 2030. De wet werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 december 2023.

NIEUWE DEADLINE VOOR KOOPKRACHTPREMIE

In het Belgisch Staatsblad van 28 december 2023 verscheen het KB van 18 december 2023 met de volgende wijzigingen betreffende de koopkrachtpremie:

- de cao die een koopkrachtpremie toekent moet gesloten en ondertekend zijn voor 1 januari 2024, maar, en dat is nieuw, kan later neergelegd worden bij de griffie van de FOD WASO;
- de koopkrachtpremie moet uitgereikt worden ten laatste op 31 maart 2024 waar dit vroeger 31 december 2023 was.

PROFIT SECTOREN

DIENSTENCHEQUES

Twee van de drie werkgeversfederaties uit de **dienstenchequesector**, Federgon en DCO Vlaanderen, hebben de sectorcao's over de eindejaarspremie en de economische werkloosheidstoeslag opgezegd. ([DS](#))

Commentaar.

De opzegging van sectorale cao is een zeldzaamheid.

Het juridisch effect van de opzegging van de cao's in kwestie is beperkt. De doorwerking van cao's zorgt ervoor dat deze voordelen ingeschreven zijn in de individuele arbeidsovereenkomst van alle werknemers die in dienst zijn op het moment dat deze cao's ophouden werking te hebben. De opzegging treft dus enkel de nieuwe werknemers.

Maar dat is niet het doel, zeggen de federaties. Zij willen druk zetten op de vakbonden om een ander overleg te voeren omdat die al vier jaar lang weigeren rekening te houden met de

ontroerende subsidies door de gewesten. Dit zou een signaal moeten zijn voor een nieuw driedig overleg van de federaties met de vakbonden (voor de loonvoorwaarden) en de drie gewesten (voor de structurele subsidies en erkenningsvoorwaarden). Niet te vergeten dat ook de federale regering een rol speelt (voor de fiscale aftrekbaarheid). De werkgevers vragen dat hierover een nieuw sociaal contract overeengekomen wordt.

Een nationaal overleg wordt bemoeilijkt door de regionalisering. Vlaanderen, Wallonië en Brussel voeren een ander beleid inzake de prijs van de dienstencheque, de subsidiëring van de bedrijven en de plafonnering van de kosten die de bedrijven doorrekenen aan hun klanten.

Blijft nog een open vraag. Waarom hebben de twee betrokken werkgeversfederaties de maand december gekozen om de cao op te zeggen. Juist op het moment dat de eindejaarspremie betaald wordt.

FLEXIJOBS ALS NIEUW ONDERHANDELINGSTHEMA?

In sommige paritaire comités is het mogelijk dat er een discussie op gang komt om hun sector toe te laten of uit te sluiten van **flexi-jobs** (systeem van opt-in en van opt-out).

OPENBARE DIENSTEN

TEC

Een wilde staking is uitgebroken in de opstelplaats van de Bussen te Jemeppe. Aanleiding was een bekogeling van een bus. ([RTBF](#))

SPOORVAKBOND ACOD: EEN TEGEN ALLEN

Spoorvakbond ACOD klaagt het gebrek aan overleg aan en dreigt met een driedaagse staking van de spoorweglui tegen een verandering in taken die de productiviteit ten goede komt. ACV Transcom en liberale VSOA sluiten zich niet aan bij de actie. (Alle media)

Commentaar.

De spoorstaking is contraproductief ([DS](#)). Hoe valt uit te leggen dat een vakbond tegen productiviteitsverbetering is die volgens het sociaal pact de basis is voor goede loon- en arbeidsvoorwaarden? De enige reden schuift ACOD zelf naar voor: het gebrek aan productiviteit betekent meer tewerkstelling.

ACOD verantwoordt de actie met het argument dat er geen operationele meerwaarde is ten gunste van de reizigers. Maar sinds wanneer krijgt de vakbond mandaat van de reizigers om het spoor lam te leggen?

750.000 dagelijkse reizigers, waaronder studenten onder examenstress, moeten zich dus voorbereiden op miserie van maandag 29 januari om 22 uur tot donderdag 1 februari om 22 uur omwille van een machtsstrijd tussen een vakbond en de directie.

ACOD Spoor spreekt van succesvolle acties in november en december. De vraag is wat succes betekent. De verstoring van het treinverkeer of invloed op het overleg? Dat laatste is het in geen geval. ACOD stelt immers zelf vast dat de directie geen uitnodiging tot overleg opstuurde terwijl de twee andere vakbonden dialogeren met de directie.

ACOD kiest voor conflict. ACV Transcom en VSOA blijven aan de onderhandelingstafel. Wie zal het meest uit de brand halen? Wie zal de sociale verkiezingen winnen?

ONDERNEMINGEN PROFITSECTOR

Na een staking van 5 dagen is een oplossing gevonden voor 26 werknemers uit de weekendploeg van luiersproducent **Ontex** zonder dat er ontslagen vielen. ([HLN](#))

De 70 technici van **Fluvius West** in Torhout gingen vrijdag 22 december spontaan in staking om de arbeidsdruk en onderbemanning aan te klagen. ([Focus](#))

Er is een sociaal plan voor de werknemers die hun werk verliezen door de sluiting van de papierfabriek **Sappi** in Lanaken. ([VRT](#))

Delhaize geeft een koopkrachtpremie van 100 euro aan zijn personeel in dienst. De bedienden van winkels die al zijn overgenomen zijn verontwaardigd omdat ze deze premie niet krijgen. ([GvA](#))

Commentaar. Of de ene bediende een koopkrachtpremie krijgt of de andere niet is niet de keuze van de ene of de andere werkgever. De voorwaarden en modaliteiten van de koopkrachtpremie zijn bepaald door de cao's gesloten in het paritair comité 202 (foodketens) resp. 201 (zelfstandige kleinhandel).

Lidl is geconfronteerd geweest met stakingen op vrijdag 22 december en vrijdag 29 december. De werknemers klagen de arbeidsomstandigheden en de werkonzekerheid aan. ([RetailDetail](#) en [RTBF](#))

Taxichauffeurs, zowel werknemers als zelfstandigen, op Brussels Airport hebben vrijdag 2,5 uur lang hun werk neergelegd. Ze protesteerden tegen het voornemen van de Vlaamse overheid om in 2024 het behalen van een Nederlands taalexamen verplicht te stellen. (Alle media)

IN DE BUURLANDEN

NEDERLAND

Glasfabriek QSIL te Winschoten sluit. Onder dreiging van een staking eisen de werknemers én een loonopslag van 4 procent én een goed sociaal plan. ([Drimple](#))

FRANKRIJK

Na een staking van drie weken bij **ArcelorMittal Duinkerke** voor betere loonsvoorwaarden moet vakbond CGT op 28 december vast stellen dat ze niets bekomen hebben. ([Le Monde](#))

Vakbonden van de **lokale politie** hebben de leden opgeroepen om op Kerstavond en Oudejaar te staken voor betere loonsvoorwaarden. Op Kerstavond lag de opkomst niet hoger dan 25%. ([Le Monde](#)) Op Oudejaarsavond zou 80% van de politiemensen gestaakt hebben. ([BFM](#))

Door een staking stonden op dinsdag 2 januari de **treinen** stil tussen Marseilles - Toulon – Les Arcs – Cannes ([Le Figaro](#)) en op zondag 7 en maandag 8 januari tussen Agen en Bordeaux ([Actu.fr](#)), tussen Bordeaux en Limoges ([ICI](#)) en op de lijnen van Centre-Val de Loire ([ICI](#)).

Commentaar. Lokale stakingen van het spoorpersoneel zijn in België niet gekend, maar wel in Frankrijk.

Toeristen staan in de kou. De **Eiffeltoren** was woensdag 27 december gesloten wegens staking. Vakbond CGT protesteert hiermee tegen de manier waarop de toren wordt beheerd. (Alle Franse media) Werknemers van de **Mont-Saint-Michel** zijn al sinds 26 december in staking. Het monument is sindsdien ofwel gesloten ofwel gratis toegankelijk. ([RTL](#)) Sinds 23 december zijn de medewerkers van het **Centre Pompidou** in staking voor het behoud van hun rechten. ([Le Monde](#))

DUITSLAND

Spoorvakbond GDL had aangekondigd om vanaf maandag 8 januari 2024 stakingen van drie tot maximaal vijf dagen te organiseren. Deutsche Bahn (DB) houdt vast aan zijn aanbod om de lonen te verhogen met elf procent en een inflatiecompensatiebonus van 2.850 euro voor een looptijd van 32 maanden. Bovendien stelt DB een systeem voor dat de werknemers in ploegendienst kunnen kiezen tussen een 35-uren- of een 40-urenweek.

Daarop reageerde GDL door de staking op te schorsen tot woensdag. ([N-TV](#))

Die zullen gepaard gaan met lokale en regionale demonstraties en blokkades o.a. van boeren tegen bezuinigingen van de overheid. De economie sputtert. Het doembeeld van de zieke man van Europa duikt op.

UK

Vanaf woensdag leggen '**junior doctors**' - dokters in opleiding - zes dagen het werk neer. Zij eisen een loonopslag van 35 procent om de koopkracht van in 2008 te evenaren. Deze actie volgt op de staking van drie dagen net voor kerst. Het is de langste continue syndicale actie in de 75-jarige geschiedenis van de geliefde, maar chronisch ondergefinancierde National Health Service. ([De Tijd](#)) Deze staking is uiteindelijk een uiting van een fundamentele malaise in de gezondheidszorg. ([l'Humanité](#))

Het personeel van de **metro van London** begon op zondag 7 januari een vierdagenstaking voor hogere lonen. ([Le Monde](#))

EUROPEES LUCHTVAART

Acht uren duurde de staking van het grondpersoneel van de luchthaven van **Genève** op kerstavond met de afschaffing van 6 vluchten als gevolg. Meer was niet nodig om betere loonsvoorwaarden te bekomen van hun werkgever. ([BFM](#))

De piloten van **Discover Airlines**, een filiaal van Lufthansa, staakten gedurende 24 uren om de directie te dwingen te onderhandelen. ([Crisis24](#))

De sociale vrede in het luchtruim boven Frankrijk tijdens de Olympische Spelen is gewaarborgd. Dat staat geschreven in een akkoord tussen de belangrijkste vakbonden van de **Franse luchtverkeersleiders** en directie dat voorziet in een loonsverhoging. ([BFM](#)) De Franse overheid heeft intussen de stakingswetgeving voor luchtverkeersleiders aangepast. Personeelsleden met een essentiële rol moeten voortaan minimaal twee dagen vooraf aangeven of zij meedoen met een staking. ([Up in the sky](#))

Bij luchtverkeersleider **Skeyes** hebben de directie en de vakbonden een sociaal akkoord bereikt omtrent het wegwerken van overuren en het aanpakken van het structureel overwerk. ([VRT](#))

Het grondpersoneel van **Iberia** staakte van vrijdag tot maandag 8 januari tegen de uitbesteding van de handling aan Aviapartner. De vakbonden vrezen voor verslechtering van de arbeidsomstandigheden na de overgang van onderneming. ([HLN](#))

Het securitypersoneel van de **luchthaven van Alicante-Elche** staakt elke dag gedurende twee uren van 1 tot 14 januari voor betere loon- en arbeidsvoorwaarden. ([Observatoire de l'Europe](#))

De 250 werknemers van **Menzies Cargo op Schiphol** gaan er in 2024 gemiddeld 10,4% op vooruit. Dat is het resultaat van het akkoord tussen directie en vakbond FNV ([FNV](#)).

ELDERS IN DE WERELD

Een Finse vakbond sluit zich aan bij een havenblokkade die **Tesla** zal verhinderen zijn voertuigen naar Zweden te importeren. Een Zweedse rechtbank oordeelde in beroep dat PostNord voorlopig geen nummerplaten hoeft te leveren aan de autofabrikant die worden geboycot door de werknemers van het postbedrijf. ([Reuters](#))

De vakbond United Auto Workers (UAW) heeft een loonakkoord bereikt met de maker van auto-onderdelen **Allison Transmission Holdings Inc.** De vierjarige overeenkomst garandeert voor UAW-werknemers betere loonvoorwaarden ([Reuters](#)).